

Τὸ σπῖτι τοῦ Γαϊδίου

ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

(ή Παιδόπολις)

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΕΠΙΣΗΜΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΕΡΑΝΟΥ
«ΠΡΟΝΟΙΑ ΒΟΡΕΙΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ»

Διευθύνεται από τριμελή 'Επιτροπή 'Εντεταλμένων
Κυριών ΠΒΕΕ.

ΓΡΑΦΕΙΑ: 'Ηρώδου 'Αττικού 9

ΑΘΗΝΑΙ, 1η ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1951

ΕΤΟΣ Α'. ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 39 (15)

ΕΤΗΣΙΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ :

'Οργανισμοί, Τράπεζαι, 'Εταιρείαι... Δρχ. 100.00
Δήμοι καὶ Κοινότητες ἄνω τῶν 5.000 κατοί-
κων καὶ ἰδιῶται... » 50.00
Λοιποὶ Δήμοι καὶ Κοινότητες καὶ Σχολεῖα » 25.00
Μαθηταί, Πρόσκοποι, 'Οδηγοί, Στρατιῶται » 10.00
'Εξωτερικοῦ : Δολλάρια 5 ἢ Λίραι 2

ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ ΔΡΧ. 1000

'Υπεύθυνος Συντάξεως : ΑΓΓ. ΜΕΤΑΞΑΣ, 'Αντιφίλου 16 — 'Αθ.
Προϊστάμενος Τυπογραφείου: Φραγκ. Μαλατίστας, Μενελάου 9, 'Αθ.

Ο κόπος δίνει ζωή

Ο ΠΙΤΤΑΚΟΣ ΚΑΙ Ο ΜΥΛΟΣ ΤΟΥ

Διηγούνται πώς ο Πιττακός ο σοφός
ηγέμονας της Μυτιλήνης, διά να γυ-
μνάξη τακτικά τις σωματικές του δυνά-
μεις, συνήθιζε κάθε μέρα να γυρίζει με
τὸ χέρι του τὸ μύλο καὶ ν' ἀλέθῃ τὸ
στάρι ποὺ τοῦ χρειαζόταν γιὰ τὴν δια-
τροφή του.

Μὴν ἀμφισβᾶλλετε, μᾶς εἶπε ὁ Γερο-
στάθης, ὅτι ὁ Πιττακὸς ἀλέθοντας τὸ
στάρι μόνος του, εὑρίσκε τὸ ψωμί του
πολὺ γλυκύτερο καὶ νοστιμώτερο ἀπὸ
ὅσο τῶβρισκαν ἐκεῖνοι ποὺ τῆτρωγαν
χωρὶς προηγουμένως νὰ κοπιᾶσουν.

Τόσο δὲ ἀπαραίτητη θεωροῦσε ὁ σο-
φὸς αὐτὸς "Ελληνας τὴν ἐργασία, ὥστε
συμβόλευε καὶ αὐτοὺς τοὺς πλουσίους
νὰ μὴ μένουν χωρὶς ἐργασία· τὸ «'Αρ-
γὸς μὴ ἴσθι, μὴδ' ἂν πλουτῆς», δηλαδὴ
«Νὰ μὴν κάθῃσαι χωρὶς νὰ δουλεύῃς καὶ
ὅταν ἀκόμα εἶσαι πλούσιος», ἦταν λό-
για τοῦ σοφοῦ Πιττακοῦ.

Ο ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΚΑΙ Ο ΜΑΥΡΟΣ ΖΩΜΟΣ

Λένε πὼς ὁ Διονύσιος, ὁ περίφημος
Τύραννος τῶν Συρακουσῶν γευμάτιζε
κάποτε σὲ Σπαρτιατικὸ τραπέζι καὶ δὲν
δίστασε νὰ πῇ πὼς τὸ μαῦρο ζουμί τῶν
Σπαρτιατῶν, τὸν «μέλανα ζωμόν», τὸν
ὁποῖον συνήθιζαν οἱ Σπαρτιάται, τὸν
εὑρίσκε ἀνοστό.

—Θὰ εὑρίσκες πολὺ πιὸ νόστιμο τὸ
μαῦρο ζουμί μας, τοῦ εἶπαν τότε οἱ
Σπαρτιάτες, ἂν φρόντιζες, προτοῦ κα-
θήσης νὰ φᾶς νὰ ἐκοπιᾶζες ἢ νὰ γυμνα-
ζόσουν κι' ἐσύ ὅπως κι' ἐμεῖς.

Ο κόπος πραγματικά, εἶπε ὁ Γερο-
στάθης, εἶναι τὸ νοστιμώτερο ἄρτυμα
τοῦ φαγητοῦ. Γι' αὐτὸ καὶ τὸ βασιλό-
πουλο τῆς Περσίας, ὁ Κύρος, καθὼς λέ-
γει ὁ Ξενοφῶν, οὔτε γευμάτιζε, οὔτε
δειπνοῦσε ἂν προηγουμένως δὲν ἐκοπιᾶ-
ζε πάρα πολὺ.

'Εάν δὲ — κατέληξε ὁ Γεροστάθης —
ὁ κόπος κάνει νόστιμο γιὰ τοὺς Σπαρ-
τιάτες καὶ αὐτὸ τὸ «μαῦρο ζουμί», φαν-
τασθετε πόσο νόστιμα μοῦ φαίνονται τὰ
φρούτα ποὺ μοῦ δίνουν τὰ δέντρα τοῦ
κήπου μου γιὰ τὰ ὁποῖα τόσο κοπιᾶζω.
('Απὸ τὸ Γεροστάθης)

Τριανταφυλλιά καὶ λιθόρι

Μέσα στοῦ κήπου τὴ γιορτὴ
στῆς ἀνοίξης τὴ χάρη
Σὲ ὁλάνθιστη τριανταφυλλιά
ποὶς ἔρριξε λιθόρι; —

Χέρι ἄστοχο, σκληρὴ καρδιά
ποὺ δίχως ψυχρότητα
μάδησε τὰ ροδόφυλλα
καὶ σύντριψε τὰ κλώνια! —

Καὶ τὸ λιθόρι ἀπόμεινε
ἐκεῖ. Τὸν ἄλλο χρόνον
ἐξέχασεν ἡ τριανταφυλλιά
τὸν περασμένο πόνο.

Καὶ βλάστησε καὶ ἀνθομανᾶ
μὲ δόξα καὶ μὲ χάρη
μὲ ρόδα κατακόκκινα
σκεπάζει τὸ λιθόρι.

ΜΑΡΙΝΟΣ ΣΙΓΟΥΡΟΣ

ΕΞΥΠΝΑ ΚΑΙ ΚΟΥΤΑ

— Πήγαινε νὰ δῆς Πίπη, ἂν ἔχῃ ὁ χα-
σάτης βωδινὰ πόδια.

Σὲ λίγο ὁ Πίπης γυρίζοντας:

— Μαμά, δὲν μπορῶ νὰ δῶ τί πόδια ἔ-
χει. Φοροῦσε τὰ παπούτσια του.

ΣΥΜΒΟΥΛΗ

— Μπαμπά χτὲς τὸ βράδυ στὸ ὄνειρό
μου εἶδα πὼς ἦμουν ξυπόλυτος καὶ πάτησα
ἓνα καρφί.

— 'Ε! Λοιπόν, αὔριο ὅταν κοιμηθῇς νὰ
βάλῃς τὰ παπούτσια σου.

ΘΑΝΑΣΗΣ ΜΠΕΜΠΗΣ, Μυτιλήνη

Εξυπηρετοῦμε τὸ Ἑλληνικὸ χωριό

Τὸ «ΤΜΗΜΑ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΕΩΣ
ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΧΩΡΙΟΥ» εἶναι
πάντοτε στὴ διάθεσιν τῶν ἀναγνωστῶν
μας. Εἶναι πρόθυμο νὰ σᾶς δώσῃ κάθε
πληροφορία. Νὰ ἀπαντήσῃ σὲ ὅποιον
ἀπαιτῇ ἐρώτησίν σας γιὰ κάθε ζήτημα
ποῦ σᾶς ἀφορᾶ προσωπικῶς ἢ ποῦ ἐν-
διαφέρει τὸ χωριὸ σας, τὴν Κοινότητά
σας, τὴν Ἐκκλησίαν σας, τὸ Σχολεῖο
σας, τὶς καλλιέργειές σας κλπ.

Χιλιομετρικαὶ ἀποστάσεις ἀπὸ ἐπαρχιακὰς πόλεις

'Απὸ τὴν Θεσσαλονίκην ἀπέχουν:
"Αἴγιος Νικόλαος 105, 'Αρδέα 95,
ναῖα 96, 'Ασβεστοχώρι 12, Βάλτα
Βασιλικά 27, Βέρροια 75, Βερτοίκον
Γαλάτιστα 41, Γιαννιτσα 50, Γιδά
Γουμένισσα 65, Γρεβενά 200, 'Εδεσσα
'Επανωμὴ 27, 'Εράτρυς 180, 'Ιερίον
145, Κοσάνδρα 125, Καρυώτισσα Ν.
Κιλκίς 57, Κοζάνη 145, Κουφαλίτσα
Κριθιά 29, Λαγκαδά 20, Λαχανά 51,
δάδι 41, Λευκοχώρι 37, Λουτρά Σέδες
Μουδανιά 50, Μπέροβα 48, Νάουσσο
Νιγρίτα 90, Ξυλόπολη 46, Παλιόφυτο
Παλιούρι 140, Πανόραμα 11, Πολύγυ-
68, Πτολεμαῖδα 171, Ράβδος 58, Σ.
15, Σέρβια 160, Σέρραι 96, Σιάτ-
168, Σκύδρα 72, Σωχὸς 56, Τοφίν
Τσατλί 200, Φλώρινα 155, Φούστανη
Ν. Χαλκηδόνα 31, Χορτιάτης 20, 'Αρ-
κάστρο 13 χιλιόμετρα.

'Απὸ τὰς Θήβας ἀπέχουν: Οἰνώνη
Πλαταιαί 20, Σχηματάρη 34, Τανν-
29, Χαλκίς 35.

'Απὸ τὴν Ἰθάκην ἀπέχουν: 'Αρ-
17, 'Εξοχή 22, Κίονιον 25.

'Απὸ τὰ Ἰωάννινα ἀπέχουν:
τα 78, Ζίτσα 25, 'Ηγουμένισσα 107, Κ.
πάκι 36, Κόνιτσα 71, Μέτσοβο 58, Π.
βεζα 106, Φιλιππιάδα 63 χιλιόμετρα.

'Απὸ τὴν Καβάλλα ἀπέχουν: Δο-
μα 36, 'Ελευθεροπόλη 16, Ξάνθη 42, Χ.
σούπολη 35 χιλιόμετρα.

'Απὸ Κολάβρυτα ἀπέχουν: Μ.
ζέικα 29, Μάνεσι 16, Πάτραι 86 χιλ.

'Απὸ τὰς Καλάμας ἀπέχουν:
γίας, Φλώρος 20, 'Αμμοῦ 15, Ανδρ-
22, Αρριοχώρι 15, 'Αρτεμισία 25, 'Αρ-
ρα 18, Βαλυρά 23, Γαργαλιάνοι 30, Γ.
μπος 'Αβίας 20, Κορώνη 52, Μεσσην-
Μελιγαλά 30, Μέλπεια 46, Φιλία 35,
Μικρομάνη 11, Πύλος 54, Πύργος 35,
λιατρά 15, Χώρα 42 χιλιόμετρα.

'Απὸ τὴν Καρδίτσαν ἀπέχουν: Κ.
νέλια 14, Λουτρά Σμοκόβου 35, Παλ-
20 χιλιόμετρα.

'Απὸ τὴν Καστοριά ἀπέχουν: Κ.
μύνταιον 68, 'Αργος 'Ορεστικόν 12,
ροπηγή 26, Νεστόριο 12 χιλιόμετρα.

'Επειδὴ πολλοὶ ἀπὸ τοὺς φίλους μας
πεννομάχουν δὲν κάνουν σωστὴ κατα-
μέτρηση τῶν λέξεων στὶς πεννομαχί-
καὶ μᾶς στέλνουν πάντα λιγότερα λε-
πτὰ ἀπὸ ὅσα πρέπει κανονικὰ νὰ στεί-
λουν, κάνομε τὴ δήλωσιν πὼς ἀρχίσαμε
ἤδη ἀπὸ μὴνός νὰ περιορίζωμε τὸν
ἀριθμὸ τῶν λέξεων μέσα στὰ πλαίσια
τῶν ἀποστελλομένων χρημάτων.

Μία φορά — θά πάνε τώρα πολλά χρόνια — ήτανε τὸν καιρὸ ποὺ οἱ ξανθὲς νεράιδες συλλογιόντουσαν πὼς θά γυρίσουν σὲ καλὸ τίς κακὲς σκέψεις ποὺ εἶχαν οἱ τρεῖς μάγισσες. Φαντάζεσθε πόσα χρόνια πέρασαν — μία φορά, λοιπόν, ζῶσε ἕνας γέρος βασιλιάς, πούχε γιὰ καμάρι καὶ γιὰ ἐλπίδα τὸν μοναχογιὸ τοῦ. Θύλεγα καὶ γιὰ στῆριγμα, ὁ γυιὸς τοῦ αὐτοῦ ἦτανε μεγάλος. Μὰ ἦτανε παιδὶ πρᾶμα, μωρὸ σχεδὸν καὶ ζῶσε μόνος τοῦ μὲ τὸ γέρο βασιλιά πατέρα του, γιὰτὶ — ξέχασα αὐτὸ νὰ σὰς τὸ πῶ — ἡ μητέρα του ἡ ὕμωρ-τη βασιλίσσα εἶχε πεθάνει καθὼς τὸν ἔ-τερε στὸν κόσμω...

Μιὰ νύχτα, λοιπόν, ποὺ ὁ καλὸς μας βασιλιάς ξαγρυπνοῦσε ἀπὸ τὴν εὐτυχία του καὶ ἀπ' τὴ συλλογὴ πὼς θά παραδίνε στὸ μοναχογιὸ τοῦ τὸ λαμπρότερο βασίλειο τῆς οἰκουμένης, νάσου ξάφνου, καὶ μιὰ πταλὸν δά νεραϊδίτσα μὰ τὴ δά, σὰ μιὰ πταλὸν δά, νὰ πούμε, ἦρθε καὶ κάθισε στὴν ἀκρὴ τοῦ κρεββατιοῦ τοῦ, καὶ ἀκριβῶς τοῦ πεφτε μιὰν ἀχτίδα τοῦ φεγγαριοῦ. Ὁ βασιλιάς κοιτάζε μὲ ἀπορία τὸ τόσο λεπτοκαμωμένο καὶ μικροσκοπικὸ πρᾶμα, γιὰτὶ πρώτη φορά ἔδλεπε μιὰ νεραϊ-δίτσα τόσο μικρὴ, ἀραχνόφωγη, μὰ καὶ ὡς-τόσο, μ' ὅλες τίς λεπτομέρειες ποὺ σχη-ματίζονταν γιὰ τὴν γυναῖκα — ξάφνου ἀκουσε δίπλα τοῦ ἕνα γέλιο. Ὁ βασιλιάς κοιτά-ζε γύρω του παντοῦ, μὰ εἶδε πὼς δὲν ἦταν κανένας ἄλλος μὲς' στὸ δωμάτιο ἐξὸν αὐ-τοῦ κι' ἡ νεραϊδίτσα. Τὴν πρόσεξε τότε καλύ-τερα, κι' εἶδε πὼς ὀλοένα μεγάλωνε, με-γάλωνε, ἔτσι ποὺ σὲ λίγη ὥρα ἀπόχτησε τὸ ἀνάστηκα μιὰς σωστῆς γυναίκας. Κι' ἦταν αὐτὴ ποὺ γελοῦσε...

— Ξέρεις γιὰτὶ γελῶ; τοῦ εἶπε χαχανί-ζοντας ἀκόμα. Γιὰτὶ εἶμαι δέβαιη πὼς θά μ' ἐρωτήσης πὼς μπήκα ἐδῶ μέσα...

Ὁ βασιλιάς εἶχε κατακοκκινίσει ἀπ' τὸ κακὸ τοῦ μπρὸς στὴν τόση της αὐθάδεια, μὰ μὲ μιὰς ὁ θυμὸς του ἔπεσε γιὰτὶ τὴν παρατήρησε καλύτερα κι' εἶδε πὼς ἡ κάθε τρίχα τῶν μαλλίων τῆς ἦταν σγουρὴ κλω-στή ἀπὸ μετάξι, καὶ θυμήθηκε αὐτὸ ποὺ ἦν πὼς οἱ ξανθὲς νεραϊδες εἶναι οἱ καλές, αὐτὲς ποὺ ὀδηγᾶνε τὴ μοῖρα τῶν ἀνθρώ-πων.

Τοῦπεσε ὁ θυμὸς, λοιπόν, διὰ μιὰς καὶ ἀνασηκώμενος καθὼς ἦταν πάνω στὸ κρεβ-βάτι τοῦ τὴν ρώτησε :

— Μιὰ συμβουλὴ θά σοῦ ζητήσω κι' ἐ-γὼ θάμαι δούλος πιστὸς στίς προσταγές σου. Γιὰ πὲς μου, χρυσὴ μου νεραϊδίτσα, τί νὰ κάνω γιὰ τὸ γυιὸ μου, γιὰ τὴν εὐτυ-χία του;

Κι' ἦτανε ζωγραφισμένη μιὰ τέτοια ἀ-γωνία στὸ πρόσωπο τοῦ καλοῦ βασιλιά.

Ἡ νεραϊδίτσα τὸν κοίταξε καλὰ καὶ σοβα-ρεύτηκε ἀμέσως. Τίναξε γιὰ λίγο τὰ σγου-ρόχρυσά μαλλιά της, σὰ γιὰ νὰ σκεφτῇ, κι' ὕστερα τοῦπε :

— Ὁ γυιὸς σου θ' ἀποχτήσῃ τὴν εὐτυ-χία ποὺ ζητᾶς καὶ ἴσως κι' ἀκόμα περισ-σότερη, μὰ πρόσεξε καλὰ τί θά σοῦ πῶ: Μὰ κλείσης μέσα σ' ἕνα κουτὶ μιὰν ἀχτίδα τοῦ ἡλίου. Κι' ὅσο τὴ φοράει σὰ φυλαχτὸ ἀπάνω του αὐτὴ τὴν ἀχτίδα ὁ γυιὸς σου θὰ εὐτυχῇ. Μ' ἀλλοιμονό τοῦ ἂν τὴ χάσει! Θά χάσῃ μαζὶ καὶ τὴν εὐτυχία του...

Κι' ὕστερα ἡ νεραϊδίτσα ἄρχισε νὰ μικραί-νῃ πάλι πίσω σιγὰ - σιγὰ, ὥσπου ἀπό-χτησε τὸ πάχος μιὰς χρυσόμυγας καὶ πέ-ταξε καὶ χάθηκε — πρὶν ὁ καλὸς μας βα-σιλιάς σκεφτεῖ ἀκόμα καλὰ - καλὰ τὰ λό-για της. Μὰ ὕστερα τὰ συλλογίστηκε πο-λύ, κι' ἀποφάσισε τὴν ἄλλη μέρα νὰ κλέ-ψῃ μιὰν ἀχτίδα ἀπὸ τὸν ἥλιο.

Κι' ἔτσι γίνηκε τὴν ἄλλη μέρα ὁ βασι-λιάς πήρε ἕνα κουτάκι παλιὸ — κειμήλιο ἀπὸ τὸν προπαπὸ τοῦ — πήγε κάτω στὸν

Ἡ ΑΧΤΙΔΑ τοῦ ΗΛΙΟΥ

Ἕνα ὥραϊο παραμῦθι

κῆπο καὶ σὰν τῶδε πλημμυρισμένο ἀπὸ ἥ-λιο τὸ ἐκλείσει μ' ἕνα χρυσὸ κλειδάκι, καὶ γιὰ μεγαλύτερη ἀσφάλεια πέταξε τὸ κλει-δὶ βαθεῖα μέσα σ' ἕνα πηγάδι. Κι' ὕστε-ρα, τρελλὸς ἀπ' τὴ χαρὰ τοῦ ποὺ εἶχε πιά ἀσφαλίσῃ τὴν εὐτυχία τοῦ γυιὸς του, πή-γε καὶ τοῦ τὸ κρέμασε στὸ λαιμὸ τοῦ πε-ρασμένο ἀπὸ μιὰ χρυσὴ ἀλυσιδίτσα.

Τὰ χρόνια διαβατάρικα περνοῦσαν, καὶ τὸ βασιλόπουλο μεγάλωνε. Ἔτυχε νὰ ρω-τήσῃ καμμιά φορά τὸν πατέρα του γιὰ τὸ μικροσκοπικὸ κουτάκι ποῦχε πάντα πάνω του, μὰ δὲν τοῦ ἀπαντοῦσε αὐτός. Τοῦλεγε μονάχα πὼς ἦταν ἕνα πολύτιμο φυλαχτὸ. Περνοῦσαν ἔτσι τὰ χρόνια τὰ διοβατάρικα καὶ τὸ βασιλόπουλο μεγάλωνε, κι' ὁ βα-σιλιάς γερνοῦσε.

Σὰν ἐνίωσε ὁ γέρο βασιλιάς πὼς τὸ τέ-λος τοῦ πλησίαζε, φώναξε κοντὰ τοῦ τὸ γυιὸ τοῦ καὶ τοῦ ἐξήγησε τὸ μυστικὸ τοῦ φυλαχτοῦ τοῦ. Τοῦ εἶπε πὼς ἦρθε μιὰ νυ-χτιὰ ἡ νεραϊδίτσα ἡ χρυσομαλλοῦσα, πὼς τὸν συμβούλεψε γιὰ τὴν εὐτυχία τοῦ γυιὸς του, καὶ πὼς αὐτὸς κατόρθωσε νὰ σκλαδῶσῃ τὴν ἀχτίδα τοῦ ἡλίου.

— Πρόσεξε τοῦ εἶπε στὸ τέλος, μὴν τύ-χει καὶ σοῦρθεῖ καμμιά μέρα ἡ σκέψῃ ν' ἀνοίξῃς τὸ κουτάκι. Εἶναι φόβος ἡ ἀχτίδα νὰ ξεγλυστρήσῃ, καὶ τὴν εὐτυχία σου θά τὴν χάσῃς γιὰ πάντα.

Τὸ βασιλόπουλο δεβαίωσε τὸν πατέρα του πὼς θ' ἀκολουθήσῃ πιστὰ τὰ λόγια του, κι' ἔτσι ὁ γέρο βασιλιάς πέθανε ἡ-συχος.

Τὸ βασιλόπουλο σὰ μοναχογιὸς ποὺ ἦτανε ἔγινε διάδοχος τοῦ θρόνου καὶ ρήγας τοῦ τόπου. Ἀνάλαβε πολέμους στοὺς ἐ-χθροὺς του καὶ μεγάλωσε ἀρκετὰ τὰ σύνο-ρα τοῦ κράτους κι' ὕστερα μὲ μιὰ μακρὰν

— Πρόσεξε μὴν ἀνοίξῃς τὸ κουτάκι...

εἰρήνη, ξάπλωσε παντοῦ τὴν εὐτυχία στὸν τόπο κι' ὅλοι τὸν εὐλογοῦσαν — κι' ἔτσι ἦταν κι' ὁ ἴδιος πολὺ εὐτυχισμένος. Τὸ κουτάκι μὲ τὴν ἀχτίδα τοῦ ἡλίου τὸ εἶχε πάντοτε πά-νω του καὶ εὐχαριστοῦσε ἕνα τόσο θαυματουργὸ φυ-λαχτὸ γιὰ τὴν εὐτυχία του. Μὰ μιὰ μέρα τεῦ ἦρθε στὸ μυαλὸ ἡ ἰδέα ν' ἀνοί-ξῃ τὸ κουτὶ νὰ ἰδῇ μέσα τὴν ἀχτίδα, πόσο μεγάλη ἦταν.

— Μὰ ὄχι, ὄχι — ἔλεγε ὕστερα. Ὁρ-κίστηκα στὸν πατέρα μου, μοῦ τόπε αὐτὸ — ξανασκεφτόταν — γιὰ νὰ μὴν τύχῃ καὶ ξεφύγῃ ἡ ἀχτίδα. Ἄν τὸ ἀνοίξῃς ὁμῶς μόλις τὸ κουτὶ, τόσο, ὥστε ἀπὸ μιὰ γα-ραμάδα νὰ ρίξῃ μιὰ ματιὰ μονάχα, τί πει-ράζει;...

Κι' ἀμέσως ἔσπασε τὴν κλειδαριὰ κι' ἀνοίξε — ἐλάχιστα — τὸ κουτὶ. Μὰ δὲν εἶδε τίποτα μέσα. Τὸ ἀνοίγει πιδὸ πολὺ. Τίποτα πάλι.

— Δὲν μπορεῖ, σκέφτηκε, κάπου θά κρύ-φτηκε ἡ ἀχτίδα.

Τὸ ἀνοίξε διάπλατα, μὰ καὶ πάλι τί-ποτε δὲν εἶδε — ἐξὸν σὲ μιὰ γωνιά λίγη σκουριὰ ἀπ' τὴν πολυκαιρία.

Τότε κάθισε καὶ συλλογίστηκε τὸν πα-τέρα του μὲ τὴ γλυκεῖα τοῦ πλάνη. Καὶ νόμισε πὼς ἀκουγε μιὰ γλυκεῖα φωνὴ τοῦ ψιθύριζε στ' αὐτί:

— Τὰ λόγια ποὺ εἶπα στὸν πατέρα σου δὲν ἦταν ψέματα. Αὐτὸ σου τὸ φυλαχτὸ σ' ἔκανε ν' ἀναλάβῃς πολέμους καὶ ἔργα τέτοια, ποὺ ἔγινες ὁ πιὸ τρανὸς κι' εὐ-τυχισμένος ρήγας τοῦ κόσμου. Δὲν πειρά-ζει ποῦσπασες τὸ φυλαχτὸ σου. Ἐγὼ ἄλ-λως τε σοῦ ἔβαλα αὐτὴ τὴν ἰδέα. Ἦταν καιρὸς ν' ἀποχτήσῃς πίστη γιὰ τὸν ἴδιο τὸν ἐαυτὸ σου...

Τὸ βασιλόπουλο πετάχτηκε γιὰ νὰ θρῇ τὴ νεραϊδίτσα — κι' ὀρκίζοταν θαρρῶ πάνω στὴν ταραχὴ τοῦ νὰ τὴν κἀνῃ βασίλισσα τῆς χώρας του. Μὰ δὲν εἶδε κανέναν — ἐξὸν μιὰ χρυσόμυγα, ποὺ πλησίαζαν τὰ φτερά της ἀκόμα περισσότερο καθὼς μιὰ ἀχτίδα τοῦ ἡλίου, καὶ τὰ χτύπαγε ἔξω ἀπὸ τὸ ἀνοικτὸ παράθυρο.

I. A.

ΚΟΙΜΑΤΑΙ

Κοιμάται, ἡ κούκλα μου, κοιμάται, κανένας σὰς μιλιὰ μὴ θγάλει γιὰ τὸ Θεὸ μὴ τὴν ξυπνάτε νὰ μὴ μ' ἀρχίσει κλάψες πάλι.

Τὴ μάλωσα κι' ἀποκοιμήθῃ, καὶ κλαίει στὸν ὕπνο της ἀκόμα, 'τὶ δὲν τῆς εἶπα παραμῦθι, μὴδὲ τὴ φίλησα στὸ στόμα.

Μὰ ἐγὼ εἶμαι ἡ μάνα κι' ὑποφέρω — Μὴν κλαῖς, γλυκεῖά μου, στ' ὄνειρό σου! εἶσαι παιδί μου, ἐγὼ τὸ ξέρω, ἄγρυπνη στέκω στὸ πλευρὸ σου.

Κοιμήσου! κι' αὔριο σὰν ξυπνήσεις κι' ἀκούσω πάλι τὴ λαλιά σου, ὅταν θάρθῃς νὰ μὲ φιλήσῃς ἐγὼ θάμαι ἡ καλὴ μαμά σου!

ΦΟΙΒΟΣ ΛΑΡΑΣ

ΓΙΑ ΝΑ ΓΕΛΑΤΕ

ΔΥΟ ΜΙΚΡΟΙ ΦΙΛΑΘΛΟΙ

ΡΑΚΗΣ : Τελείωσε τὸ μὰτς Λάκη;
ΛΑΚΗΣ : Τελείωσε Ράκη.
ΡΑΚΗΣ : Πόσα, πόσα βγῆκαν;
ΛΑΚΗΣ : Δύο, δύο (2-2).
ΡΑΚΗΣ : Ὑπέρ;

ΗΡΩΑΣ ΤΗΣ ΠΙΝΔΟΥ (Σ.Φ.)

Τά παιχνίδια που παίζουν τα ελληνόπαιδα

ΨΗΘΗΚΕ

Το παιχνίδι αυτό — το «ψήθηκε» — παίζεται σε αύλη, σε γήπεδο ή σε υπαίθρο και μπορεί να λάβουν μέρος σε αυτό 8-16 παιδιά. Χρειάζεται ένα σχοινί μήκους 2-3 μέτρων.

Ένας από τους παίκτες, που θα οριστεί από την αρχή του παιχνιδιού, παίζει το ρόλο της «χύτρας». Κάθεται κάτω σταυροπόδι και κρατάει από τη μιάν άκρη το σχοινί μήκους 2-3 μέτρων. Την άλλη άκρη του σχοινιού κρατάει ένας άλλος παίκτης: «Ο Μάγερας». Αυτός κρατώντας πάντα το σχοινί από την άκρη, τρέχει γύρω από τη «Χύτρα».

Οι άλλοι παίκτες — κυνηγοί — προσπαθούν να πλησιάσουν τον παίκτη που κάνει τη «Χύτρα» και να τον κτυπήσουν ελαφρά με την παλάμη τους στην πλάτη φωνάζοντας «ψήθηκε». Ο Μάγερας όμως δεν τους αφήνει: Προσπαθεί είτε με το χέρι του, είτε με το πόδι του να χτυπήσει ελαφρά έναν από όλους τους κυνηγούς. Δηλαδή: «Όλοι οι παίκτες — οι κυνηγοί — προσπαθούν να χτυπήσουν τη Χύτρα και ο Μάγερας να μη τους αφήσει κτυπώντας τους ελαφρά με το χέρι ή το πόδι.

Εκείνος από τους «κυνηγούς» που θα κτυπηθεί από το «μάγερα» γίνεται «χύτρα». Η «χύτρα» γίνεται «μάγερας» και ο μάγερας γίνεται «κυνηγός». Και το παιχνίδι συνεχίζεται. Εάν καθώς παίζεται το παιχνίδι ξεφύγει από τα χέρια του μαγεύρου το σχοινί, τότε όλοι οι κυνηγοί τρέχουν προς τη χύτρα και την κτυπούν ελαφρά στην πλάτη. Αν όμως προτού το καταφέρουν ο «Μάγερας» ξαναπιάνει το σχοινί τότε το παιχνίδι συνεχίζεται κανονικά και ο μάγερας έχει το δικαίωμα να τους χτυπήσει και με το χέρι και με το πόδι.

Στην περίπτωση αυτή η χύτρα γίνεται μάγερας και ο μάγερας χύτρα. Στην περίπτωση που ένας κυνηγός καταφέρει να κτυπήσει τη χύτρα τότε ο κυνηγός γίνεται μάγερας, ο μάγερας χύτρα, και η χύτρα κυνηγός.

Κερδίζει εκείνος που σαν κυνηγός κατάφερε περισσότερες φορές να κτυπήσει στην πλάτη τη χύτρα. Για κάθε χτύπημα σημειώνεται στο όνομα κάθε κυνηγού ένας βαθμός. Στο τέλος γίνεται άθροιση και κερδισμένος είναι εκείνος που θα συγκεντρώσει τις περισσότερες επιτυχίες.

Ο ΠΟΝΤΙΚΟΣ ΚΑΙ Η ΓΑΤΑ

Το παιχνίδι αυτό, «ο ποντικός και η γάτα», παίζεται σε αύλη ή σε γήπεδο και παίρνουν μέρος 24-36 παίκτες. Οι παίκτες — εκτός από δύο — πιάνονται από τα χέρια και σχηματίζουν κύκλο με μέτωπο προς το κέντρο. Οι άλλοι δύο — ορίζονται από τον αρχηγό του παιχνιδιού — παριστάνουν ο ένας τον ποντικό και ο άλλος τη γάτα. Η γάτα μένει έξω από τον κύκλο και ο ποντικός μέσα. Από τον τότε αρχίζει να κυνηγά τον ποντικό μπαίνοντας στον κύκλο και ο ποντι-

κός για να σωθεί βγαίνει από τον κύκλο. Όταν η γάτα βγεί από τον κύκλο ο ποντικός μπαίνει μέσα. Οι παίκτες όμως που σχηματίζουν τον κύκλο, ενώ εμποδίζουν τη γάτα να μπαίνει βγαίνει στον κύκλο, παρέχουν κάθε ευκολία στον ποντικό! να μπαίνει και να βγαίνει. Η γάτα όμως δεν πρέπει να μεταχειρίζεται βία για να μπει ή να βγεί από τον κύκλο. Πρέπει απλώς να μεταχειρίζεται κάθε ποντάδα για να μπαινοβγαίνει. Όταν ο ποντικός πιαστεί, τότε ορίζονται δύο άλλοι παίκτες ως «γάτα» και «ποντικοί» και το παιχνίδι συνεχίζεται.

Η ΚΟΥΤΣΗ ΑΛΕΠΟΥ

Το παιχνίδι αυτό, η κουτσή αλεπού παίζεται σε αύλη ή σε γήπεδο παίρνουν μέρος 15-20 παιδιά. Χαραρσσουμε στο χώμα ένα κύκλο με διάμετρο 3 μέτρα — το «σπίτι της αλεπούς» κι' εκεί μπαίνει ένας από τους παίκτες που κάνει την αλεπού. Οι άλλοι παίκτες παριστάνουν τα κοτόπουλα. Οι παίκτες πλησιάζουν την αλεπού μπαίνοντας και μέσα στον κύκλο της και της φωνάζουν περιπαικτικά:

Αλεπού κουτσή
Δεν το πιάνεις το παιδί...

Τότε ο παίκτης που κάνει την αλεπού τρέχει και με τα δυο του πόδια να πιάσει τα «κοτόπουλα». Αυτά όμως τρέχουν να φύγουν από το σπίτι της αλεπούς. Η αλεπού όμως δεν έχει δικαίωμα να κυνηγήσει τα κοτόπουλα έξω από το σπίτι της, τρέχοντας και με τα δυο πόδια. Μόλις βγεί από τον κύκλο έχει δικαίωμα να κυνηγήσει με το «κουτσό βήμα».

Δηλαδή βαδίζοντας πηδηχτά μόνο με το ένα πόδι. Καθώς τρέχει έχει το δικαίωμα να αλλάξει πόδι φωνάζοντας: «Αλλάζω πόδι».

Αν όμως η αλεπού πατήσει και τα δυο της πόδια τότε τα κοτόπουλα την κυνηγούν σπρώχνοντάς την προς την φωλιά της. Το παιχνίδι εξακολουθεί ώσπου η αλεπού να πιάσει όλα τα κοτόπουλα. Αν δεν τα καταφέρει μέσα σε 20 λεπτά, χάνει και τη θέση της παίρνει άλλος παίκτης.

ΤΑ ΑΛΟΓΑΚΙΑ

Το παιχνίδι αυτό παίζεται σε αύλη ή σε γήπεδο. Παίρνουν μέρος 2-4 ισάριθμες ομάδες από 8-16 παίκτες ή κάθε μία.

Χαραρσσουμε στο έδαφος δυο ευθείες γραμμές παράλληλες που να απέχουν ή μια από την άλλη 20 βήματα. Πίσω από τη μία γραμμή μπαίνουν οι παίκτες κάθε ομάδας σε φάλαγγα ο πρώτος παίκτης. Μόλις δοθεί το σύνθημα ο πρώτος κάθε ομάδας παίρνει στους ώμους του το δεύτερο και τρέχει προς το τέρμα. Ο καβαλλάρης μόλις φθάσει εκεί και παίρνει τον τρίτο στη σειρά της ομάδας τους. Το παιχνίδι εξακολουθεί ώσπου μεταφερθούν όλοι στην άλλη γραμμή. Κερδίζει η ομάδα που φτάνει πρώτη στο τέρμα.

Η περιπέτεια του 'Αριστοκλή

Η 'Ακρισιόνη ήταν μία νοικοκυρά στην Αίγινα. Πολύ ούστροπη, κυβερνούσε στίβαρο χέρι και αυστηρότητα τους δούλους της και τον άντρα της, τον Κτήσιππο που που ήταν κουρέας στο νησί.

Μια μερα είδε με πολλή δυσφορία τον άντρα της να ξαναγυρίζει στο σπίτι στο λιμάνι σαν μεθυσμένος. Τον συνέλαβε κάποιος άγνωστος. Η 'Ακρισιόνη στάθηκε στο κατώφλι του σπιτιού της άνασαι πωσε τα μανίκια της, έφερε και στα χέρια στη μέση και ρώτησε:

— Ποιος είναι αυτός ο προκομένος σέρνεις μαζί σου; Βάζω δυο δραχμές στο χέμα, πως αγοράσες καινούργιο δούλο;

— Μη χαλας την καρδιά σου 'Ακρισιόνα μου, είτε ο Κτήσιππος. Ξέρεις που μου χρειάζονται τρεις τεχνίτες για να φθαίνω την πελατεία του κουρείου μου.

— Ο Καλλίας, γέρασε πιά. Χθές έχασε το ψαλίδι το ατύ του 'Αρχύτα, και λείπει να με κάμη να χάσω τέτοιο πελάτη. Έπρεπε να φροντίσω να αγοράσω ένα... δοθό του. Αυτό έκαμα. Νο σου όρκιζομαι τον αγοράσα πολύ φθηνά.

— Και πήγες χωρίς άλλο και μεθούσες μ' αυτόν που στον πόλωση. Σαν να μην φτανε που σε ξεγέλασε στο πούλημα!

— Δεν σου λέω, 'Ακρισιόνη μου, κουτσοπιαμε, μα ο άνθρωπος δεν με λασε στην τιμή. Αυτός που μου τον πώλησε είναι ένας Σπαρτιάτης, Πόλλης... Πόλλης... Και είναι, 'Ακρισιονίτσα, πρώτης τάξεως άνθρωπος. Μην τον πω για κανένα πρόστυχο!... Έρχεται από Συρακούσες για κάτι δουλειές του τράννου του Διονυσίου. Αυτός του τον χρίσε το δούλο.

— Σαν ήταν κι' αυτός κουτός να πάρη δώρα. Μά έσύ, προκομμένη μου φάνε πως πιάς τον δούλο μας σαν άρστος. Μά για κύτταξέ τον καλά. Δες τι φτάνει να ρίξης απάνω του για να πώς δεν αξίζει τίποτε!...

— Θα τον έχω πιράξει ή θάλασσα, αυτό φαίνεται ο δούλος μας σαν άρστος. Μά για κύτταξέ τον καλά. Δες τι πρόσωπο του και τους ώμους του. Είχε γερό κόκκαλο. 'Ας ξεκουραστή λίγο, φάη καλά, να πιάση η ψυχή του...

— Να φάη, βέβαια! Για δική σου κοκεφαλία θα έχουμε τώρα τέσσερις μασημένους να χορταίνουμε! Και να τα τσάροχθίζουμε πιο πολλά από βδομάδα ζουν στο ξουράφι τους όλη τη βδομάδα.

Και τότε η 'Ακρισιόνη άρχισε να εξετάζει το δούλο από το κεφάλι μέχρι τα πόδια και με θυμωμένο βλέμμα, καταδέχτηκε να τον ρωτήσει:

— Τι έχεις έσύ και με κυττάξεις έτσι αδιάντροπα;

— Ο δούλος άποκρίθηκε μ' ευγένεια: — Θα πληρώσω τα λύτρα, κυρία, είμαι από καλή γενιά. Έχω δυνατούς φίλους.

— Ω 'Αθηνά, φώναξε η 'Ακρισιόνη, ευγενικό γένος σου και οι δυνατοί φίλοι σου δεν περνούν σε μένα. Άλλοι να πουλάς αυτά. Κάθε καινούργιος δούλος ίδια και χειρότερα μάς κοπαναί. Και εγώ δεν λογαριάζει, παρά πως θα φάη θα κοιμηθώ χωρίς να πληρώνη και χωρίς να δουλεύη. Πως σε λένε, αλήθεια;

— Είμαι γιός του 'Αριστοκλή από την 'Αθήνα. Το όνομά μου είναι 'Αριστοκλής, μα με λένε και Πλάτωνα. Ίσως έφτασε σ' αυτή σου αυτό το όνομα!

— Πλάτωνα; — Όχι, ποτέ. Ξέρεις τουλάχιστο να ξυρίσης και να κουρεύεις;

— Όχι, κυρία!

— Δεν στά λεγα εγώ πως δεν αξίζει τίποτε, είπε τότε η κυρία 'Ακρισιόνη.

ΕΡΡΙΚΟΣ ΣΙΕΓΚΕΒΙΤΣ

(1) Η αλήθεια επί του διηγήματος αυτού του μεγάλου Πολωνού συγγραφέα είναι ότι ο Πλάτων, ο μεγάλος σοφός και μαθητής του Σωκράτους, είχε πούληση σαν δούλος στην Αίγινα. Μά απελευθέρωσε ο 'Ανίκερης ο Κυρηναίος ή ο Διονύσιος από τις Συρακούσες.

Ἡ φιλοσοφία τῶν προγόνων μας

Ἡ Σπαρτιάτικη σοφία

ΠΟΙΟΣ ΕΙΠΕ ΤΗ ΦΡΑΣΗ:

1) Τούτων χρήζω μαθητῆς εἶναι, ὧν εἰμι καὶ υἱός.

2) Οὐδὲ σκυτοτόμον εἶναι σπουδαῖον, δὲ μικρῷ ποδὶ ὑποδήματα μεγάλα περιτίθῃσι.

3) Οὐ μᾶλλον ἢ τοὺς προσιόντας τοῖς βασιλεῦσιν αἰτεῖσθαι δεῖ τὰ δίκαια λέγειν στοχαζομένους τε τοῦ καιροῦ καὶ τοῦ ἀρμόζοντος τοῖς βασιλεῦσιν.

4) "Όταν τὸ ἐλάχιστον ζῶον οὕτως ἀμύνηται τοὺς ἀδικοῦντας, τί τοὺς ἀνδρας ποιεῖν λογίζεσθε;

5) "Απολλων, ἢ δοκεῖ σοι ὁ καὶ τῷ πατρί;

6) Ἐπισπευσάμην μὲν ἀδικεῖν ἀσεβές, τοὺς δὲ πολεμίους παραλογίζεσθαι οὐ μόνον δίκαιον καὶ ἐπίδοξον, ἀλλὰ καὶ ἡδὺ καὶ κερδαλέον.

7) Καὶ γὰρ ἐκείνον θῆλειαν ἵππον ἀγαθὴν λαβόντα κακὸν ἄνδρα καὶ πλούσιον τῆς στρατιᾶς ἀπολύσαι.

8) Ταῦτ' οἷς καὶ ἄνδρες γενόμενοι χρήσονται.

9) Οἱ λόγοι σου πολλῆς δυνάμειος δέονται.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

1) Τούτων χρήζω μαθητῆς εἶναι, ὧν εἰμι καὶ υἱός.

Δηλαδή: «Γιατὶ ἐπιθυμῶ νὰ εἶμαι μαθητῆς ἐκείνων πού εἰμαι καὶ γιός.

Εἶναι λόγια τοῦ Ἀγασικλέους βασιλιά τῆς Σπάρτης πού ἔζησε στὸν δὺν προ Χριστοῦ αἰῶνα. Κάποτε στὴ Σπάρτη εἶχε πᾶν ὁ σοφιστὴς Φιλοφάνης ἕνα «περιοδεύων» δάσκαλος τῆς ἐποχῆς, πού γύριζε ἀπὸ πόλη σὲ πόλη καὶ δίδασκε γυρίζοντας χρήματα. "Όταν ὁ Φιλοφάνης παύονταν στὴ Σπάρτη ζήτησε νὰ δῇ καὶ τὸν Ἀγασικλέα. Μ' αὐτὸς δὲν τὸν δέχτηκε. "Όταν δὲ κάποιος ἄλλος Σπαρτιάτης ἐξέφρασε τὴν ἀπορία του γιατί τιάτης ἐξέφρασε τὴν ἀπορία του γιατί αὐτὸς, πού ἀγαποῦσε πολὺ νὰ ἀκούῃ καὶ νὰ μαθαίνη, δὲν τὸν δέχτηκε, εἶπε: «Γιατὶ ἐπιθυμῶ νὰ εἶμαι μαθητῆς ἐκείνων πού εἰμαι καὶ γιός».

2) Οὐδὲ σκυτοτόμον εἶναι σπουδαῖον, δὲ μικρῷ ποδὶ ὑποδήματα μεγάλα περιτίθῃσι.

Δηλαδή: Δὲν θὰ λογαριάζατε γιὰ σπουδαῖο, ἕνα παπουτσὶ πού θὰ ἔφτιανε μεγάλα παπούτσια γιὰ μικρὸ πόδι.

Λόγια τοῦ μεγάλου βασιλιά τῆς Σπάρτης, τοῦ Ἀγασικλέου (442—358 π. Χ.). Ἦταν φιλάσθενος καὶ κουτσός. Ἀλλὰ στρατηγὸς μυαλωμένος καὶ μὲ μεγάλη πείρα.

Κάποτε ἕνας Σπαρτιάτης ἐπαινοῦσε κάποιον ρήτορα γιατί κατάφερνε νὰ μεγαλοποιῇ καὶ τὰ πιδ μικρὰ καὶ ἀσήμαντα πράγματα.

— Καὶ θὰ εἴχατε, τοὺς εἶπε, ἐκτίμηση σὲ ἕνα παπουτσὶ πού θὰ ἔφτιανε μεγάλα παπούτσια γιὰ μικρὸ ποδάρι.

3) Οὐ μᾶλλον ἢ τοὺς προσιόντας τοῖς βασιλεῦσιν αἰτεῖσθαι δεῖ τὰ δίκαια λέγειν στοχαζομένους τε τοῦ καιροῦ καὶ τοῦ ἀρμόζοντος τοῖς βασιλεῦσιν.

Δηλαδή: Καὶ μάλιστα πολὺ περισσότερο οἱ παρουσιαζόμενοι στοὺς βασιλεῖς πρέπει νὰ ζητοῦν δίκαια πράγματα καὶ νὰ ἔχουν ὑπ' ὄψη τους καὶ τίς περιστάσεις ἀλλὰ καὶ τὴν ἀξιοπρέπεια τῶν βασιλιάδων.

Καὶ αὐτὰ εἶναι λόγια τοῦ Ἀγασικλέου.

Ἐνας Σπαρτιάτης παρεπονέτο κάποτε στὸν Ἀγασικλέα πὼς δὲν ἐτηροῦσε σὰν βασιλιάς τὴν ὑπόσχεση πού τοῦ ἔδωσε.

Ἐπειδὴ δὲ τοῦ τὸ εἶπε πολλὲς φορές ὁ βασιλιάς τοῦ ἀπάντησε:

— Ναὶ δῆτα, εἰ γ' ἐστὶ δίκαιον, εἰ δὲ μή, ἔλεξα μὲν, ὡμολόγησα δὲ οὐ.

Δηλαδή: Βέβαια ὑποσχέθηκα. Ἀλλὰ ἐὰν αὐτὸ πού θὰ μοῦ ζητοῦσες θὰ εἶναι δίκαιον. Γιατὶ ἄλλιώς σου μίλησα γιὰ ὑπόσχεση μὰ δὲν σου ὑποσχέθηκα.

Μὰ ὁ Σπαρτιάτης δὲν τὰ ἔχασε. Καὶ τοῦ εἶπε:

— Ἀλλὰ μὴν δεῖ τοὺς βασιλεῖς ἐπιτελεῖν ὅτε κεν κεφαλὴ κατανεύσωσιν.

Δηλαδή: Πρέπει οἱ βασιλεῖς νὰ κάνουν ἐκεῖνο πού καὶ μὲ κίνηση τοῦ κεφαλοῦ τους ὑποσχέθηκαν.

Καὶ τότε ἀναγκάστηκε ὁ Ἀγασικλέας νὰ τοῦ πῇ τὴν ἱστορικὴ φράση πὼς καὶ οἱ παρουσιαζόμενοι στοὺς βασιλιάδες πρέπει νὰ ζητοῦν πράγματα δίκαια.

4) "Όταν τὸ ἐλάχιστον ζῶον οὕτως ἀμύνηται τοὺς ἀδικοῦντας, τί τοὺς ἀνδρας ποιεῖν λογίζεσθε;

Δηλαδή: "Όταν τὸ μικρὸ αὐτὸ ζῶο μ' αὐτὸ τὸν τρόπο ὑπερασπίζει τὸν ἑαυτοῦ κατὰ τῆς ἀδικίας, τότε τί νομίζετε πὼς πρέπει νὰ κάνουν οἱ ἄνθρωποι;

Λόγια καὶ αὐτὰ τοῦ Ἀγασικλέου.

Κάποτε ἕνα Σπαρτιάτοπουλο τράβηξε ἕνα ποντίκι ἀπὸ τὴν πόρτα τῆς παγίδας. Τὸ ποντίκι, καθὼς τὸ κρατοῦσε τὸ παιδί, γύρισε καὶ μὲ λύσσα τοῦ δάγκασε τὸ χέρι. Τὸ παιδί τρόμαξε καὶ ἄφησε νὰ τοῦ φύγῃ τὸ ποντίκι.

Ὁ Ἀγασικλέας πού παρακολουθοῦσε τὴ σκηνὴ εἶπε τὴν παραπάνω φράση.

5) Ἀπολλων, ἢ δοκεῖ σοι ὁ καὶ τῷ πατρί;

Δηλαδή: Ἀπόλλωνα, δὲν νομίζεις καὶ σὺ ὅτι καὶ ὁ πατέρας σου;

Ὁ Ἀγασικλέας ἐπιθυμοῦσε νὰ ἐκστρατεύσῃ ἐναντίον τῶν Περσῶν γιὰ νὰ ἐλευθερώσῃ τοὺς Ἕλληνες τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Καθὼς ξέρετε, τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, οἱ ἀρχαῖοι μας πρόγονοι, δὲν ἔκαναν τίποτε, ἐὰν δὲν ἐζητοῦσαν καὶ τὸν χρησμὸν τῶν Μαντείων. Ἐτσι ὁ Ἀγασικλέας ζήτησε καὶ πῆρε εὐνοϊκὸ τὸν χρησμὸ τοῦ Δία ἀπὸ τὸ Μαντεῖον τῆς Δωδώνης.

Τὸ εἶπε στοὺς Ἐφορούς, ἀλλ' αὐτοὶ γιὰ νὰ τοῦ ἐπιτρέψουν, τὴν ἐκστρατεία ζήτησαν ἀπὸ τὸν Ἀγασικλέα νὰ πάρῃ καὶ τὸν χρησμὸν τοῦ Μαντείου τῶν Δελ-

φῶν πού ἦταν περισσότερο τῆς μόδας καὶ φυσικὰ πιδ πιστευτό.

Πῆγε καὶ ὁ Ἀγασικλέας στοὺς Δελφούς. Καὶ ρώτησε τὴν Πυθεῖα:

— Δὲν νομίζεις καὶ σὺ ὅτι καὶ ὁ πατέρας σου ὁ Δίας Ἀπόλλωνα;

Μποροῦσε τώρα ὁ Ἀπόλλων νὰ τὰ βάλῃ μὲ τὸν βασιλέα τῶν Θεῶν; Ἀπάντησε διὰ τῆς Πυθεῖας πὼς συμφωνεῖ μὲ τὸν πατέρα του καὶ τότε ὁ Ἀγασικλέας ἔκαμε τὴν ἐκστρατεία του ἐναντίον τῶν Περσῶν.

6) Ἐπισπευσάμην μὲν ἀδικεῖν ἀσεβές, τοὺς δὲ πολεμίους παραλογίζεσθαι οὐ μόνον δίκαιον καὶ ἐπίδοξον, ἀλλὰ καὶ ἡδὺ καὶ κερδαλέον.

Δηλαδή: Τὸ νὰ παρασπονδίσῃ κανεὶς ἀδικὰ εἶναι ἀσεβές (εἶναι ἀμαρτία ὅπως θὰ ἔλεγαμε σήμερα). Ἀλλὰ τὸ νὰ ξεγελάῃ κανεὶς τοὺς ἐχθρούς του εἶναι ὀχι μόνον δίκαιον καὶ ἐπίδοξο, ἀλλὰ καὶ εὐχάριστο καὶ ἐπικερδές.

Καὶ αὐτὰ εἶναι λόγια τοῦ Ἀγασικλέου.

"Όταν ἐξεστράτευσε ὁ Ἀγασικλέας στὴν Μικρὰν Ἀσίαν ὁ Τισσαφέρνης, Σατράπης τοῦ βασιλέα τῶν Περσῶν, φοβήθηκε καὶ ὑπόγραψε μαζί του συνθήκες φιλίας. Καὶ ὑποσχέθηκε πὼς ὁ βασιλιάς του θὰ ἀφήσῃ ἐλεύθερος τίς ἑλληνικὰς πόλεις. Κατόπιν ὅμως ὁ Τισσαφέρνης παρασπόνδισε. Ζήτησε ἀπὸ τὴν Περσία καὶ πῆρε χιλιάδες στρατοῦ καὶ τότε ἀπέληξε τὸν Ἀγασικλέα μὲ πόλεμο, ἐὰν δὲν ἔφευγε ἀμέσως ἀπὸ τὴν Ἀσίαν. Ὁ Σπαρτιάτης βασιλιάς δέχτηκε μὲ χαρὰ τὴν παραβίαση αὐτῆς τῆς συνθήκης ἀπὸ μέρους τῶν Περσῶν. Προσπονήθηκε τότε πὼς ξεκίνησε γιὰ ἐπίθεση κατὰ τῆς Καρίας. Ἐκεῖ δὲ ὁ Τισσαφέρνης συμμαζεῖ τίς μεγαλύτερες δυνάμεις του. Ἀντὶ ὅμως γιὰ τὴν Καρίαν ὁ Ἀγασικλέας μπήκε ὀρμητικὸς στὴν Φρυγίαν. Κυρίεψε πολλὰς πόλεις καὶ μάζεψε πολλὰ λάφυρα. Καὶ τότε εἶπε στοὺς φίλους του πὼς εἶναι ἄτιμο νὰ ἀθετῇ κανεὶς ὑποσχέσεις καὶ συμφωνίας. Ἀλλὰ εἶναι τίμιο νὰ παραπλανᾷ τὸν ἐχθρό σου.

7) Καὶ γὰρ ἐκείνον θῆλειαν ἵππον ἀγαθὴν λαβόντα κακὸν ἄνδρα καὶ πλούσιον τῆς στρατιᾶς ἀπολύσαι.

Δηλαδή: Διότι ἐκεῖνος ὁ Ἀγαμέμνων) γιὰ νὰ πάρῃ μιὰ καλὴ φοράδα ἀπάλλαξε ἀπὸ τῆς στρατεύσεως ἕνα ἄνδρα δειλὸ καὶ πλούσιο!

Ἐπειδὴ ὁ Ἀγασικλέας δὲν εἶχε ἱππικὸ ζαναγύρισε στὴν Ἐφεσσὸ καὶ ὑποχρέωσε ὅλους τοὺς εὐπόρους νὰ τοῦ δώσουν ἕνα ἄλογο καὶ ἕνα ἵππεα, σὰν ἀντιστάκωμα, πὼς θὰ λέγαμε σήμερα, τῆς ἀπαλλαγῆς τους ἀπὸ τὴν στρατεύση. Μ' αὐτὸ τὸν τρόπο ὁ Ἀγασικλέας μάζεψε καὶ πολλὰ ἄλογα καὶ πολλοὺς καλούς στρατιώτες, ἀντὶ τῶν δειλῶν καὶ ἀπροθύμων Ἐφεσίων. Καὶ τότε εἶπε: Μιμήθηκα τὸν Ἀγαμέμωνα πού προτίμησε μιὰ γερὰ φοράδα στὴ θέση ἑνὸς ἄνδρα καὶ δειλοῦ καὶ πλουσίου.

8) Ταῦτ' οἷς καὶ ἄνδρες γενόμενοι χρήσονται.

Δηλαδή: Ἐκεῖνα πού θὰ τοὺς χρησιμεύουν ὅταν θὰ γίνουν ἄντρες. Φράση καὶ αὐτὴ τοῦ Ἀγασικλέου τὴν εἶπε ὅταν τὸν ρώτησε κάποιος πὼς πρέπει νὰ ἀνατρέφουν τὰ παιδιὰ τους οἱ Σπαρτιάτες καὶ τί ἀκριβῶς πρέπει νὰ τὰ μαθαίνουν:

9) Οἱ λόγοι σου πολλῆς δυνάμειος δέονται.

Δηλαδή: Τὰ λόγια σου χρειάζονται πολλὴ δύναμη. Λόγια κι' αὐτὰ τοῦ Ἀγασικλέου σ' ἕνα νέο ἀπὸ τὰ Μέγαρα πού ἔλεγε πολλὰ καὶ σπουδαῖα γιὰ τὴν πατρίδα του.

Τα παιδιά χροιάζουν

Ο ΘΕΡΙΣΜΟΣ

"Εφθασε ο 'Ιούνιος, ο μήνας του θερισμού. Στους κάμπους σωστές χρυσόθάλασσες κυματίζουν τα καταμεστιά σταχυά. Βλέπεις τις γυναίκες με τα μαντήλια τους ριγμένα χαμηλά για να μην τις καίει η φλογερή του καλοκαιρινού ήλιου, να κρατούν στα χέρια τους τα δρεπάνια και να κόβουν συνεχώς σιτάρια και να σχηματίζουν σωρούς.

Κατά το μεσημέρι αφήνουν για λίγο την κοπιαστική εργασία τους και ξεκουράζονται κάτω από τον παχύ ισκίο ενός γερικού πλατανίου. Πίνουν δροσερό νερό από τα παγούρια τους που έχουν κρεμασμένα στα κλαδιά των δεντρών.

Τα χέρια των κοριτσιών είναι γεμάτα πληγές, άλλα τον πόνο τους γλυκαίνουν τα στοργικά λόγια του πατέρα που στο πρόσωπο του είναι ζωγραφισμένη η χαρά γιατί τώρα απολαβαίνει τους καρπούς των κόπων του.

Ευλογημένη εργασία!
Ποσο θεαματική είναι η εποχή του θερισμού! Τα σιτάρια που μοιάζουν με ολοζώντανες πλεξούδες πεφτούν κάτω σαν ήρωες του πολέμου. Ποσες φορές δεν έδωσαν θαυμαστές εμπνεύσεις οι ολοκαρπες θυμωμένες και οι άστροφωτιστές νύχτες του καλοκαιριού στους ποιητές και στους ζωγράφους!

Τα πορφύρα ήλιοβασιλέματα, όταν ο ήλιος σκorpά τα τελευταία φλογερά του εκατόμυαλα, οι θεριστάι παίρνουν το δρόμο του γυρισμού και τα πρόσωπά των ακτινοβολούν από χαρά και ευχαρίστηση τον Θεό γιατί τους άξιωσε και πάλι έφέτος να μαζέψουν άφθονο σιτάρι.

ΒΑΝΑ ΧΡ. ΓΚΙΖΑ, "Άρτα

Ο ΠΑΠΟΥΣ ΜΟΥ

'Από τότε που ήμουν παιδί μικρό, θυμάμαι τη σεβάσμιμη μορφή του παπού μου.

'Ήταν ένας γέρος 70-75 χρονών. Τό κορμί του έγερνε προς τα εμπρός λες και σηκωνε επάνω το βάρος των χρόνων του. Τό πρόσωπό του κι' όλο τό σώμα του αϊκακωμένο, ζαρωμένο μαρτυρούσε τις θλίψεις και τη κακοπέρασή του. Τά μαλλιά του όλόασπρα. Νόμιζες ότι ο χειμώνας τά χρωμάτισε με τό άσπρο του πινέλο. Με τις μικροκινήσεις του τά κόκκαλά του έτρίζαν σαν καμμία σκουριασμένη μηχανή και τά πόδια και τά χέρια του αδιάκριτα έτρεμαν.

'Όταν ο αέρας σφύριζε και σάρωνε τά πάντα έξω κι' οι υφούλες του χιονιού σιγανές άπαλές στόλιζαν τά δέντρα θά τον έβλεπες πάντα στη γωνιά του τζακιού νά ψήνν στραγάλια ή νά καθαρίζη καλαμπόκι.

Η παντοτεινή παρέα του στη θέση αυτή ή-ταν ή γατούλα μας, που έξαπλωμένη στά πόδια του ροχάλιζε αδιάκοπα. Τά ζύλα του τζακιού τρίζαν. Πολλές φορές σαν άφηρημένος κοιτούσε έξω και πότε πότε γελούσε, έδακρυζε, κατσούφιαζε, κουνούσε τό κεφάλι του.

Μόλις βράδυαζε έμείς τά τέσσερα έγγονά-κια του Σωτήρη, Θανάση, Τάκης και Χρή-στος καθόμασταν γύρω του για ν' ακούσουμε τις ιστορίες του.

Ο παπούς μου δεν ήξερε παραμύθια. Αυτό μάς τό τόνιζε ο ίδιος όταν διηγόταν κάτι.

Ακόμη νομίζω ότι ακούω τά λόγια του: — Παιδιά μου, αυτά που σάς είπα δεν ήσαν παραμύθι, άλλα είναι οι περιπέτειές μου που τις πέρασα όταν ήμουν παιδί πιό μεγαλύτερο από σάς που έβασκα τά πρόβατα.

Θαλασσινές ιστορίες δεν ήξερε. Καλά-καλά δεν γνώριζε τη θάλασσα.

'Ήταν όμως ένας πολύ καλός κυνηγός και τά κυνήγια του ήσαν όλο περιπέτειες. Τόσο τους λύκους, τις άλεπούδες και τους λαγούς, που αν τον άκούσεις να σάς τις διηγείται ο ίδιος, θά τις νομίζατε για τις φευτιές του Μυνχάουζεν!

ΣΩΤΗΡΗΣ Β. ΦΑΣΟΥΛΗΣ
Παιδίλη 'Αγριάς - Βόλου

ΧΑΡΑΥΓΗ

Τί θαυμασία είναι η Πλαστή!

Πώς τα κανόνισε έτσι σοφά ο Πανσοφός Δη-μιουργός! Καύνα έχει και τη οικη του ομορ-φία, τη οικη του χαρής...

Καλοκαιρινή χαράυγη. Κλαράκι δεν κουνι-ται. Ι' αστρα τρέμουν στον ουρανό προ-δίδοντας τον έρχομο του φωτεινού ημερινού α-στρου, που έρχεται να φωτίση τον κόσμο με τό υπερλαμπρό φως του.

Ο κορυφαίος τραγουδιστάς αιδερία υψή του αφήνοντας τη φωνή του να φτανή στην γη σαν απομακρη μαγευτική μουσική.

Οι μελισσές ζουζουνίζουν σα να θέλουν κι' αυτές να ευχαριστήσουν τον Πλαστή με τό σι-γανό τους μουρμουρίσμα για τό ατελείωτο με-γαλείο...

Κι' έγώ καθισμένος σ' ένα ύψωμα κάτω απ' ένα πυκνοφυλλό δέντρο κοιτώ μακριά και δεν χορταίνω τη φύση.

Πώς απλώνονται μπροστά μου οι λαγκαδιές και οι καλλιγραμμοί λοφίσκοι καταφυτοί απο πανύψηλα δέντρα, έτσι ώστε να νομίζη κανείς πως είναι στρωμένοι με ολοπρασινό χαλί; Και πως σκorpουν τα πουλάκια την μελωδική τους φωνή χαρούμενα μέσα σ' αυτόν τον παραδεισο της γης;

Πραγματικά είναι κάτι τό απάραμιλλο, τό ασύλληπτο. Τά χωρία κτισμένα στις κορφές των λοφών δίνουν μέσα σ' αυτήν την πρσι-νάδα τόσο έξαισία θέα ώστε μπορεί κανείς να κάτση ώρες ολόκληρες και νά θαυμάζη τό πα-νώριο αυτό θέαμα.

'Αν κοιτάξεις και στην ανατολή άλλο θέαμα. Ο ήλιος βγαίνοντας νομίζεις από τά βαθιά της θάλασσας ρίχνει τις πρώτες χρυσές του άκτινες σά φωτεινό μετέωρο κανόντας τη θά-λασσα νά χρυσίζει κι' αυτή λαβαίνοντας χρώμα τυφλωτικό.

Η φαντασία ζωηρεμένη και ξαναμμένη απ' τό υπέροχο θέαμα ταξιδεύει σε τόπους εξωτι-κούς, μαγευτικούς.

Λίγο λίγο μεγαλώνει κι' ήμέρα και χάνει ή λατρευτή αυτή γωνιά του παραδείσου τό τρελλό μεγαλείο της.

Τήν ώρα ακριβώς αυτή με τρομάζε ή ξαφνική παρουσία ενός φίλου μου, που μου έκοψε την όνειροπόληση αυτή που θά μου μένη άληθι-νήτη όπως πολλές άλλες.

Για όλα αυτά λοιπόν μη μπορώντας νά ευ-χαριστήσω με τό Θεό με άλλο τί για τά τόσα πολύτιμα αγαθά που μάς έδωσε ως του άπει-θύνουμε μία θερμή προσευχή.

ΝΙΚΟΣ Γ. ΒΑΝΔΩΡΟΣ
'Αντιπάτα - Κεφαλληνίας

ΤΑ ΕΛΛΗΝΟΠΟΥΛΑ ΞΑΝΑΡΧΟΝΤΑΙ

Πέρασαν τρία χρόνια από τότε, τρία χρό-νια βασανισμένα για τις μάνες εκείνες, που οι άτιμοι κι' έγκληματίες συμμορίτες άρπά-ζανε τα παιδιά τους απ' τη γλυκειά τους μη-τρική άγκαλιά και τά πήγανε στο βουνό, σε ξένους ανθρώπους, σε ξένα κράτη!...

Αλήθεια πόσο δύσκολο είναι για μία μητέ-ρα... Πόσο βαθεία πονάει για τό παιδί της, που τό γέννησε, τό μεγάλωσε, τό άνάθρεψε... Και κάποια νυχτιά οι πουλημένοι άνθρωποι της τό άρπάζανε σαν λύκοι και σαν όρνια από την άγκαλιά της και τό πήγανε μακριά της, γλυ-άλλους ξένους τόπους, μακριά δοκιμασία, κι' ας μάς 'Ελλάδα. Τί μεγάλη δοκιμασία! άπέραντος πόνος για μία 'Ελληνίδα μάνα! Εύτυχώς όμως, ύστερ' από λίγο-λίγα νά μάς τάδελεφάκια μας, άρχισαν πρώτα. Τί άνείπωτη έρχονται από τη Σερβία πρώτα, που κατόπιν από χαρά των παιδιών αυτών, τό σπίτι τους, τό τόσο καρδό ξαναβλέπουμε τά σπιτία τους, τη δοξασμένη χαριά τους, τους γονιούς τους, τη δοξαμένη Πατρίδα τους!

Για σκεφθήτε λιγάκι τη ν π ε λ ώ ρ ι α χ α ρ ά και την άπερίγραπτη εύτυχία της μάνας, που ξανασφίγγει στη μητρική της ά-γκαλιά τό άγαπημένο της παιδάκι με στοργή κι' άναφυλλητά... Τό άνάθρεψε! Αυτή τό Αυτή τό μεγάλωσε, τό άνάθρεψε! Αυτή τό ξαγρύπνησε στην άρρώστια του, στον πόνο του. Όταν έλάιγε τό παιδί της, ή ψυχή της ρ α γ ι ζ έ ν τ α ν ε, όταν αυτό γελού-

σε, χαμογελούσε κι' αυτή γλυκά. Όλες όμως οι δοκιμασίες του χωρισμού σαν άσχημα όνειρα, πέρασαν. Με κλάματα στά μα-τια τό άγκαλιάζει αχόρταγα. Δεν πιστεύει στά ματία της. Στην αρχή αμφέβαλλε αν είναι δικό της, γιατί ένα μετ' ένα μεγαλώσε. Ποσο ά-τελειωτά φάνηκαν τα 3 αυτά μαύρα χρόνια του χωρισμού... Τρία χρόνια στά έχθρικά κρά-τη του Σλαβισμού... Ια πήρανε για νά τά φαντισουν και ν' άλλαζονε την πίστη τους, να γίνονε Γ ε ν ι τ σ α ρ ο ι κόκκινοι. Νά όμως τώρα ξαναγύρισαν στην Πατρίδα μας 'Ελλάδα. Τί καλά και τί εύτυχία μεγάλη για τη μάνα και την Πατρίδα μας!

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ
Ταξή Στ' Δημοτικού 'Αρδαίας

ΟΙ ΑΠΟΚΛΗΡΟΙ

Τό χιόνι — ώρα τώρα — με μανία κτυπά τό ρυτιδωμένο πρόσωπο του. Μ' αυτός μένει εκεί καταχμα, στο πέραςμα του δρόμου χαι-δεύοντας τό μουσούδι ενός γερασμένου σκύ-λου... Είναι κι' οι δυό αποκληροί της ζωής...

Διαγμένοι από τη μαύρη τους μοίρα, στο δρόμο ήταν μοιραίο νά γνωριστούν... Τό κα-ταλευκό κεφάλι του γέρου γέρνει βαρύν και κυλά, στην κοκκαλιάρικη κοιλιά του πεινασμέ-νου ζώου.

Για νά άφήση μ' ένα στερνό φιλή την τε-λευταία του πνοή!...

Περνούν οι διαβάτες αδιάφοροι. Κανείς δεν θά βρεθή νά κλαψή τον άμοιρο αυτό φτωχό; Μα νά!... Μία θρηνηκή φωνή ξεσχεί για λίγο τον παγερό αέρα... Είναι τό φτωχό ζωο φίλο...

Δεν φεύγει μακριά από τό παγωμένο λει-ψανο. Μένει εκεί κοντά γλείφοντας καθε τόσο με τη ζεστή του γλώσσα τό ρυτιδωμένο πρό-σωπο του ζητιάνου ίσως για νά του δώση ζωή. Τό σκοταδι άρχίζει άπαλά νά πέφτει στην γη ενώ τό χιόνι, πιο γρήγορα τώρα κυλά, για νά σκεπάση κάτω από τό λευκό του σεντόνι — δυό πονεμένες υπάρξεις...

ΑΝΔΡΕΑΣ Σ. ΘΕΟΔΩΡΙΔΗΣ
Μαθητ. Ε' Τ. ν. τ. Γυμνασίου
Ξάνναντον Παρανεστίου

Η ΘΑΛΑΣΣΑ

Μόνο αυτοί που έχουν ζήσει στη θάλασσα, αυτοί που γεννήθηκαν και ζυμωθήκανε με την άρμύρα της, θά μπορούσαν νά μάς πουν για τις χαρές και τις λύπες που φέρνει σ' όσους με πάθος την έχουν αγαπήσει. Για μάς τους άλλους που την άγανατεύουμε από μακριά, εί-ναι κάτι που μάς προκαλεί άλλοτε τό δας κι' άλλοτε τη χαρά. Τις περισσότερες φορές ή φοβόμαστε γιατί δεν την γυρίζουμε. Μά σαν πλησιάσουμε κοντά της τότε άνακαλύπτουμε τους θησαυρούς της και την άγαπούμε. Κρύβει με ή θάλασσα είναι πολύ παραξένη. Κόρυβει ήλητοπία την όμορφιά και τους θησαυρούς της. Της σ' αυτούς που βρίσκονται μακριά της. Άλλα και σ' όσους την πλησιάζουν της. Και χει παρά μόνο μερικά από τά κάλλη της ύ-νά φαντασθή κανείς ότι στους κόλπους της δι-άπρχει μία ολόκληρη ζωή. Κάτω από λογίων σχή-φανα νερά της διακρίνουμε λογίων ανθρώπων και μάς με χίλια μύρια χρώματα. Πράσινα κι κίτρινα και άσπρα και μενεξελιά και όλα του-τα συνδυάζονται μεταξύ των σε μία χίλιαν άρμονία. Στα άνήλιαγα βάθη της, ζούν χίλιαν είδαν ζωα. Ζωα μικρά και μεγάλα με τόσο χρωματισμούς. Τούτο έδω πετάει φωτίτες από τά μάτια του, τ' άλλο παρέκει έχει κάτι τα-ραίες που φωτίζουν τά γύρω. Κι' όλα ταυτα άγωνίζονται ποιά θά περάση. Είναι εί-δομορφιά, ποιά θά φανή δυνατότερο. Είναι πα-ραξένη ή θάλασσα. Άλλοτε ή θάλασσα και σύρει κοντά της με τό τόση της θέληση και άλλοτε άγρια και μανιασμένη σού ρίχνεται, λές και θέλει νά σε καταπιή, νά σε σύρη στους υγρούς κόλπους της. Είναι και πέρηφαν ήσο κανείς άλλος. Άλλοίμονο σ' αυτόν που θά βελήση νά την δαμάση. Άργά ή γρήγορα θά τον έκδικήθη.

ΕΥΡΙΠΟΣ

Η Σειρίδα των Μυρῶν

ΚΟΥΒΕΝΤΟΥΛΕΣ ΜΕ ΤΗ ΓΙΑΓΙΑ

Χωρίς τ' ὄνομά της

Ἀγαπητά μου παιδιά,

Τώρα τὸ καλοκαίρι πὺν δὲν ἔχετε σχολεῖο ἔχω προσέξει πῶς ἀδυνατίζετε περισσότερο. Μὰ οἱ μητέρες σας — ξέρω βέβαια πάρα πολλές μητέρες πὺν παραπονοῦντα γι' αὐτό.

Προχτὲς εἶδα τὸ Θαλάκι, ἕνα κοριτσάκι, πὺν πῆρε μὲ ἄριστα τὸ ἐνδεικτικὸ τῆς πρώτης. Μένει τώρα σὲ μιὰ ἐξοχὴ κοντὰ στὴν Ἀθήνα μὰ ἐρχεται καὶ μὰς βλέπει.

— Γιατὶ ἀδυνατίσες ἔτσι, Θαλάκι; τὸ ρώτησα. Ἐγὼ ἔλεγα πῶς τώρα, πὺν ἐκουράστηκες ἀπὸ τὰ μαθήματα, θὰ γίνουνα στρουμπουλὸ στρουμπουλὸ σὰν τὸ Μιχαλάκη τὸν ἀδερφό σου.

— Ἀμ' πῶς νὰ παχύνῃ, γιὰγιά Καντιανή, ἀποκρίθηκε ὁ Μιχαλάκης. Ὅλη τὴ μέρα γυρίζει στοὺς ἥλιους, τρέχει πηδᾶ, ξεθεώνεται καὶ ξελαρυγγίζεται ἡ μητέρα νὰ τῆς φωνάζῃ.

— Πόσες ὥρες κοιμάσαι τὸ μεσημέρι, Θαλάκι; ρώτησα τὴ μικρή.

Πάλι ὁ Μιχαλάκης ἀπάντησε:

— Ρωτῆστε καλλίτερα ἂν κοιμάται καθόλου κι' ἂν ἀφίην καὶ κανέναν ἄλλο νὰ ἡσυχάσῃ! Ὅλη ἡ γειτονιά ἔχει ἀγανακτήσει. Μαζεύει στὸν κῆπο ἕνα δυὸ φίλες, πὺν ἔχουν τὰ μυαλά της, καὶ χαλοῦν τὸν κόσμο. Φωνές, θόρυβο, φασαρία, κακό.

Κοίταξα τὴ Θαλίτσα τὴν ὥρα πὺν μιλοῦσε ὁ ἀδερφός της. Δὲν ἔλεγε λέξη μόνο μὲ κοίταζε λίγο τρομαγμένη.

— Λοιπὸν Θαλάκι;

— Μὰ δὲ νυστάζω, γιὰγιά Καντιανή, εἶπε τέλος. Πέφτω στὸ κρεβάτι μου, γυρίζω ἀπὸ δῶ, γυρίζω ἀπὸ κεῖ, στὸ τέλος σηκώνομαι καί...

— Καὶ βρίσκει τίς φίλες της στὸ περιβόλι, συμπλήρωσε ὁ ἀδερφός. Πὺν θὰ πῇ πῶς τίς ἔχει καλέσει, γι' αὐτὸ δὲν μπορεῖ νὰ τῆς ἔρθῃ ὕπνος...

— Ἀκου, Θαλάκι, τῆς εἶπα κι' ἐγὼ. Ἡ μεσημεριανὴ ἡσυχία εἶναι ὑποχρεωτική. Τὴν δρίζουν οἱ νόμοι, τὸ κράτος. Ἀκούς ραδιόφωνο νὰ παίξῃ ἀπὸ τίς 3-5; Ἀκούς γυρολόγο, νὰ διαλαλῇ τὸ ἐμπόρεμά του;

Ἄν πάῃ ἕνας ἀπὸ τοὺς γείτονες καὶ σὲ καταγγεῖλει στὴν ἀστυνομία, θὰ μείνης φυλακὴ κι' ἐσὺ κι' ὁ πατέρας σου.

Ἡ μικρὴ φυσικὰ δὲν τὸ ἤθελε αὐτό.

— Καλά, γιὰγιά Καντιανή, ἀπὸ αὔριο θὰ κοιμάμαι τὰ μεσημέρια, γιὰ νὰ παχύνω καὶ νὰ ἀφίην καὶ τοὺς ἄλλους νὰ ἡσυχάζουν.. Μόνο σὲ παρακαλῶ μὴ μὲ γράψῃς στὶς «κουβεντούλες» καὶ μὲ κοροϊδεύουνε τὰ παιδιά.

Γέλασα μὲ τὴν καρδιά μου γιὰ τὸ φόβο τῆς μικρῆς.

— Σοῦ δίνω τὸ λόγο μου, τῆς εἶπα πῶς κι' ἂν σὲ βάλω θ' ἀλλάξω τὸ ὄνομά σου καὶ δὲ θὰ καταλάβῃ κανένα παιδάκι γιὰ ποῖα μιλῶ. Γιατὶ σὰν καὶ σένα θάναί κι' ἄλλα παιδάκια πὺν πρέπει ν' ἀλλάξουνε συμπεριφορά, καὶ γιὰ τὸ δικό τους καλὸ, καὶ γιὰ τὴν ἡσυχία τῶν ἄλλων...

Ἐτοί, καλὰ μου παιδιά, ἄλλαξα τὸ ὄνομα... Γιατὶ δὲν τὴν λένε βέβαια Θάλεια τὴ μικρούλα... Ἐκείνη τὴ λένε... Μὰ, μπὰ — σὲ καλὸ μου — πῆγα νὰ σὰς τὸ πῶ, κι' ἔχω δώσει καὶ τὸ λόγο μου.

Μὲ ἀγάπη

Ἡ γιὰγιά ΚΑΝΤΙΑΝΗ

ΤΟ ΠΑΡΑΜΥΘΑΚΙ ΜΑΣ

Τὸ χρυσοπιάτο

Μιά φορά κι' ἕνα καιρὸν ἦταν ἕνα πιάτο. Ἐνα ὠραῖο, ὀλόχρυσο πιάτο μὲ νταντελένιες ζωγραφιές. Ἐνας ψηλὸς πύργος φάνταζε στὸ βάθος του καὶ γύρω - γύρω ἦταν πράσινα δέντρα, λουλούδια καὶ πουλιά.

Καὶ τὸ χρυσοπιάτο ἦταν τόσο ὠραῖο, πὺν καμάρωνε γι' αὐτὴ τὴν ὁμορφιά του. Καὶ γεμάτο περηφάνεια γυροῦσε κι' ἔλεγε στὰ ἄλλα πιάτα πὺν βρίσκονταν στὸ ἴδιο ἐργαστήρι.

— Πόσο σὰς λυπᾶμαι, δυστυχισμένα! Εἶστε τόσο ταπεινά, πὺν δὲν θὰ γυρίσῃ κανεὶς νὰ σὰς κοιτάξῃ. Ἐνῶ ἐμένα θὰ μαλλώνουν ποιὸς νὰ μὲ πρωταγοράσῃ.

Ἀλλὰ μιὰ μέρα ἕνα σκέτο πῆλινο πιάτο, χωρὶς στολίδια καὶ χρώματα, σήκωσε τὸ κεφάλι καὶ τοῦ εἶπε:

— Μὴν νομίζῃς πῶς στὰ πλούτη καὶ στὴν ὁμορφιά κρύβεται ἡ χαρά; Ἄν εἶσαι καλὸ θὰ σ' ἀγαποῦν. Ἀλλοιῶς θὰ σὲ παραπετάξουν...

Ἐπειτα ἦρθε ὁ τεχνίτης τους, τὸ πῆρε καὶ τὰ κατέβασε στὴν ἀγορὰ νὰ τὰ πουλήσῃ.

Πολὺ γρήγορα πουλήθηκαν ὅλα τὰ πιάτα. Καὶ τὸ πῆλινο σεμνὸ πιάτο τ' ἀγόρασε ἕνα μικρὸ κοριτσάκι καὶ χαρούμενο τὸ πῆρε μαζί του.

Μόνο τὸ χρυσοπιάτο δὲν μποροῦσε νὰ πουληθῇ γιὰτὶ ὁ καθένας

δὲν ἤξερε τί νὰ τὸ κάμῃ. Κι' ἔτσι ὁ τεχνίτης τὸ πῆρε πάλι τὸ βράδυ στὸ ἐργαστήρι του. Καὶ κεῖ ἔμεινε καιρὸ καὶ καιρὸ. Ὡσπυ μιὰ μέρα ἕνας γέρο - χρυσοκόος ἔφθασε στὸ ἐργαστήρι, εἶδε τὸ πιάτο καὶ τ' ἀγόρασε. Καὶ σὰν γύρισε στὸ μαγαζί του τὸ κλείσε στὸ θησαυροφυλάκιο.

Κλεισμένο στὸ σκοτάδι τὸ χρυσοπιάτο δὲν μποροῦσε ν' ἀναπνεύσῃ, μὰ δὲν ἄφηνε καὶ τὴν περηφάνειά του.

— Πόσο εἶμαι ὠραῖο! ἔλεγε καὶ ξανάλεγε.

— Ὅσο κι' ἂν εἶσαι ὠραῖο, εἶσαι ἕνα πιάτο, ἀκούστηκε ξαφνικὰ μιὰ φωνή. Κοίταξε γύρω σου, διαμάντια, μπριλλιάνια καὶ τοῦ κόσμου τὰ χρυσοαφικά. Τί ἀξίζεις ἐσὺ μπροστὰ σ' ὅλα αὐτά;

Τρομαγμένο τὸ πιάτο κοίταξε γύρω του κι' εἶδε χίλια - δυὸ στολίδια νὰ λάμπουν σὰν ἀστέρια. Γιὰ μιὰ στιγμὴ τᾶχασε. Μὰ τότε ἦταν ἡ περηφάνειά του, πὺν γρήγορα συνῆλθε κι' εἶπε στὸν ἑαυτό του:

— Τίποτα δὲν ἀξίζει μπρὸς στὴ τέχνη πὺν ἔχω ἐγὼ. Σίγουρα θὰ μ' ἀγοράσῃ κανένας βασιλιάς.

Ὅμως ὁ καιρὸς περνοῦσε κι' ὁ βασιλιάς δὲν ἐρχόταν νὰ τ' ἀγοράσῃ. Κάπου - κάπου ἀνοίγε ἡ πόρτα τῆς φυλακῆς του κι' ἐρχόταν κανένας καινούργιο στολίδι νὰ φυλακιστῇ ἡ ἐλευθερωνόταν κανένας παλιὸς συγκάτοικος. Μὰ κι' αὐτοὶ πὺν ἐρχονταν κι' αὐτοὶ πὺν ἔφευγαν περιφρονοῦσαν τὸ χρυσοπιάτο. Κι' ἐνῶ ὅλοι εἶχαν μιὰ παρέα κι' ἔλεγαν κάθε μέρα τὰ δικά τους, τὸ χρυσοπιάτο ἔμενε βουθὸ σὲ μιὰ γωνιά. Ἐτοί πέρασαν χρόνια πολλὰ καὶ σιγὰ - σιγὰ ἀπ' τὸ τόσο κλείσιμο τὸ χρυσοπιάτο ἄρχισε νὰ χλωμιάζῃ καὶ νὰ χάνῃ τὴν ὁμορφιά του. Οἱ ζωγραφιές του ξεθώριασαν καὶ δὲν φάνταζαν πιά σὰν τὸν παλιὸ καιρὸ. Μὰ τὸ χρυσοπιάτο δὲν τᾶ-

νοιωθε ὅλα αὐτά, κι' ἦταν πάντα περήφανο.

Ὡσπυ μιὰ μέρα ἡ πόρτα ἀνοίξε κι' ἕνα χέρι ἔπιασε τὸ πιάτο.

— Ἀντίο, συντρόφοι μου, φώναξε ἐκεῖνο, φεύγοντας. Πᾶω στὸ παλάτι.

— Ἀ! δὲν ἀξίζει πιά τίποτα αὐτὸ τὸ πιάτο, ἀκούστηκε τότε μιὰ νεανική φωνή. Κι' ὁ πατέρας μου τὸ φύλαγε ἄδικα τόσα χρόνια. Τώρα ἔχει πιά ἐντελῶς ξεθωριάσει. Θὰ βάζω μέσα τὸ φαγητὸ τοῦ Ἀζώρ.

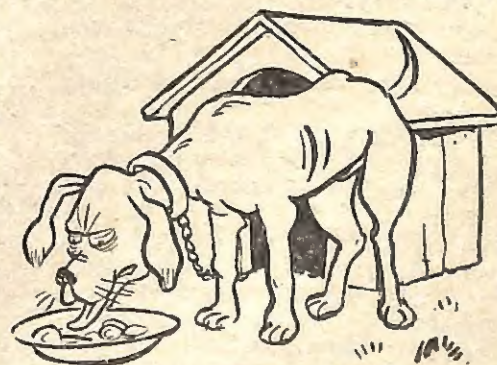
Καὶ τὸ χρυσοπιάτο κουβαλήθηκε σ' ἕνα ξύλινο μικρὸ σπιτάκι. Τ' ἀκούμπησαν σὲ μιὰ γωνιά, τὸ γέμισαν μὲ ψωνιά καὶ μὲ κόκκαλα καὶ σὲ λίγο ἕνας σκύλος τὸ ἔγλειφε.

— Μὴ μ' ἀγγίζεις, βρωμερὲ σκύλε, φώναξε τὸ περήφανο πιάτο. Ἐγὼ πρέπει νὰ πάω στὸ παλάτι γιὰτὶ εἶμαι ὀλόχρυσο.

— Εἶσαι ἕνα παλιόπιατο, πὺν μοῦ ἀγκιλιώνεις τὴν γλώσσα μὲ τίς φωνές σου. Νά, λοιπὸν κι' ἐγὼ εἶπε ὁ σκύλος κι' ἔδωσε μιὰ κλωτσιὰ κι' ἔσπασε τὸ πιάτο...

Πεταμένα τώρα στὰ σκουπίδια τὰ κομμάτια τοῦ χρυσοῦ πιάτου κλαίνε, μετανιωμένα γιὰ τὴν τόση περηφάνειά τους.

Η ΑΝΕΜΗ

Τὸν Καὶρὸ τοῦ ΒΥΛΤΑΡΟΚΤΟΝῶ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΤΗΣ ΠΗΝΕΛΟΠΗΣ ΔΕΛΙΑ

15ον.

ΙΑ'.

ΞΑΝΑΘΥΜΙΣΜΑΤΑ

“Ένα φθινοπωριάτικο ἀπόγευμα, στήν ἀκρῇ τοῦ δάσους, κάθονταν ὁ πᾶτερ Γρηγόρης στὰ χόρτα, πλάγι τοῦ Κωνσταντίνου. Μέρης κι ἐβδομάδες εἶχαν περάσει ἀφότου σηκωτὸ τὸν εἶχαν φέρεи στο μοναστήρι, καὶ ἦταν πρώτη φορὰ πού στηριγμένος στὸν ὦμο τοῦ καλόγερου ἔκανε μερικά βήματα στ’ ἀνοιχτά. Ἦταν ἀκόμα ἀδύνατος ἀπὸ τὴ βαριά του ἀρρώστια. Μὰ ἡ θέρμη τὸν εἶχε ἀφήσει καὶ λίγο - λίγο ἔπαιρνε πάλι τ’ ἀπάνω του.

— Σὲ δυὸ μέρες θὰ εἶμαι πάλι δυνατός ὅπως πρωτότερα, εἶπε ὁ Κωνσταντίνος, καὶ τότε τί θὰ κάνομε, πᾶτερ Γρηγόρη;

— Μακάρι νὰ τὸ ἤξερα παιδί μου, εἶπε ὁ καλόγερος ἀναστενάζοντας. Μιά λέγω νὰ μείνω, μήπως γυρίσει πάλι ἐδῶ ὁ Νικήτας, κι ὕστερα πάλι λέγω πὼς χάσομερῶ περιμένοντας. Γιατὶ ἐπιτέλους οὔτε ξέρω ἂν τὸν εἶδε ὁ Μιχαήλ. Ἀπὸ κεῖνο τὸ πρῶι, πού ἔφυγε τόσο βιαστικά νὰ κυνηγήσει τὸν Ἰθάττη, τίποτα πιά δὲν μπόρεσα νὰ μάθω γι’ αὐτόν.

— Μὰ ἂν γυρίσεις στὸ μοναστήρι σου στήν Πρέσπα, δὲ νομίζεις πὼς εἶναι πιὸ βέβαιο νὰ σὲ ζητήσει ἐκεῖ ὁ Νικήτας παρὰ ἐδῶ;

— Ξέρω κι ἐγώ, παιδί μου, τί νὰ πῶ! Φοβοῦμαι πάλι μὴν τὸν χάσω, καὶ ὕστερα πιά τρέχα γύρευε! “Ἀλλὰ δέκα χρόνια μποροῦν νὰ περάσουν, πρὶν τὸν ξαναπαντήσω! Καὶ τώρα βιάζομαι νὰ τὸν δῶ! Εἶναι ἀνάγκη!

— Τί ἀνάγκη; ρώτησε ὁ Κωνσταντίνος.

— “Ἀφῆσ’ τα, παιδί μου! Εἶναι μακρινὴ ἱστορία καὶ λυπηρὴ πολὺ. Πές μου ἐσὺ κάλλιο, ἂν ἔφευγα γιὰ τὸ μοναστήρι μου, θὰ ἤρχουσιν μαζί μου;

— Τὰ μάτια τοῦ Κωνσταντίνου ἔλαμψαν.

— “Οχι, πᾶτερ Γρηγόρη, ἀποκρίθηκε, ἐγὼ θὰ μείνω ἐδῶ.

— Στὴν Ἐλεούσα;

— “Οπου τύχει, ὅπου μὲ πάγει ἡ δουλειά μου.

— “Ο καλόγερος τὸν κοίταξε μὲ συμπάθεια.

— Μ’ ἀρέσει, εἶπε, ὁ τρόπος πού μιλάς γιὰ τὴ δουλειά σου. Πές μου, ὁ Μιχαήλ τὴν ἀγαπᾷ ὅσο καὶ σὺ, τὴν ἀποστολή σας;

— “Οχι, ἀποκρίθηκε πρὶν σιγὰ ὁ Κωνσταντίνος, ἂν μποροῦσε, εἶναι χρόνια πού θὰ τὴν εἶχε παρατήσει γιὰ νὰ πάγει στὸ Βασιλέα.

— Καὶ ποῖος τὸν ἐμποδίζει;

— Τὸ πρόσωπο τοῦ Κωνσταντίνου ἦταν ἀγέλαστο καὶ σοβαρό.

— Ἡ ἀγάπη του γιὰ μένα, εἶπε.

— Τόσο σ’ ἀγαπᾷ;

— Naί, τόσο ἀγαπιόμαστε!...

Καὶ συγκινημένοι σῶπασαν καὶ οἱ δυό.

— “Ἀν θὲς καὶ καλὰ νὰ μείνεις ἐδῶ, εἶπε σὲ λίγο ὁ παπᾶς, ἔπρεπε κάτι νὰ σοῦ πῶ. Ξέρεις πὼς ἦταν ἐδῶ ὁ Δραξάν;

— Naί, μοῦ τὸ εἶπες. Μὰ ὕστερα ἔφυγε.

— “Οχι γιὰ πάντα. Κάπου - κάπου ξαναγύριζε. Τὴ νύχτα λοιπὸν πού ἔφθασε, τὴ φοβερὴ ἐκείνη νυχτιά πού στὰ παραμυθιά σου μάντευες τὰ βήματα τοῦ Ἰθάττη ἀπὸ πίσω ἀπὸ τὴν πόρτα, ὁ Μιχαήλ ἄκουσε τὸν Ἰθάττη πού ἔλεγε τοῦ Δραξάν νὰ μάθει ποῖος ἦταν ὁ πληγωμένος στρατιώτης. Καὶ τὴν ἄλλη μέρα.

Κοιτάζοντας τὸ νερὸ πού ἔτρεχε διάφανο πορευόμενον πρὸς τὸ Μοναστήρι.

τωόντι, ζήτησε νὰ σὲ δεῖ. Μὰ ὁ Ἠγούμενος τοῦ εἶπε πὼς ἦσαν πολὺ βαριά, καὶ ὁ Δραξάν δὲν ἐπέμεινε. Ἀπὸ τότε καὶ ὁ Δραξάν δὲν ἔπαιρνε νὰ σὲ δεῖ ὅμως, ἴσως ἐπειδὴ ὁ ἴδιος ἦταν πολὺ ἀπασχολημένος, οὔτε ζήτησε νὰ σὲ δεῖ οὔτε ἔμοιαζε νὰ σὲ γυρεύει, καὶ ἦσαν οὔτε ἔμοιαζε νὰ σὲ γυρεύει τὴν παραγγελιὰ ἡσυχος πιά πὼς ἐξέχασε τὴν παραγγελιὰ τοῦ Ἰθάττη. “Ἐξάφνα σήμερα μαθαίνω

ἀπὸ τὸν Ἠγούμενο, πού παραξενεύονταν κάπως γι’ αὐτό, πὼς ὁ Δραξάν ἔστειλε τὸ πρῶι ἓνα στρατιώτη μόνον καὶ μόνον νὰ ρωτήσῃ ἂν σηκώθηκες, ἂν βγαίνεις καὶ δὲν ξέρω τί ἄλλο. Ἦθελα νὰ τὸ ξέρεις αὐτὸ καὶ νὰ κάνεις τὸ λογαριασμό σου, ἂν δὲν εἶναι καλύτερο νὰ φύγεις καὶ σὺ ἀπὸ δῶ.

Ὁ Κωνσταντίνος ἔμεινε συλλογισμένος ἓνα - δυὸ λεπτά.

— “Ἐχεις δίκαιο, καὶ σ’ εὐχαριστῶ πού μοῦ τὸ εἶπες, ἀποκρίθηκε. “Ἐτοι ξέρω κι ἐγὼ τί νὰ κάνω. Γιὰ νὰ ἔλθω στὸ μοναστήρι σου, δὲ θὰ ἔλθω. Μπορῶ ὅμως νὰ πάγω στὰ βουνά.

— Μόνος;

— “Ο Κωνσταντίνος χαμογέλασε.

— “Ἐλα μαζί μου, πᾶτερ Γρηγόρη!

— “Ἀν μποροῦσα, δὲ θὰ ἔλεγα ὄχι, εἶπε ὁ καλόγερος, δὲ μοῦ κάνει πιά καρδιά νὰ σ’ ἀφήσω. Μὰ ἡ δουλειά πού μ’ ἔφερε ὡς ἐδῶ δὲν μπορεῖ ν’ ἀπομείνει πιά. Τὸν Νικήτα πρέπει νὰ τὸν βρῶ.

— Δὲ θὲς νὰ μοῦ τὴν πῆς ἐμένα τὴ δουλειά αὐτή, πᾶτερ Γρηγόρη; ρώτησε ὁ Κωνσταντίνος. Ἰσως μπορῶ νὰ σὲ βοηθήσω. Ἡ μὴν εἶναι μυστικὴ καὶ δὲ θέλεις νὰ μοῦ τὴν πῆς;

— “Οχι, ὄχι! Δὲν εἶναι αὐτό! Μόνον δὲν ἤθελα νὰ σὲ σκοτίσω. Κι ἐπιτέλους, ἴσως ἀλήθεια μπορεῖς νὰ μὲ βοηθήσεις! Πές μου, ἔτυχε ποτὲ νὰ σοῦ πεί ὁ Νικήτας τίποτα γιὰ τὸν πατέρα μου;

— Τὸν πατέρα σου; Δὲ θυμοῦμαι. Γιατί; Τί τρέχει;

— Γιατὶ εἶναι δέκα χρόνια πού τὸν ἔχασα τὸν πατέρα μου. Εἶχαμε μείνει μαζί σὲ μιὰ μονὴ κοντὰ στὰ Βοδενά, κι ἀπὸ κεῖ χωριστήκαμε. Πήγαμε κεῖνος στήν Πόλη κι ἐγὼ στὸ μοναστήρι μου. Τὸν ἄλλο χρόνο πήγα στὴ Σκάμπα δὲ τὸν κάθονταν οἱ γέροι, μὰ βρήκα τὴν πού κάθονταν οἱ γέροι, μὰ ἐπὶ τελευταία μᾶνα μου μονάχη καὶ στὰ τέλει τῆς. Ὁ πατέρας μου δὲν εἶχε γυρίσει ἀπὸ τὴν Πόλη. Σὰν ἔθαψα τὴ μᾶνα μου, τράβηξα γιὰ τὴ Βασιλεύουσα, ρώτησα τὴν κόρη μῆς κουμπάρως τῆς, ὅπου τὸν χόλασα τὸν κόσμο. Τίποτα δὲν ἔμαθα. Ἀπελπίστηκα. Ἀποφάσισα πὼς πρέπει νὰ πέθανε ὁ πατέρας μου ὁ δύστυχος, καὶ τότε θέλησα νὰ βρῶ τὸ παιδί.

— Ποιὸ παιδί;

— Ἀλήθεια, δὲ σοῦ εἶπα ὅλη τὴν ἱστορία. Ἡ αἰτία πού τὸν ἔκανε ν’ ἀφήσει τὴ γριά του καὶ νὰ τρέχει στήν Πόλη, ἦταν νὰ παραδώσει στὴ Βασίλισσα ἓνα ἔλκρον, τὸν κόρη μῆς κουμπάρως τῆς, πού εἶχε πεθάνει στὰ χέρια του. Ἀργότερα πολὺ τραγικὰ περιστατικά. Ἀργότερα ἐμαθα πὼς, τὸν καιρὸ πού ἦταν νὰ φθάσει ὁ πατέρας μου στήν Πόλη, ἡ Βασίλισσα εἶχε πεθάνει. Ἀρὰ δὲν παρέδωκε τὸ κορίτσι. Ἀπὸ τὸ παλάτι, ὅπου τὸν ζήτησα, μ’ ἔστειλαν στὴ Μικρὰν Ἀσίαν, καὶ χρόνια ἐξακολούθησα νὰ τὸν γυρεύω, πρῶτα ἐκεῖνον, ὕστερα πιά τὸ κορίτσι. Μὰ οὔτε τ’ ὄνομά του δὲν ἤξε-

του τὸν ἔλεγον Ἀργυρὺν. Μιάμερα, κοντεύει χρόνος, ἀπήντησα ἕνα φίλο μου, καλόγερο ἀπὸ τῆ μονῆ τοῦ Ὁσίου. Ναούμ, στὴ λίμνη τῆς Ἀχρίδας, καὶ μοῦ εἶπε πὼς με γύρευε ἀπὸ καιρὸ γιὰ νὰ μοῦ πεῖ νέα τοῦ πατέρα μου. Ζοῦσε, λέγει, ὁ πατέρας μου, καὶ εἶχε μαζί του καὶ τὸ κορίτσι. Μὰ ἦταν δούλος σ' ἕνα χωριὸ Βούλγαρο, καὶ παρακαλοῦσε νὰ πάει ἕνας ἀπὸ υἱά, εἶτε ὁ Νικήτας εἶτε ἐγώ, νὰ πάρομε τουλάχιστον τὴ μικρή. Ἀπὸ τὸν ἴδιο αὐτὸ τὸν καλόγερο ἔμαθα πὼς ὁ πατέρας μου ὁ δύστυχος ἔπευε νὰ βρεθεῖ, Κύριος οἶδε πὼς, στὴν Ἀδριανούπολη, τὴ νύχτα τῆς σφανῆς τοῦ Δεκαπενταύγουστου, καὶ πὼς ἐκεῖ ἕνας ἀρχοντας Βούλγαρος τὸν εἶχε ρίξει στὴ φυλακή, γιατί ἐκρῦβε, λέγει, ἕναν Ἕλληνα κατὰσκοπο...

Ὁ Κωνσταντῖνος ἄρπαξε τὸ χέρι τοῦ Γρηγόρη.

— Ἦταν ἀλήθεια! εἶπε μὲ πνιγμένη φωνή. Ὁ Ἕλληνας κατὰσκοπος ἦταν ὁ Νικήτας.

— Τὸ ξέρεις καὶ σύ; Τί ξέρεις ἄλλο; Ἀχ, πές μου! ἀναφώνησε ὁ Γρηγόρης.

— Ὁ Νικήτας μᾶς εἶχε πεῖ πὼς ὁ γερο-Παγράτης ἦταν πατέρας ἑνὸς φίλου του, μὰ δὲν ἤξερα πὼς ἦταν δικὸς σου πατέρα, εἶπε ὁ Κωνσταντῖνος. Γιὰ νὰ υἱάσω, ὁ Νικήτας κόντευε κείνη τὴ μέρα νὰ πιαστεῖ. Τὸ θυμοῦμαι σὰν καὶ τώρα. Ἦμασταν στὴ σκηνὴ τοῦ Σαμουήλ, καὶ ὁ Νικήτας, γιὰ νὰ μᾶς πάσει ἀπὸ τὰ γέροντα τοῦ Τσάρου, εἶπε πὼς ἤμασταν παῖδια ἐργάτη καὶ πὼς μᾶς εἶχε βοεῖ αὐτός. Μὰ ἄλλοι μαρτύρησαν πὼς ἤμασταν παῖδιά τοῦ Κατεπάνω, πὼς ὁ Νικήτας γύρευε νὰ τοὺς γελάσει καὶ πὼς ἦταν κατὰσκοπος, καὶ τὸν κατήγγειλαν γιὰ κάτι λόγια ποὺ εἶχε πεῖ στὸ γερο - Παγράτη. Ἐφεραν τὸ γέρο, ἔγινε ταραχὴ μεγάλη, καὶ ἐκεῖ ἀπάνω ξέφυγε ὁ Νικήτας. Καὶ ρώτησαν τότε τὸ παιδί Ἕλληνα, καὶ γιὰ νὰ τὸ κάνουν νὰ μαρτυρήσει. Μὰ αὐτὸ μᾶς κοίταζε ἀγριεμένο καὶ δὲ μιλοῦσε. Ἀπὸ τὴν τροιὰ ποὺ πῆγε ἔμισησε τὴ μιλιὰ του, τὸ δύστυχο. Ὁ πατέρας σου ἀπέδειξε εὐκολα πὼς ἦταν δεσμοφύλακας στὴ Σκάυκα, μὰ τὸ ζήτημα τοῦ Νικήτα ἔμενε σκοτεινὸ, καὶ τὸν ἔβλεπαν τὸν πατέρα σου στὴ φυλακή, μὲ ἔβλεπαν τὸν πατέρα σου στὴ φυλακή, μὲ ἔβλεπαν τὸν πατέρα σου στὴ φυλακή... Καὶ ξέρεις... ξέρεις ποῖος τὸν ἔβλεπε στὴ φυλακή; Ἐξακολούθησε ὁ Κωνσταντῖνος, καὶ τὸ πρόσωπό του ἄλλαξε, ἀντίκεινε μὲ τὴν ἐνθύμηση, σὰ νὰ ἦταν ἡ ὥρα ἐκείνη.

— Ἕνας Βούλγαρος ἀρχηγός, μοῦ εἶπαν, ἀποκρίθηκε ὁ Γρηγόρης.

— Ναί, ἕνας Βούλγαρος μὲ κορδιά θηρίου, ὁ ἴδιος ἐκεῖνος ποὺ ἐμπρὸς στὰ μάτια μας κάρφωσε τὸν πατέρα μου στὸ δέντρο! Ἀχ νὰ μποροῦσα νὰ τὸν σχιδέντρο!

— Ὁ Ἰθάτζης; ρώτησε ὁ καλόγερος.

— Ναί! ὁ Ἰθάτζης! ἀποκρίθηκε ὁ Κωνσταντῖνος.

Καὶ τέτοιο υἱὸς τράνταξε τὴ φωνή του, ποὺ ὁ καλόγερος ἀνατρίχασε.

— «Ἀφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν...» ἀργομουρμούρισε ὁ Γρηγόρης, περνώντας μὲ ἀγάπη τὸ χέρι του στὸ σκυμμένο καστανὸ κεφάλι.

Ὁ Κωνσταντῖνος ἀνατινάχτηκε.

— Ὁχι, μὴ μοῦ μιλάς γιὰ συγχώρεση, παπᾶ! εἶπε μὲ πάθος. Τὴν ὑπέρα μου, τὴν εἶδα, τὴ νύχτα σφαγμένη! Τὸν πατέρα μου μπροστὰ μου τὸν κάρφωσαν στὸ δέντρο, καὶ οὔτε νὰ τοὺς φιλήσω δὲ

μὰ ἀφίεμαι. Ὁχι, παπᾶ! δὲν ἐσθλάσαμε ἀκόμα, ὁ Ἰθάτζης κι ἐγώ! Σὰν τοῦ πάρω τὴν καρδιά ἀπὸ τὰ στήθια... τότε βλέπομε γιὰ συγχώρεση...

— Παιδί μου... μουρμούρισε ὁ καλόγερος, παιδί μου...

Μὲ τὸ πρόσωπο σκυμμένο στὶς χούφτες του, ὁ Κωνσταντῖνος ἐξακολούθησε βυθισμένος στὶς ἐνθυμήσεις του:

— Ἀπὸ βραδὶς, ὁ Νικήτας εἶχε φέρεי τὸ παιδί μὲ τὸ γέρο στὸ σπίτι μας καὶ παίζαμε μαζί. Ἦταν κοριτσάκι μικρὸ, καὶ μεῖς ἀγόρια μεγάλα. Μὰ γελοῦσε τόσο ὁμορφα! Θυμοῦμαι τίς κουτροβάλες ποὺ κάναμε στὰ χαλιά, ὁ Μιχαήλ καὶ ἐγώ, καὶ τὸ κυνηγὸ στὰ τέσσαρα, γύρω στὸ μικράκι, γιὰ νὰ τὸ δοῦμε νὰ γελά... Καὶ γελοῦσε, γελοῦσε καὶ φαίνονταν τὰ δοντάκια του, θάλεγε μαργαριτάρια μπηγμένα σ' ἕνα κεράσι, καὶ δὲν τὸ χόρταινα τὸ δροσερὸ τὸ παιδικὸ γέλιο... Καὶ ἡ μητέρα μου πῆρε τὸ κοριτσάκι στὰ γόνατα, καὶ εἶπε τ' ὄνομά του... Πὼς τὸ λέγανε... νὰ δεῖς...

Σήκωσε τὸ κεφάλι κι ἔτριψε τὸ μέτωπό του, γυρεύοντας νὰ ξαναξυπνήσει τίς παλιές ἐνθυμήσεις μὲ ὅλες τίς λεπτομέρειες.

— Πὼς τὸ λέγανε;... Καὶ εἶπε ἡ μητέρα μου: «Εἶναι περίεργο ὄνομα...».

— Τοὺς ξαναεἶδες ὕστερα πιά, τὸν πατέρα μου καὶ τὸ παιδί;

— Ναί! Καὶ νὰ δεῖς τί παράξενο. Ὁ Νικήτας εἶχε ξαναγυρίσει. Μιά καινούρια πληγὴ, ποὺ τοῦ εἶχε ἀνοίξει τὸ μισὸ τοῦ πρόσωπου, καὶ τὰ γένια ποὺ εἶχε ἀφήσει νὰ μεγαλώσουν καὶ ποὺ τὰ ἔβαψε μαύρα, τὸν ἄλλαξαν τόσο πολὺ, ποὺ κανένας δὲν τὸν ἀναγνώρισε. Ἐφερνε τάχα εἰδήσεις ἀπὸ τὴ Βιδύνη, καὶ ὁ Σαμουήλ σὰν τίς ἄκουσε, σπκώθηκε κι ἔφυγε ἀπὸ τὴν Ἀδριανούπολη καὶ μᾶς πῆρε ὅλους μαζί. Ὁ Νικήτας κατὰφερε μὲ μεγάλο κόπο νὰ ξαναβρεῖ καὶ ν' ἀγοράσει ἕνα ὁμορφο μικρὸ προσευχητάριο τῆς μητέρας μου καὶ τὸ δαχτυλίδι τοῦ γάμου της. Ἀλλο τίποτα ὅμως δικό μας δὲν ὑπόρρισε νὰ βρεῖ, ὅσο καὶ νὰ γύρευε.

— Τὰ ἔχεις; ρώτησε ὁ Γρηγόρης.

— Ναί, εἶπε ὁ Κωνσταντῖνος, — κι ἔβγαλε ἀπὸ τὸν κόρφο του ἕνα δευατάκι, τὸ ἀνοίξε καὶ τοῦ ἔδειξε ἕνα χρυσοδεμένο προσευχητάριο κι ἕνα δαχτυλίδι χρυσοῦ. Στὴ σφενδόνη τοῦ δαχτυλιδιοῦ ἦταν ζωγραφισμένα μὲ σμάλτο δυὸ πρόσωπα ποὺ τὰ στεφάνωνε ἕνας ἄγγελος καὶ γύρω στὴ σφενδόνη ἦταν χαραγμένη ἡ ἐπιγραφή: «Κύριε, βοήθει τοὺς δοῦλους σου. Ἀνδρόνικον καὶ Εἰρήνην». Καὶ ἀπὸ κάτω, ἡ λέξη: «Ὁμόνοια».

— Βλέπεις, εἶπε ὁ Κωνσταντῖνος, καὶ τοῦ πατέρα μου καὶ τῆς μητέρας μου τὸ ὄνομα εἶναι χαραγμένα στὸ δαχτυλίδι καὶ ἡ ἐνθύμηση εἶναι διπλή. Ὅσο γιὰ τὸ βιβλίο, τὸ βαστοῦσε ἡ μητέρα μου ὅταν τὴ σκότωναν καὶ ἐκεῖνὰ φύλλα εἶναι ματωμένα. Ἐκεῖνη λοιπὸν τὴν ἡμέρα ποὺ μοῦ τὰ χάρισε ὁ Νικήτας τὰ ἱερά

αὐτὰ θυμήματα, μᾶς πῆγε παραπέρα, τὸν Μιχαήλ καὶ μένα, σ' ἕνα δάσος. Κι ἐνὺ φύλαγε κείνος παρακάτω, μὴ μᾶς δεῖ κανένας Βούλγαρος, ὁ Μιχαήλ κι ἐγὼ διαβάζαμε τὸ προσευχητάριο. Ἐξαφνα εἶδαμε μπροστὰ μας τὸ γερο-Παγράτη καὶ τὴ μικρή. Ὁ Νικήτας τοῦς εἶχε δεῖ, μὰ φοβήθηκε νὰ παρουσιαστῇ ἐμπρὸς στὸ παιδί, κι ἔμεινε κρυμμένος.

Μὲ σιγανὰ βήματα πῆραν τὸ δρόμο τοῦ γυρισμοῦ.

Ἕνα κλαδί ὅμως ἔτριξε καὶ ὁ Παγράτης τὸν ἀνακάλυψε ξαπλωμένο στὰ χόρτα, τάχα πὼς κοιμοῦνταν, καὶ μᾶς ρώτησε ποῖος ἦταν αὐτός ὁ Βούλγαρος. Δὲν τὸν εἶχε ἀναγνώρισει, κι ἐγὼ δὲν τὸν ὄνόμασα, γιατί μᾶς εἶχε ἐξορκίσει ὁ Νικήτας ποτὲ σὲ κανένα νὰ μὴν ποῦμε ποῖος ἦταν. Καὶ ἀποκρίθηκα τοῦ πατέρα σου πὼς ἦταν ἕνας Ἀσάν, γιατί ἔτσι τὸν ἤξεραν οἱ Βούλγαροι. Καὶ ἀπὸ τότε ποτὲ πιά δὲν εἶδα τὸν Παγράτη, οὔτε τὸ παιδί.

— Ξέρεις ἂν τοὺς ξαναεἶδε ὁ Νικήτας;

— Δὲν ξέρω, ἀλλὰ δὲν πιστεύω. Τὴν ἴδια ἐκείνη μέρα ὁ Νικήτας ἔφυγε γιὰ μιὰ ἀποστολή, καὶ δὲ μᾶς ξαναβρήκε πιά παρὰ ἐμπρὸς στὰ Σκόπια, δηλαδὴ ἀφοῦ οἱ δούλοι ὅλοι εἶχαν σταλεῖ στὰ δουλοπαζάρια καὶ εἶχαν σκορπιστεῖ στὰ βουλγάρικα χωριά. Μὰ δὲ ρώτησες τὸ φίλο σου τὸν καλόγερο σὲ ποῖο χωριὸ ἦταν ὁ πατέρας σου;

— Βέβαια τὸν ρώτησα. Ἦταν, λέγει, σ' ἕνα χωριουδάκι, κοντὰ τὸν Ὁσίον Ναούμ, κι ἔτσι μάλιστα ἔτυχε νὰ τὸν δεῖ. Μὰ σὰν ἔφθασα στὸ χωριό, ὁ ἀφέντης τοῦ πατέρα μου εἶχε πεθάνει καὶ τὰ παιδιὰ του εἶχαν πωλήσει τοὺς σκλάβους. Παιδί ὅμως, λέγει, εἶτε νέο κορίτσι, κανένα δὲν εἶχε ὁ Βούλγαρος αὐτός, ὥστε τίποτα δὲν κατάφερα. Τὸ μόνον καλὸ ἦταν ποὺ ἔμαθα πὼς κάποιος Ἀσάν γύρευε κι αὐτὸς τὸ γερο - Παγράτη κι ἕνα κορίτσι, καὶ στὴ μονὴ μου ἔμαθα πὼς ὁ Ἀσάν ἦταν ὁ Νικήτας. Ἀπὸ τότε τὸν γυρεύω...

— Πάτερ Γρηγόρη, διέκοψε ἔξαφνα Κωνσταντῖνος, ποῖα εἶναι αὕτη;

(Ἡ συνέχεια στὸ ἄλλο φύλλο)

2. H 812 MAPIANA

Τι νά γνωρίσωμε τὴν ΕΛΛΑΔΑ

Στὴν Αἴγινα

Συνεχίζουμε τὸ ταξίδι μας στὰ νησιά τοῦ Σαρωνικοῦ. Ἀντικρύζουμε τώρα, ἀπ' τὴ γέφυρα τῆς «Νεραΐδας», τ' ἀκρογιάλια τῆς Αἴγινας. Θυμάμαι τὰ λόγια κάποιας ἑλῆς μου ποὺ συνηθίζε νὰ γράφῃ τὰ βιβλία τῆς στὴν Αἴγινα.

— Ἡ ὁμορφιά τοῦ Πόρου εἶναι τόσο γοητευτική ποὺ δὲ σ' ἀφήνει νὰ δουλέψῃς. Σὲ ξεσηκώνει, σὲ ξεμυαλίζει. Ἐδῶ, ἀντίθετα, στὴν Αἴγινα, ξεκουράζεσαι, γαλήνευεις καὶ συγκεντρώνεσαι μιὰ χαρὰ στὸν ἑαυτό σου.

Ἀλήθεια αὐτὴ τὴν ἀτμόσφαιρα τῆς γαλήνης τὴ νοιώθεις καὶ μόνο κοιτάζοντας τ' ἀπάλᾳ ἀκρογιάλια τῆς Αἴγινας, μὲ τὴν ταπεινὴ ὁμορφιά τῆς σεμνῆ καὶ ἀπλῆ τους ἔαση.

Καθὼς πλησιάζει τὸ πλοῖο, οἱ γραμμὲς αἰρνοῦν πρὶ γραφικότητα, τὰ σπιτάκια δὲ προσκαλοῦν, οἱ δαντέλλες ποὺ παιχνίζουν μὲ τοὺς ἀφρούς, σοὺ μιλοῦν γιὰ ὁροσιὰ καὶ γιὰ θρύλους.

— Ἐρεῖς, Φάνη γιὰτί ὀνομάστηκε Αἴγινα τὸ νησί;

Τ' ἀγόρι σωπαίνει, στενοχωρημένο. Δὲν τὸ σκέφτηκε ἢ δὲν πρόφτασε νὰ κοιτάξῃ τὴν ἐγκυκλοπαίδεια.

— Εὐτυχῶς, λέει ἡ Μυρτούλα, γιὰ νὰ πῇ τίποτε καὶ κανένας ἄλλος. Κι' ἀρπάζει τὴν ἐκαιρία.

— Αἴγινα ἦταν μιὰ νύμφη, μιὰ ποταμίσσα νεράιδα, ἡ κόρη τοῦ Ἀσωποῦ. Ὁ ἄσος ποὺ τὴν ἀγάπησε τὴν παντρεύτηκε καὶ τὴν ἔφερε στὸ νησάκι αὐτό, ποὺ τοῦ ἔδωσε τ' ὄνομά της. Ὁ γιὸς της, ὁ Αἰάκας, εἶναι ὁ παππὸς τῶν μεγάλων ὀμηρικῶν ἡρώων, τοῦ Αἴαντα καὶ τοῦ Ἀχιλλέου. Ὁ Αἰάκας, ποὺ ἦταν πολὺ δίκαιος ἄνθρωπος καὶ ἠρόνιος, ἔγινε ὕστερα ἀπὸ τὸ θάνατό του, ἕνας ἀπὸ τοὺς τρεῖς δικαστὲς τοῦ ὅλου, ἕνας ἀπὸ τοὺς ἄλλους δυὸ, Πλούτωνα καὶ, μαζί μὲ τοὺς ἄλλους δυὸ, τὸ Ραδάμανθυ καὶ τὸ Μίνωα, ἔκρινε τίς ψυχὰς κι' ἀνάλογα μὲ τὰ ἔργα τους, τίς ἐπέστειλε στὰ Ἅλυσια, δηλαδὴ στὸν παράδεισον τῶν ἀρχαίων, ἢ στὰ Τάρταρα. Καλὰ τὰ θυμάμαι, θεία;

— Ἐξοχα. Τάπες Μυρτώ. Ἀπὸ τοῦτα τ' ἀκρογιάλια οἱ Αἰακίδες προστάτευαν, λέει πάντα τὴν Ἑλλάδα. Καὶ στὴ ναυμαχία τῆς Σαλαμίνος, εἶδαν καθαρά τίς σκιές τοῦ Αἰάαντα καὶ τοῦ Ἀχιλλέου νὰ ἔρχονται γιὰ νὰ πόρουν μέρος στὴ μάχη.

— Πολὺ συγκινητικοὶ αὐτοὶ οἱ ἀρχαῖοι μὴ εἶπε ὁ Φάνης. Κανένα νησί, καμμιά πόλη, καμμιά ἀκτὴ δὲν ὑπάρχει ποὺ νὰ μὴν τὴν ἐξωραΐζει κι' ἕνας ἀθάνατος θρύλος. Ὅλη ἡ Ἑλλάδα μας εἶναι στοιχειωμένη ἀπὸ Θεοὺς, κι' ἡμίθεους, πνεύματα ὁραῖα, πρὶ ζωντανὰ κι' ἀπ' τοὺς ζωντανούς.

— Βγαίνομε στὴ μικρὴ πολιτεία, καθόμαστε ἕνα παραθαλάσσιο κέντρο κάτω ἀπὸ μιὰ δροσερὴ τέντα, παίρνομε καφέ καὶ λουκούμι καὶ κουβεντιάζουμε μὲ τοὺς καλόκαρδους νησιώτες.

Πολλοὶ παραθεριστὲς ἔχουν ἔρθει, σὰν νὰ ἦναι χρόνος καὶ φέτος, μὰς λένε. Κάπου 180 οἰκογένειες. Ὁ Τουρισμὸς μὲ τίς ἐντάτιες ἀρχὲς ἐκκολύνουν πολὺ τὴν ἐγκατάστασή τους. Κι' ἀλήθεια ἔχει πολλὰ προσόντα ἡ Αἴγινα. Βρίσκεται κοντὰ στὴν Ἀθήνα, δυὸ ὥρες ἀπὸ τὸν Πειραιᾶ, ἔχει κλίμα ὁραῖο, νερὰ ἱαματικά, φρούτα ἀφθονα — ὁρεῖα, σταφύλια, φυσιτικά — καὶ ψάρια ἀφθονα φρέσκα — φρέσκα.

Λίγη δυσκολία ὑπάρχει στὴν ὕδρευση, μὰ τώρα μὲ τὰ ἀρτεσιανὰ φρέατα, λύνεται κι' αὐτὸ τὸ ζήτημα. Παίρνομε δυὸ δωμάτια

στὸ ὠραῖο ξενοδοχεῖο, τὴ «Διάννα» κι' ἀπὸ κεῖ ξεκινάμε πρὶ γιὰ τίς ἐξοχές.

— Θεία, καθὼς ἐρχόμαστε ἀπὸ τὸ λιμάνι, εἶπε ὁ Φάνης, εἶδα παντοῦ κανάτια, μικρὰ καὶ μεγάλα, μὲ σχέδια, χωρὶς σχέδια, ἄσπρα καὶ κομψά. Θάναι ντόπια παραγωγή.

— Ναί, ἀγόρι μου, δὲν τὸ ξέρεις; Τὰ αἰγινίτικα κανάτια ἀντικαθιστοῦν μιὰ χαρὰ τὴν παγωνιέρα. Κάνουν κρύο - κρύο νεράκι. Τὸ χῶμα τῆς Αἴγινας εἶναι κατάλληλο γιὰ κεραμοποιία καὶ οἱ Αἰγινῆτες ἔχουν πολὺ ἀναπτύξει αὐτὸ τὸ ἐπάγγελμα.

— Σὲ τί ἄλλες δουλειὲς ἀσχολοῦνται;

— Τὸ βλέπεις, εἶναι ψαράδες. Ὅγδοντα λέει ψαράδικα βρίσκονται τοῦτες τίς μέρες σὲ δράση. Μὰ ἔχουν καὶ σφουγγαράδικα ποὺ κάθε τόσο μισεύουν γιὰ νὰ βουτήξουν οἱ ὕστες τους στοὺς βυθοὺς καὶ νὰ βγάλουν σφουγγάρια. Οἱ Αἰγινῆτες εἶναι ἀτομήτοι καὶ πολὺ τολημεροὶ σφουγγαράδες. Φυσικὰ δὲν παραμελοῦν καὶ τὴ γῆ τους. Χιλιάδες ὀκάδες φυσιτικά καὶ λάδι καὶ σῆκα πουλιοῦνται κάθε χρονιά. Εἶναι ἐργατικοί, τίμιοι, καλοὶ κι' ὅπως καταλαβαίνει κανεὶς ἀπ' τὸ πλῆθος τίς ἐκκλησιὰς ποὺ συνιστᾷ γύρω του, πολὺ θρησκοί. Ὁ ναὸς τοῦ Ἀγίου Νικολάου ποὺ βλέπετε τόσο μεγαλόπρεπο, ἔγινε ἀπὸ δωρεὰς τῶν ναυτικῶν νησιωτῶν.

— Πόσους πατοίκους ἔχει ἡ Αἴγινα, ρώτησε ἡ Μυρτώ.

— Κάπου δέκα χιλιάδες ὅλο τὸ νησί κι' ἡ πόλη τρισημῆσι χιλιάδες.

— Ἄν δὲν κάνω λάθος εἶπε ὁ Φάνης, ἡ Αἴγινα ἦταν ἡ πρώτη πρωτεύουσα τῆς Ἑλλάδας μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσή της ἀπὸ τὸν Τούρκικο ζυγό.

— Πολὺ καλά τὸ θυμάσαι, Φάνη. Τὸ 1828 ἦρθε ἐδῶ ὁ πρῶτος κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδας, ὁ Καποδίστριας. . . . Νά, αὐτὸ τὸ μεγάλο κτίριο, ποὺ τὸ λέει ὁ λαὸς «Παλάτι τοῦ Μπαρπαγιάννη», ἦταν τὸ διοικητήριό του. . . . Ὁ Ἰωάννης Καποδίστριας ἔχτισε τότε κι' ὀρφανοτροφεῖο, νὰ ἐκεῖνο ἐκεῖ τὸ φρούριο, ποὺ σήμερα εἶναι φυλακὲς γιὰ βαρυντοίτες.

— Καλὰ δλα, θεία, μὰ δὲ μὰς ἐδειξε ἀκόμα τὸ ναὸ τῆς Ἀφαιας. Αὐτὴ τὴ φορὰ βλεῖται πῶς σὲ τράβηξε ἡ μοντέρνα ζωὴ τοῦ νησιοῦ καὶ τὸ ἐξάσες πῶς εἶσαι φιλόλογος. Μὰ ἐγὼ ἔχω μάθει πῶς ὁ ναὸς τῆς Ἀφαιας εἶναι σπουδαῖος καὶ δὲ φεύγω ἀπὸ τὴν Αἴγινα, χωρὶς νὰ τὸν δῶ.

— Μὴ φοβάσαι, μικρὲ μου ἀρχαιολόγε. Θὰ πάμε καὶ στὴν Ἀφαιᾶ. Μὰ, αὐριο γιὰτί εἶναι δολέκληρη ἐκδρομὴ. Εἶναι ἀπὸ τὴν ἀλλή μεριά τῆς Αἴγινας. Πῶς θέλετε νὰ πάμε; Μὲ βάρκα ἢ μὲ αὐτοκίνητο ἀπ' τὴ στεριά;

— Μὲ αὐτοκίνητο, φώναξαν χαρούμενα καὶ τὰ δυὸ παιδιὰ καὶ φυσικὰ δὲ μπορούσα νὰ τοὺς χαλάσω τὸ χατήρι.

Τ' ἄλλο πρῶτὶ κάνομε τὴν ἐκδρομὴ μας. — Τί θαῦμα αὐτὸ τὸ τοπίο, εἶπε ἡ Μυρτούλα σὲν ἀντίκρουσε μέσα ἀπὸ τὸ πρᾶσινο τῆς λευκῆς καλῶνας κι' ἀνάμεσα ἀπ' αὐτὲς τῆς γαλάζιας θάλασσας, κάτω στὸν κόλπο.

— Θαυμαστὸ γούστο εἶχαν αὐτοὶ οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες, εἶπε ὁ Φάνης. Ὅπου ὠραῖο τοπίο, ὅπου μαγευτικὴ θεὰ, τὴ σφραγίζαν μ' ἕνα καλλιτέχνημα. Πότε χτίστηκε αὐτὸς ὁ ναὸς καὶ σὲ ποιά θεότητα ἦταν χαρισμένος;

— Ὁ ναὸς τῆς Ἀφαιας, παιδιὰ μου, εἶναι προφειδιστικὸς ὅπως λέμε στὴν τέχνη. Κτίστηκε σὲς ἀρχὲς τοῦ Πέμπτου Αἰῶνα, σὲ συθεὶς ὅπως βλέπετε, δωρικό. Ἄν προσέξετε ὅμως θὰ δῆτε πῶς ὁ ναὸς αὐτὸς ἔχει ἀρκετὲς διαφορὰς ἀπ' τὸν Παρθενῶνα. Τὰ κιονόκρανά του, σὰν παλαιότερα, ἔχουν καμπυλωτὲς γραμμὲς στὸν λαϊμὸ τους κάτω ἀπὸ τὴν πλάκα, τὸν ἀβάκα. Κι' ὅλος ὁ ναὸς εἶναι κοντόσωμος, πρὶ βαρὺς καὶ πρὶ αὐστηρὸς. Εἶχε κι' ὠραῖα γλυπτὰ ἀετώματα ἀρχαϊκῆς τέχνης ποὺ τώρα βρίσκονται στὴ Γερμανία, στὴ γλυπτοθήκη τοῦ Μονάχου, σὲ μιὰ ἰδιαίτερη αἴθουσα.

— Δὲ μὰς εἶπες, ὅμως ποιά ἦταν ἡ Ἀφαιᾶ;

— Ἄς μὰς τὸ πῇ ἡ Μυρτούλα. Ἄν διάβαζε προτοῦ ξεκινήσουμε τὴν ἐγκυκλοπαίδεια θὰ τὸ ξέρῃ.

Κοκκίνησε ἡ κοπελλίτσα μὲ τὸ πείραγμά μου, μὰ πῆρε ἀμέσως τὸ λόγο.

— Ἦταν μιὰ Κρητικὴ θεὰ. ποὺ κάποτε μπήκε σ' ἕνα καῖκι νὰ ταξιδέψῃ σὲ ξένα πελάγη. Οἱ ναυτικοὶ ποὺ θαμπώθηκαν ἀπ' τὴν ὁμορφιά της κατάλαβαν πῶς δὲν ἦταν ἐπίγειο πλάσμα. Ποῦ πήγαινε; Δὲν τοὺς ἔλεγε.

— Προχωρεῖτε - ἐσεῖς καὶ μὴ νιάζεστε τοὺς δῆλωνε κάθε φορὰ ποὺ τὴ ρωτοῦσαν.

Κι' αὐτοὶ, λάμνοντας πάντα ἔφτασαν σ' αὐτὸ ἐδῶ τ' ἀκρογιάλι. Τότε χωρὶς νὰ ἀράξῃ τὸ πλοῖο, χωρὶς καν νὰ σταματήσουν οἱ ναῦτες τὴν κωπηλασίαν, ἡ Νύμφη ἀπὸ τὴν Κρήτη σηκώθηκε, ἀπλωσε τὰ νέρια καὶ πῆγε στὸν ἀέρα. Σὲ λίγο τὴν εἶδαν ν' ἀράξῃ σὲ τοῦτο τὸ μέρος. Τοῦ κάκου βγήκαν κι' ἐκεῖνοι κι' ἔβγαλαν ὁλόγυρα. Δὲ τὴ βοήκαν. Ἡ ὀπτασία εἶχε ἐξασφινισθῇ. Γι' αὐτὸ λέει τὴν ἔβγαλε ὁ λαὸς Ἀφαιᾶ (ἀπὸ τὸ ἀφανίζομαι) καὶ τῆς ἔχτισε τοῦτο τὸ ναὸ γιὰτί τὸ κατάλαβε πῶς τὸ νησί ἀποκτοῦσε ἕνα καινούριο προστάτη. . . .

— Κι' ἀλήθεια ὡς τὰ σήμερα ἡ θεὰ Ἀφαιᾶ προστατεύει τὴν Αἴγινα, εἶπα κλείνοντας τὴν ὠραῖα ἀφήγησή της Μυρτούλας. Χάθη στὸν ὠραῖο ναὸ τῆς, πλῆθος περινητῆς, ντόπιοι καὶ ξένοι, ἔρχονται καὶ τὴν ἐπισκέπτονται κι' ἀφήνουν τὸ χόημα τους καὶ παίζουν τὴ φθῆνη τῆς ὠραίας Αἴγινας καὶ τὴν πάμε στὰ πέρατα τοῦ κόσμου.

ΝΕΟΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΕΣ

ΕΜΠΡΟΣ!

Χαρισμένο σὲς «ΔΑΔΕΣ»

I.

Ἐμπρός! Δαδοφόροι ἔμπρός!

Τὴν τρανὴ ἄς ἀκούσει καθένας μας (κλήση. . .)

Ἄν θὰ εἶναι ὁ ἥλιος αἰώνια λαμπρός!

Ἐμπρός! Τῶν πυρῶν μας τὸ φῶς τὰ (σκοτάδια νὰ σκίση!)

Ἐμπρός! Θὰ περάσουμε πόντους φοι- (χτοὺς)

καὶ συχνὰ θὰ εαστράψῃ κακὸ ἀστροπε- (λέκι!)

Ἐμπρός! Ἄν τὸν τρόπο ἴδουμε μὲ τὸν (πῶνος σιιχτοῦς,

μὴ φοβάστε πιστοί! Ὁ Χριστὸς πα- (ραστήκει! . . .)

II

Ἐμπρός! Κι' ἂν τριγύρω χορεύουν οἱ (μπόρες)

καὶ λυσσάν τὰ θεριὰ ὦ Θεέ! μέσ' τὰ (δάση.

Ἐμπρός! Ποῖν σαπίσουνε πρὶ οἱ ὀπῶ- (ρες,

στὴν καινούργια νὰ φτάσουμε πλάση! . . .

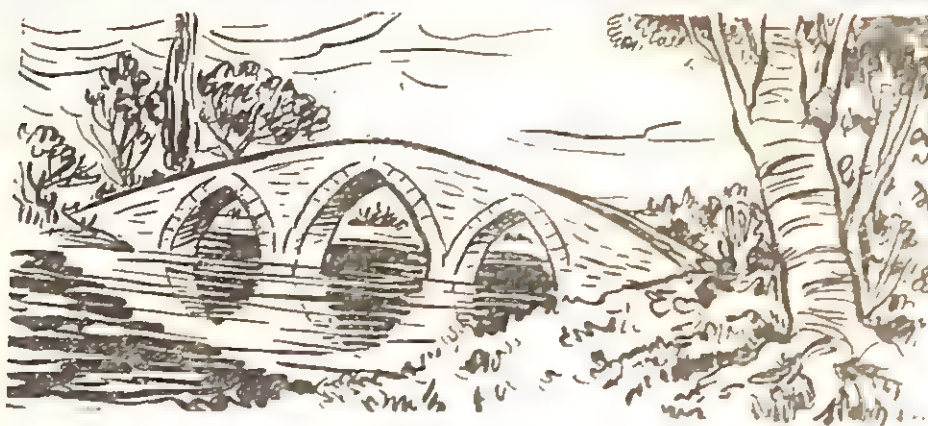
Ἐμπρός! Δαδοφόροι ἔμπρός ποιοῦ- (οεῖτε!

Μεσ' στὰ στήθη φωλιάζει ἕνας πῶθος (κουφός. . .

ΕΜΠΡΟΣ! Πουθενὰ μὴ στοθεῖτε ὡς ν' ἀνάψουν οἱ «ΔΑΔΕΣ» ἀπ' τ' Ἀ- (νέσπερο Φῶς! . . .

A. ΡΟΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΛΕΝΗ ΠΑΡΗ

ΖΩΓΙΟΦΥΡΙ ΖΗΣ ΑΡΤΑΣ

Δραματοποίηση ἀπὸ τὸ ὁμώνυμο δημοτικὸ
τραγούδι, τῆς Κας ΚΛΕΙΩΣ ΝΟΤΑΡΑ

Τὸ δημοτικὸ μας τραγούδι ἔχει θησαυροὺς σὰν κι' αὐτὸν ποὺ φέρνει τὸν τίτλο τὸ «Γιοφύρι τῆς Ἀρτας». Εἶναι ἡ ἀποθέωση τῆς «θυσίας» τοῦ ἀτόμου γιὰ τὸ καλὸ τοῦ συνόλου καὶ ἡ ἔξαρση τῆς ἀδελφικῆς ἀγάπης.

ΕΙΚΟΝΑ ΜΟΝΗ

(Ἡ σκηνὴ εἶναι κλεισμένη. Ἔξω ἀπὸ τὴ σκηνὴ ὁ ποιητὴς ἀπαγγέλλει)

Σαρανταπέντε μάστοροι κι' ἐξήντα μαθη-
(τάδες.
Γιοφύρι ἐθεμέλιωναν στῆς Ἀρτας τὸ πο-
(τάμι.
Ὀλημερίς τὸ χτίζανε, τὸ βράδυ γκρεμιζό-
(ταν.
Μοιρολογοῦν οἱ μάστοροι καὶ κλαῖν οἱ μα-
(θητάδες.
Ἀλλοίμονο στοὺς κόπους μας, κρίμα στὴ
(δουλειά μας,
Ὀλημερίς νὰ χτίζουμε τὸ βράδυ νὰ γκρε-
(μιάται.

(Ἐκεῖ ἀκριβῶς σταματᾷ ὁ ποιητὴς κι' ἀπομακρύνεται. Ἡ σκηνὴ ἀνοίγει καὶ φαίνεται τὸ μισογκρεμισμένον γιοφύρι, ἀνάμεσα σὲ δέντρα. Μπροστὰ σκόρπιο οἰκοδομικὸ ὕλικό. Στὸ βάθος τὸ ποτάμι τῆς Ἀρτας.)
ΜΙΑ ΦΩΝΗ ΕΞΩ ΑΠΟ ΤΗ ΣΚΗΝΗ:
Μῆτσο, ἔ Μῆτσο, φέρε γρήγορα τὸν ἀσβεστή.

ΜΗΤΣΟΣ: Ἔφτασα! (Γιερνᾷ μ, ἕνα χειραμάξι τὴ σκηνή). Βάρδα!
ΜΑΣΤΟΡΟΙ (ἀπέξω): Ἐἰ χόπο, εἰ χόπο!

(Μπαίνουν στὴ σκηνὴ 5 - 6 μάστοροι γυμνοὶ ἀπὸ τὴ μέση κι' ἀπάνω, ἰδρωμένοι καὶ κάθονται πάνω σὲ σκόρπια πελέκια, σκουπίζοντας τὸν ἰδρώτα τους.)

Α' ΜΑΣΤΟΡΗΣ: Ἀκούς ἐκεῖ νὰ χτίζουμε ὀλημερίς καὶ τὸ βράδυ νὰ πέφτῃ συντρίμια. Νὰ πῆς πῶς δὲν εἶναι καλὸς ὁ μάστορς; Ἀπὸ τοὺς καλλίτερος! Ὁ ἴδιος δὲν ἔχτισε καὶ τοῦ Σπρονχειοῦ τὸ γιοφύρι;

Β' ΜΑΣΤΟΡΗΣ: Μοῦ φαίνεται πὺς πολὺ παινευόταν τὸν τελευταῖο καιοῦ καὶ μὰς τσάκιζε στὴ δουλειά. (Τὴ στινιμὴ αὐτὴ υπαίνει ὁ γέρος ποὺ ἐπιβλέπει σ' ὅλη τὴν ἐργασία. Στέκεται κι' ἀκούει.) Τὸ ἔργο, μὰς ἔλεγε, θέλει θυσιῆς γιὰ νὰ στεριώσῃ. Θέλει τὸ μόχτο τ' ἀνθρώπου. Καὶ τὴν ψυχὴ τοῦ τῆς ἴδια.

Γ' ΜΑΣΤΟΡΗΣ: Ὅσο γιὰ μόχτο δᾶ, δίνουμε μὲ τὸ παραπάνω. Ὁ ἰδρωτὰς ποὺχουμε χύσει δᾶ χάμου θάφτανε θαρρῶ καὶ γωρὶς στάλα νερό, νὰ ζυμώσῃ τὴ λάσπη ποὺ χοειρίζουμε στὴ δουλειά μας.

ΓΕΡΟΣ (Προχωρεῖ καὶ κάθεται λέγοντας): Τὸ ἔργο θέλει θυσιῆς γιὰ νὰ στεριώσῃ. Νὰ ἕνας λόγος σωστός. Κι' εἶναι πολὺ εὐχάριστο ποὺ τὸν εἶπε ὁ ἴδιος ὁ πρωτομάστορας.

Δ' ΜΑΣΤΟΡΗΣ: Τί θες νὰ πῆς, γέρο;

ΓΕΡΟΣ: Θέλω νὰ πῶ πῶς δὲν δένει κανεὶς τόσο εὐκόλα τ' ὄνομά

του μὲ τὴ δόξα. Τὸ γιοφύρι τῆς Ἀρτας εἶναι μεγάλη δουλειά, παιδιὰ μου, κι' ὅποιοι θὰ τὸ χάρισῃ στὸν κόσμον, πρέπει θαρρῶ νὰ πλερώσῃ.

Ε' ΜΑΣΤΟΡΗΣ: Μίλα ξεκάθαρα, γέρο. Ἐσὺ θαρρῶ ξέρεις τὸ μυστικόν. Μὴν τ' ἀναμασσᾷς.

(Αὐτὴ τὴ στιγμή μπαίνει κι' ὁ πρωτομάστορας καὶ κάθεται σὲ μιὰ πέτρα).

ΓΕΡΟΣ: Ὁ Χριστὸς μιλοῦσε μὲ παραβολές, ἀδέρφια. Μὴν τὸ ξεχνάτε. Ἀκούστε νὰ σᾶς πῶ μιὰ ἱστορία. Δούλευα μιὰ φορὰ σ' ἕνα μεγάλο γιοφύρι, πέρα στὸ Δούναβη. Κατὰ τὸ βράδι καὶ ἐκεῖ. Ὀλημερίς χτίζαμε κορώνια τοῦ ποταμοῦ καὶ τὴ νύχτα ἀκούγαμε ἕνα δαιμονισμένον θόρυβο καὶ τὸ βρῆσκαμε σωριασμένον μεσ' στὸ νερό. Μιὰ νύχτα παραφυλάξαμε μὲ τὸν πρωτομάστορα νὰ δούμε τί τρέχει. Κι' εἶδμε κάτι παράξενο. Ἡ νύχτα ἦταν μαγεία. Πλουσαστερία ἀπ' τίς σπάνιες. Κι' ὅλο καὶ χυνόντουσαν τ' ἄστρα σὰ φωτεινὲς ρουκέτες. Ἀξαφνα, κεῖ στὸ ξάγναντο, πίσω ἀπ' τὸ γιοφύρι — τὴν εἶδα μὲ τὰ μάτια μου, σὰς τ' ὀρκίζομαι — φάνηκε μιὰ πεντάμορφη νεράιδα. Σήκωσε τὸ χέρι τῆς, σὰν σὲ προσταγὴ καὶ τὸ γιοφύρι σωριάστηκε στὸ νερό. Καὶ τότε μίλησε κι' εἶπε: Πρέπει νὰ στοιχειώσετε τὸ γιοφύρι γιὰ νὰ στεριώσῃ.

(Κεῖν τὴ στιγμή ἀκούγεται ἔξω ἀπὸ τὴ σκηνὴ μιὰ φωνὴ ἀπόμακρη κι' ἐπιτακτικὴ).

Ἄ δὲ στοιχειώσετε ἄνθρωπο, γιοφύρι δὲ (στεριώνει.)

Καὶ μὴ στοιχειώσετε ὄρφανόν, μὴν ἔννο, μὴ (διαβάτῃ.

Τί ἔχει ὁ Πρωτομάστορας καὶ εἶναι βαρεῖά θλιμμένος;

Παρά τοῦ πρωτομάστορα τὴν ὁμορφὴν φωνήν (σὰς) ποῦρχεται ἀργὰ τ' ἀποταχὺ καὶ πάραυτα (τὸ γέρο.)

ΠΡΩΤΟΜΑΣΤΟΡΑΣ (σηκώνεται ἔξαλλος): Ποῖος ἦταν ποὺ μίλησε; Δὲν ἦταν φωνὴ σου, γέρο.

ΓΕΡΟΣ: Ὁχι. Μὰ τὴ γνωρίζω αὐτὴ φωνή, πρωτομάστορα. Ἦταν ἡ ἴδια ποὺ μίλησε καὶ τότε στὸ Δούναβη. Ἀκουσες καὶ λὰ τί ζητοῦσε;

ΠΡΩΤΟΜΑΣΤΟΡΑΣ (Ξανακάθεται): Κουταμάρες! Μὰς εἶχες συνεπάρει μὲ τὴν ἱστορία σου καὶ δανείσαμε φωνὴ στὸν ἄνθρωπο. Ἐξ ἄλλου, δὲν τὴν ἀκούσε κανεὶς ὅλος.

Α' ΜΑΣΤΟΡΗΣ: Ἀκουσα κι' ἐγώ!

Β' ΜΑΣΤΟΡΗΣ: Κι' ἐγώ!

Γ' ΜΑΣΤΟΡΗΣ: Κι' ἐγώ!

Δ' ΜΑΣΤΟΡΗΣ: Ἀκούσαμε ὅλοι!

ΠΡΩΤΟΜΑΣΤΟΡΑΣ: Τότε θὰ πῇ πᾶς γελοστήκαμε ὅλοι.

(Ξανακούγεται ἡ φωνὴ πῶς ἔντονη).

Ἄ δὲ στοιχειώσετε ἄνθρωπο, γιοφύρι δὲ (στεριώνει.)

Καὶ μὴ στοιχειώσετε ὄρφανόν, μὴν ἔννο, μὴ (διαβάτῃ.)

παρὰ τοῦ πρωτομάστορα τὴν ὁμορφὴν φωνήν (σὰς).

ΠΡΩΤΟΜΑΣΤΟΡΑΣ (σηκώνεται ἔξαλλος): Ὁχι! Ὁχι! (Σὲ λίγο ἀποφασιστικὰ) Δημητρώ, ἔλα δᾶ, Δημητρώ. (Ἐνας μάστορς προχωρεῖ.)

ΜΑΣΤΟΡΗΣ) Στις προσταγές του, δὲ φένη μου.

ΠΡΩΤΟΜΑΣΤΟΡΗΣ (τὸν παίρνει λίγο παράμερα, τοῦ μιλά σιγὰ στὸ τέλος ἀκούμε τίς λέξεις).

Ἀργὰ ντυθεῖ, ἀργὰ ἀλλαχτεῖ, ἀργὰ νὰ πάπ τὸ γιόμισ (διαβάτῃ.)
ἀργὰ νὰ πάπ καὶ νὰ διαβῇ στῆς Ἀρτας (τὸ γιοφύρι.)

ΜΑΣΤΟΡΟΙ (προχωροῦν καὶ λέει σ' ἀπάντησιν ὅλοι μαζὺ ἐπιτακτικὰ στὸ Δημητρώ):

Γοργὰ ντυθεῖ, γοργὰ ἀλλαχτεῖ, γοργὰ νὰ πάπ τὸ γιόμισ (γὰ νὰ πάπ τὸ γιόμισ.)
γοργὰ νὰ πάπ καὶ νὰ διαβῇ στῆς Ἀρτας (τὸ γιοφύρι.)

(Ὁ Δημητρώς φεύγει.)

ΓΕΡΟΣ (στοὺς μαστόρους): Παιδιά μου, καὶ σεις νὰ δουλέψετε γαίνετε τώρα καὶ σεις νὰ δουλέψετε. Ἐγὼ κι' ὁ πρωτομάστορας ἔχουμε νὰ μιλήσουμε. Καὶ νᾶστε ἡσυχχοι. Ἀνὰ πῶς δὲ θὰ γκρεμιστῇ τὸ γιοφύρι. (Οἱ μαστόροι φεύγουν. Ὁ γέρος πηγαίνει κοντὰ στὸν πρωτομάστορα.)

ΓΕΡΟΣ: Καταλαβαίνω τὸν πόνο σου, παιδιὰ μου, μὰ ἀκουσέ με προσεχτικὰ, γιατί ἔχω στὴ ράχη μου τὰ διπλά σου χρόνια. Στὴ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται κάποτε ἡ ὥρα αὐτὴ τῆς θυσίας. Καὶ τότε τὸ δείχνει ὁ πόνος. Ἐσὺ βλέπεις, δὲν εἶσαι σὰν ὅλους ἐμᾶς. Ἐσὺ δίνεις ζωὴν στὰ χῶματα καὶ στὶς πέτρες. Τί θάταν ἡ δική μας δουλειά χωρὶς, τὸ δικό σου μυαλό.

τις δικές σου ιδέες. Έσθ' ελαπίθ' ο καλλι-
τέχνης!

ΠΡΩΤΟΜΑΣΤΟΡΑΣ: Αυτό δε θα πη-
πως δέν είμαι κι' άνθρωπος, γέρο. Έχω και
γώ τη ζωή μου, την ευτυχία μου. Θέλετε
να στεριώσω αυτό το γιοφύρι, γκρεμίζον-
τας το δικό μου το σπιτικό!

ΓΕΡΟΣ: Το έργο θέλει θυσιές για να
στεριώσει! Μόνος σου τόπος Δέ γίνεται
μόνο με τις ιδέες και το μύθο τ' ανθρώ-
που. Θέλει και το αίμα του. Για σκέψου
τί θάναι η ζωή σε τούτο τον τόπο αν δε
στηθή το γιοφύρι. Ένώ σαν τελειώσει, το
ποτάμι θα πάψη να χωρίζη τους δρόμους,
άνθρωποι κι' αμάξια θα το περνάνε με του
Θεού τα καλά κι' όλοι θα σ' ευλογούν.
Και θα στέκεται τ' όνομά σου όσο θα στέ-
κεται κι' αυτό το γιοφύρι. Τί 'ναι παιδί μου
μπροστά στο λαό, μπροστά στην πατρί-
δα, το άτομο; Παραμέρισε από το ποτάμι,
όφεντικό. Σά θάρρη ή Αυγερή θα κανονίσω
εγώ πως θα γίνει.

ΠΡΩΤΟΜΑΣΤΟΡΑΣ: Κάμετε δ,τι πρέ-
πει, γέρο. Έγώ θα ρωά έπαψα ναμαι αν-
θρώπος πιά.

ΓΕΡΟΣ: Ναί παιδί μου, γιατί έγινες
έτσι.

(Ο πρωτομάστορας κάθεται σε μιάν α-
νοιχτή).

Β' ΜΑΣΤΟΡΗΣ (μπαίνει αναγγέλον-
τας): Νάτ' ηνε και ξανάφανεν από την άσπρη
στράτα!

(Μπαίνουν όλοι με τα εργαλεία της δου-
λειάς στο χέρι).

ΛΙΓΕΡΗ (με καλάθι στο χέρι): Όρα
αλή σας, μάστοροι κι' έσεις οί μαθητάδες.
Μά τί έχει ο πρωτομάστορας κι' είναι βα-
ρεια θλιμμένος;

ΓΕΡΟΣ: Τό δαχτυλίδι τόπεσε στην
(πρώτη την καμάρα
και ποιος να μπη, και ποιος
(να βγή το δαχτυλίδι ναδρη;

ΛΙΓΕΡΗ (πλησιάζει τον άντρα της):

Τό δαχτυλίδι τόπεσε στην πρώτη την κά-
(μαρα

και ποιος να μπη και ποιος να βγή το
(δαχτυλίδι ναδρη;

"Ας πάψη ο πρωτομάστορας να ναι βαρειά
(θλιμμένος.

Κι' εγώ να μ' πω, κι' εγώ να βγώ το δαχτυ-
(λίδι ναδρω.

(Σηκώνει τον πρωτομάστορα και βγαί-
νουν χεροπιασμένοι. Στη σκηνή μένει ο γέ-
ρος και 3 μάστοροι που παρακολουθούν με
δύος).

Α' ΜΑΣΤΟΡΗΣ: Κοιτάχτε, την κοατέι
απ' το χέρι! Ο ίδιος τη δένει με την άλυσ-
σίδα. Φαίνεται σαν τρελλός.

Β' ΜΑΣΤΟΡΗΣ: Τώρα την κατεβάζουν
μέσ' στα θεμέλια.

ΛΙΓΕΡΗ (απ' έξω):

Σύρε καλέ μ' τον άλυσσο, σύρε την άλυσ-
(σίδα

τι όλο τον κόσμο ανάγειρα και τίποτα δεν
(ηύρα.

Γ' ΜΑΣΤΟΡΗΣ: Ένας πηχάει με το
μυστοί κι' άλλος με τον άσβεστό!

ΓΕΡΟΣ: Πιάνει κι' ο πρωτομάστορας
και ρίχνει μέσα λίθο.

(Ακούγεται από μέσα ο θρήνος της Λι-
γερης).

'Αλλοίμονο στα νειάτα μας κρίμα στο ρι-
(ζικό μας!

Τρεις αδερφάδες είμαστε κι' οί τρεις κα-
(κογραμμένες.

'Η μιά 'χτισε το Δούναβη, ή άλλη τον Έ-
(φράτη

κι' εγώ ή πιο στερνότερη της Άρτας το
(ποτάμι.

(Συνέχεια στη σελίδα 413)

'Από τη δράση των «Σπιτιών του Παιδιού»

'Από την έκθεση λειτουργίας του μηνός
Μαΐου των «Σπιτιών του Παιδιού» μεταφέ-
ρουμε τα παρακάτω χαρακτηριστικά στοι-
χεία που μαρτυρούν την εξαιρετική δράση των
τραφίμων τους.

ΜΟΝΑΣ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ

ΚΡΑΤΕΡΟ

Τα παιδιά του «Σπιτιού του Παιδιού» στο
Κρατερό εργάστηκαν με προθυμία στον Άγρο
τους. Στο ξυλουργείο τους κατασκεύασαν 4
θρανία για το σχολείο τους, καθίσματα και
τραπέζια για το «Σπίτι» και έπισκεύασαν διά-
φορα γεωργικά εργαλεία. Οί άργαλειοί τους
ύφαναν 7 πήχες ύφασμα λευκό που χρησιμο-
ποιήθηκε για τις κουρτίνες του «Σπιτιού».

Συνεργείο από μαθητές επιδιόρθωσε το δρόμο μεταξύ Κρατερού - Έθνικού. 'Η
ποδοσφαιρική ομάδα αντιμετώπισε τους ποδοσφαιριστές του χωριού Μπούρι.

ΑΝΩ ΚΛΕΙΝΑΙ

Στις Άνω Κλεινές, τα παιδιά άσχολήθηκαν με το βοτάνισμα της φράουλας
καλλιέργησαν το λαχανόκηπο και τον άνθόκηπό τους, μπόλιασαν, έψέκασαν και
κλάδεψαν τα δένδρα του άγρου τους. Άλλη ομάδα έχτισε το όρνιθοτροφείο του
«Σπιτιού» και έβαλε σε λειτουργία την κλωσσομηχανή. Το τμήμα ξυλουργικής
κατασκεύασε στυλιάρια για γεωργικά εργαλεία, σκαμνιά, 1 ντουλάπι, καρέκλες
κ λ.π. Το σιδηρουργείο έπισκεύασε διάφορα εργαλεία χωρικών. Τα κορίτσια του τμήματος ραπτικής,
έρα-
ψαν πολλούς πήχες λευκού ύφασματος. Τά κορίτσια από τμήματος ραπτικής, έρα-
ψαν φουστάνια και επιδιόρθωσαν παλτά. Άλλη ομάδα περιποιήθηκε το «'Ηρώων»
και άνοιξε ούλάκι στο δρόμο για τα νερά.

ΦΛΑΜΠΟΥΡΟ

Και στο Φλάμπουρο τα παιδιά άσχολήθηκαν σε διάφορες γεωργικές έργα-
σίες, όπως σε ψεκασμούς και μπόλιασμα δένδρων κλπ. Το ξυλουργείο και το
σιδηρουργείο έπισκεύασε διάφορα εργαλεία, και το ύφαντουργείο συνέχισε την
παραγωγή ύφασματος. Επίσης συνεχίστηκαν με έπιτυχία τα μαθήματα ραπτικής.

ΑΝΤΑΡΤΙΚΟ

Στο Άνταρτικό, τα παιδιά έκτός απ' τις γεωργικές εργασίες που άσχολή-
θηκαν, κατασκεύασαν στο ξυλουργικό τμήμα 10 κρεμάστρες για ρούχα, σκαμνιά,
ζυγούς, 10 παράθυρα και το σκελετό ενός κάρου. Στο ύφαντουργείο συνέχι-
σθηκε ή εργασία και οργανώθηκε με έπιτυχία γιορτή για την ύποδοχή των έπανα-
σθηκε ή εργασία και οργανώθηκε με έπιτυχία γιορτή για την ύποδοχή των έπανα-
πατρισθέντων απ' τη Γιουγκοσλαβία παιδιών. Όραία γιορτή επίσης έγινε, για
τον άποχαιρετισμό των παιδιών που μετανάστευσαν στον Καναδά και στην Αύ-
στραλία.

ΛΕΥΚΩΝΑ

Έκτός απ' τις διάφορες γεωργικές εργασίες που άσχολήθηκαν τα παιδιά
του «Σπιτιού» Λευκώνας, κατασκεύασαν στο ξυλουργείο τους 5 θρανία, 2 πιστό-
θήκες και διάφορα άλλα χρήσιμα αντικείμενα. Το ύφαντουργείο συνέχισε την έρ-
γασία του και ράφτηκαν πολλά φορέματα και άπορόφυα. Έγιναν με έπιτυχία
μαθήματα μαγειρικής και λαχαροπλαστικής. 'Η σπουδαιότερη εκδήλωση των παι-
διών πάντως ήταν, ή τοποθέτηση στους τάφους των στρατιωτών και των χωρο-
φυλάκων, σταυρών που κατασκεύασαν στο ξυλουργείο του «Σπιτιού». Στην Λευ-
κώνα έγινε και το Συνέδριο των άρχηγών της Μονάδος με ενδιαφέροντα και ίκα-
νοποιητικά αποτελέσματα.

ΜΟΝΑΣ ΠΕΛΛΗΣ

ΦΙΛΩΤΕΙΑ

Στα Φιλώτεια έγιναν 4 μαθήματα έκ των οποίων το ένα από τον Διοικητή.
Τα παιδιά έμαθαν πως γίνεται το όργωμα το τσάπισμα, το σκάλισμα και ή σπορά
των λαχανικών. Έγιναν επίσης και 7 μαθήματα ξυλουργικής. Κατά τη διάρκεια τους
κατασκευάστηκαν διάφορα αντικείμενα καθώς και μια Κυψέλη. Το σιδηρουργείο
επιδιόρθωσε πολλά εργαλεία χωρικών και το συνεργείο ραπτικής, έραψε δυο ζεύγη
κουρτίνες, ένα ντιβανοσκέπασμα και τρία καλύμματα κεντημένα με γαλάζιο με-
τάξι που δωρήθηκαν στην εκκλησία. Τα παιδιά στα Φιλώτεια όργάνωσαν δυο έκ-
δομές και πολλές ψυχαγωγικές συγκεντρώσεις, καθώς και όμιλίες ήθοπλαστι-
κές με όμιλητή τον Άρχηγό που τις παρακολούθησαν και πολλοί γονείς. Το φαρ-
μακείο του «Σπιτιού», λειτουργεί κανονικά παρέχοντας στους χωρικούς φαρμα-
κευτική περίθαλψη.

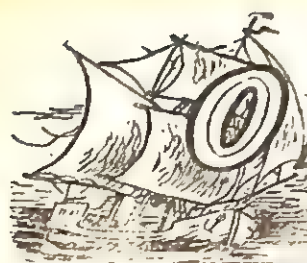
ΑΡΑΒΥΣΣΟΣ

Ο Άγρος του «Σπιτιού» στον Άραβυσσό,
παρήγαγε κολοκύθια, φασόλια, και άγγούρια.
Έγιναν 15 γεωργικά μαθήματα απ' τα οποία
τά 3 απ' τον Διοικητή. Το ξυλουργείο κατα-
σκεύασε μια κουνελόφωλιά, 1 τσάπεζι και άλ-
λα νοήσιμα αντικείμενα και το σιδηρουργείο
επιδιόρθωσε πολλά εργαλεία χωρικών. Όργα-
νώθηκαν 3 έκδομές και ποδοσφαιρική συνάν-
τηση μεταξύ των ομάδων Άραβυσσού - Πανα-
γίτσας. Έγιναν επίσης όμιλίες ήθοπλαστι-
κές και τα παιδιά εργάστηκαν με προθυμία σε

(Συνέχεια στη σελίδα 413)

408

Ο ΜΙΚΡΟΣ ΠΛΟΙΑΡΧΟΣ

(Συνέχεια εκ του προηγούμενου)

— Γεια χαρά Ντίκ, είπε στο δόκιμο. "Αν χρειαστή να σηκώσεις τα πανιά για να μάς φτάση το καράβι, οι μαύροι που καίτι έχουν μάθει από τις μανούδρες, θα σε βοηθήσουν.

— Μάλιστα καπετάνιε! είπε ο Τόμ. Είμαστε στις προσταγές του κυρίου Ντίκ.

— Μην αφήσης το καράβι σε καμιά περίπτωση! είπε ακόμη ο πλοίαρχος. "Αν χρειαστή να έρθης προς έμάς, θα ύψώσω μια σημαία σ' ένα κοντάρι!

— Μάλιστα κύριε. Θα παρακολουθώ τη βάρκα με το κυάλι, είπε ο Ντίκ.

— Να πού προβιάσθηκες σε ύποπλοιο-αρχο! είπε καλόκαρδα ο καπετάνιος. Κοίταξε να με γιάλεις άσπροπρόσωπο.

— Θα δάλω τα δυνατό μου κύριε!

— Ωστόσο ο καπετάνιος ήταν φανερό πως δεν άφηνε μ' έλαφριά καρδιά το καράβι του. "Αλλά το ένστικτο του φαλαιοκυνηγού νίκησε και τους τελευταίους δισταγμούς του.

Πήδησε στη βάρκα τελευταίος, και τους έκανε αντίο με το χέρι.

— Καλό ψάρεμα! φώναξε ή κυρία Ουόλντον.

— Εύχαριστώ κυρία Ουόλντον.

— Κοιτάξτε καπετάνιε να μην την πονέσετε πολύ την καυμένη τη φάλαινα! παρακάλεσε ο μικρός Τζάκ.

— "Εννοια σου Τζάκ! Ούτε θα καταλάβη τίποτε! Θα την πιάσω με το γάντι.

— Καμιά φορά βρίσκονται πολύ σπάνια έντομα στη ράχη αυτών των θηλαστικών είπε ο Βενέδικτος.

— Θα σάς την φέρομε να την ψειρίσετε κύριε! ύποσχέθηκε ο λαστρόμος.

— Ντίκ, ανεβάστε τα βαρέλια στο κατάστρωμα! φώναξε ο καπετάνιος.

Για όσους δεν το ξέρουν,

εξηγούμε πως όταν ή φάλαινα

να φοφήση από τα χτυπήμα-

τα του καμακιού, ή βάρκα

την σέρνει ως το πλοίο, όπου

τη δένουν στα πλευρά του.

Οι ναύτες τότε ανεβαίνουν

άπάνω της φορώντας ειδικές

μπότες, και με μεγάλα μα-

χαίρια την κόβουν σε μεγά-

λες παράλληλες λουρίδες, έ-

πο το κεφάλι ως την ούρά.

Κατόπιν αυτές τις λουρίδες,

τις κόβουν σε κομμάτια σαν

παγοκολώνες, και τις ανεβά-

ζουν στο κατάστρωμα. "Αλλοι

ναύτες εκεί τα κόβουν φέτες

και τα ρίχνουν στα βαρέλια.

Κάθε βαρέλι πού γεμίζει, το

καρφώνουν και το κατεβάζουν

στο άμπάρι.

— Όταν τελειώση αυτή ή

δουλειά, το καράβι πάει στην

πιό κοντινή στεριά, όπου ά-

νοίγουν τα βαρέλια και βρά-

ζουν το λίπος για να λιώση

και ν' άπομείνη καθαρό.

— Ο πλοίαρχος. Χάλ όμως

λογάριαζε να «λιώση» το λίπος κατ' εϋ-

θείαν στο Βαλπαράϊζο, γιατί ως εκεί δεν

θα έπιαναν σε κανένα λιμάνι.

— Η βάρκα πλησίαζε, μα ή φάλαινα δεν

φαίνόταν να τους δίνει σημασία.

Καθόταν ήσυχα ήσυχα κι' έβωσκε.

— Θα την ψαρέψουν πολύ εύκολα! είπε

ο Ντίκ.

— Εκείνη τη στιγμή για να τον διαψέυση,

ο Δίγκος σήκωσε το κεφάλι του και άρχι-

σε να ούρλιαζε άργα και λυπητερά.

— Η κυρία Ουόλντον και όλοι όσοι είχαν

μείνει στο πλοίο άναρίγησαν.

— Ντροπή Δίγκο! φώναξε. "Ετσι άπο

χαιρετάς τους φίλους σου!

— Ποιος ξέρει τί θυμήσε στο σκυλί αυ-
τή ή βάρκα πού άπομακρύνεται! είπε ο
Ντίκ. Δεν πρέπει να ξεχάμε πως πέρισε
πολλά το δύστυχο, χωρίς να μπορή να το
διηγηθή για να ξαλαφρώση.

— Θαρρώ πως έχεις δίκιο Ντίκ, είπε
ή κυρία Ουόλντον.

— Ο Δίγκος δεν ούρλιαζε πιά, μα άπο-
μακρύνθηκε από το κατάστρωμα με την
ούρά κατεβασμένη, γρυλλίζοντας μόνο ύ-
πόκωφα καθώς περνούσε από τη σκάλα πού
πήγαινε στην κρουζίνα του Νεγκόρο.

— "Ηρακλή, είπε ο Ντίκ στον γιγάντιο
μαύρο. Τώρα πού στο πλοίο έχομε πιά
μείνει μονάχοι μας, σε παρακαλώ πολύ να
μη χάνης από τα μάτια σου τον Νεγκόρο.
Αυτή τη δουλειά σου άναθέτω!

— Να μείνετε ήσυχοι κύριε Ντίκ! είπε
ο "Ηρακλής. Θα τον παρακολουθώ άδιάκο-
πα. Κι' αν θελήση να μάς κάνη τον έξυ-
πνο...

— Ο άγαθος μαύρος, έσμιξε τις γροθιές.
Στο μεταξύ ή βάρκα πού πετούσε στη
θάλασσα με τα δυο ζευγάρια τα κουπιά,
δεν ήταν πιά παρά ένα μελανό σημάδι στον
ορίζοντα.

ΑΓΩΝΑΣ ΜΕ ΤΗ ΦΑΛΑΙΝΑ

— Ο καπετάνιος ήξερε καλά τη δουλειά

του.

Πρώτα - πρώτα προσπάθησε να πλησιά-
ση τη φάλαινα με τρόπο πού να μην άκού-
ση τη βάρκα να πλησιάζη.

Στο τιμόνι καθόταν ο λαστρόμος ο Χό-
ουκ, παλιός θαλασσόλυκος κι' αυτός, πού

Μ' ένα χτύπημα της ούρας της, ή φάλαινα έκοψε τη βάρκα στα δύο...

ήξερε καλά όλες τις συνήθειες της φάλαι-
νας.

Μιά όλοκληρη ζωή τις κυνηγούσε!

— Χόουκ, προσοχή. Καί σεις παιδιά,
όσο μπορείτε πιο άθόρυβα τα κουπιά. Να
μην ύποψιαστή τίποτε! ψιθύρισε ο καπε-
τάνιος.

— Έν τάξει καπετάνιε!

— Θαρρώ είπε ο λαστρόμος πως ή φά-

λαινα κάτι ύποψιάστηκε. Δεν ρουφαίει το
ντρού όπως πρίν!

— Σιωπή! Σιωπή! ψιθύρισε ο πλοίαρχος.
Απαγορεύονται οι κουβέντες!

— Υστερ' από πέντε λεπτά, ή βάρκα είχε
πλευρήσει τη φάλαινα.

— Ο καπετάνιος, όρθιος στην πλώρη κρα-
τούσε το μακρύ καμάκι πού μ' αυτό θα έ-
δινε το πρώτο χτύπημα.

— "Ετοιμοι παιδιά; ρώτησε σιγα.

— "Ετοιμοι καπετάνιο!

— Λαστρόμο άκοσάρισε!

— Η βάρκα τώρα σχεδόν άγγιζε τη φα-
λαινα πού στεκόταν άκίνητη κατά τη
περιεργό τρόπο σά να κοιμόταν.

— Δεν μπορώ να καταλάβω... μουρμου-
ρισε ο καπετάνιος. Τί στην όργη έχει πα-
θει; Κάτι λάκκο έχει ή φάβα, σίγουρα!

Αυτή ήταν και ή γνώμη του πληρώμα-
τος.

— Ο καπετάνιος πού κρατούσε το καμάκι
από τη μέση, το ζύγισε λίγες στιγμές στα
χέρια του, κι' ύστερα το τίναξε!

— Σία τα κουπιά! φώναξε.

Οι ναύτες στα κουπιά «σιάρισαν» με
δύναμη (τράβηξαν δηλαδή κουπί άναποδα)
και ή βάρκα έκανε πίσω.

Σε λίγο βρισκόταν αρκετά μακριά ώστε
να μην κινδυνεύουν από τα χτυπήματα της
ούρας του φοβερού κήτους.

Τότε όμως καπετάνιος και τσούρμο, πε-
τάλαβαν για ποιά αίτία ή φάλαινα στε-
κόταν άσάλευτη.

Μόλις την χτύπησε το καμάκι, έκανε
στο ένα πλευρό, και είδαν ένα μικρό φα-
λαινάκι πού ήταν κρυμμένο κάτω από τη
κοιλιά της.

— Θήλαζε το μικρό της! είπε ο λαστρό-
μος.

Αυτό δεν άρεσε διόλου στον καπετάνιο.
— "Ηξερε πως ή φάλαινα παλεύουν με άπαι-
σισμένη γενναιοδωρία όταν είναι να ύπερ-

πιστούν το μικρό τους, και τότε γίνονται
έξαιρετικά επικίνδυνες.

Περισσότερο να πούμε πως το
φαλαινάκι ήταν μικρό κάπου
έξη μέτρα, και μόνο στη μέ-

να του θα φαινόταν μικρό.

— Η φάλαινα ωστόσο όταν
ένιωσε το καμάκι να μπηγε
ται στο κορμί της, άφου πιά-
τα έγειρε, όπως είπαμε, στο
πλευρό, ύστερα έκανε ένα μα-
κροβούτι και βγήκε αρκετά
μέτρα πιο πέρα, όπότε αν έ-
χισε να κολυμπή με μεγάλη
ταχύτητα με το φαλαινάκι
στο πλάι της.

— "Αμόλα καρούλα! φώνα-
ξε ο καπετάνιος.

Το καμάκι ήταν δεμένο με
χοντρό σκοινί, πού είχαν από
ούτο πολλές κουλούρες στο
βάρκα.

Κι' έτσι άρχισε το κυνήγι
ή φάλαινα να κολυμπά μπρο-
στά, και να σέρνη πίσω της
τη βάρκα πούταν δεμένη με
το σκοινί του καμακιού.

— "Ηταν μεγάλη ή φάλαινα
από τις πιο μεγάλες, κι' έ-

σερνε τη βάρκα σαν καρυδότσουφλο.

— Ο λαστρόμος κρατούσε πάντα το τιμό-
νι, μα το κήτος την πήγαινε όπου ήθελε.

Τελείωσε ή πρώτη κουλούρα του σκο-
νιού, κι' έδεσαν την άκρη του στη δεύτερη.
Σε λίγο έδεσαν και την τρίτη, τόσο γρη-
γορα έτρεχε ή φάλαινα.

— Καλό σημάδι! φώναξε ξαφνικά ο κα-

πετάνιος. Ἀρχίζει νὰ κουράζεται, ἔκοψε κάπως τὸ δρόμο της.

Ὅπως δὴμος ὁ «Προσκυνητὴς» μὲν φαινόταν στὸν ὀρίζοντα, ὁ καπετάνιος ἔδεσε τὴ σημαία στὸ κοντάρι, κάνοντας ἑτοιμὰ στὸν Ντίκ νὰ πλησιάσῃ. Ἡ φάλαινα εἶχε κοντοσταθῇ νὰ πάρῃ ἀνάσα.

Στὴν πλώρη ἐκτός ἀπὸ τὸν καπετάνιο μὲ τὸ δευτέρου καμάκι, στέκονταν δίπλα του δυὸ ναύτες μὲ μακριὰ κοντάρια ἑτοιμοὶ νὰ χτυπήσουν κι' αὐτοί.

— Προσοχὴ παιδιά! φώναξε ὁ καπετάνιος. Σημαδέψτε καλὰ. Ἐτοιμος, λοστρόμε!

— Ἐτοιμος καπετάνιο!

— Δὲν μπορῶ νὰ καταλάθω, εἶπε ἕνας ναύτης. Πρὶν λίγη ὥρα ἔτρεχε σὰ δαιμονισμένη. Τώρα στάθηκε πάλι καὶ περιμένει!

Πράγματι, ἡ φάλαινα στριφογύριζε ὅλο στὴν ἴδια θέσῃ χωρὶς νὰ κάνῃ πίσω ἢ ἔμπρος.

Ἰσως νὰ μὴν ἤθελε νὰ κουράσῃ τὸ φαλαινάκι...

Ξαφνικὰ προχώρησε τριάντα μέτρα, κι' ἔκανε μιὰ ἀπότομη στροφὴ.

— Προσοχὴ! φώναξε ὁ καπετάνιος. Ἐτοιμάζεται νὰ μᾶς ριχτῇ! Κυβέρνα λοστρόμε, κυβέρνα!

Ἡ φάλαινα χτυπώντας τὰ τεράστια πτερύγιά της, ρίχτηκε στὴ βάρκα.

Μὰ ὁ Χόουκ εἶχε προλάβει νὰ κάνῃ τὴ βάρκα πέρα, κι' ἔτσι ἡ φάλαινα πέρασε χωρὶς νὰ τὴ βρῇ στὸ δρόμο της.

Καθὼς ζύγωσε, ὁ καπετάνιος ἔμπηξε. Καμὰκι του μὲ πολὺ τέχνη, ἐνῶ οἱ δυὸ ναῦτες, τὴν τρύπησαν καλὰ μὲ τὰ κοντάρια.

Ἡ φάλαινα ὅμως ἔκανε στροφὴ καὶ ξαριχτήκε στὴ βάρκα.

Καὶ πάλι ὁ λοστρόμος κατὰφερε νὰ τὴν ἀποφύγῃ.

Μὰ ἡ βάρκα γέμισε νερὰ κι' ἔπρεπε νὰ τὴν ἀδειάσουν μὲ τὸν κουβά!

Στὴν τρίτη της ἐπίθεσιν, κατὰφερε νὰ χτυπήσῃ τὴ βάρκα μὲ τὸ ἀριστερό της πτερύγιο. Ὁ λοστρόμος ἀναποδογυρίστηκε, στὴ θέσῃ του.

— Ἐσπασε τὸ τιμόνι, καπετάνιο! φώναξε.

— Δέστε ἕνα κουπὶ καὶ κυβέρνα! εἶπε ὁ καπετάνιος.

Ἐδωσαν τὸ κουπὶ στὴ θέσῃ τοῦ τιμονίου, μὰ ἡ βάρκα τὴν ἔκανε νερὰ, κι' ἦταν δύσκολο νὰ κυβερνηθῇ.

Ὁ καπετάνιος ἀνέμισε τὸ κοντάρι μὲ τὴ σημαία, μὰ ὁ ἀνεμος εἶχε πέσει σχεδὸν ἐντελῶς, κι' ὁ «Προσκυνητὴς» δὲν προχωροῦσε καθόλου.

Στὴ θάλασσα σχηματίστηκε μιὰ μικρὴ δίνη, καὶ τὸ φαλαινάκι βγήκε στὴν ἐπιφάνεια.

Ἡ φάλαινα τὸ εἶδε κι' ἔτρεξε κοντὰ του. Καταματωμένη, πληγωμένη, ἀγριεμένη, ἑτοιμαζόταν νὰ παλαίψῃ μὲ μαρινὰ ὅχι τότε, ἀλλὰ γιὰ τὸ παῖσο γι' αὐτὴν τὴν ἴδια, ἀλλὰ γιὰ τὸ παῖδί της.

Τότε ὁ πλοίαρχος Χάλ κατὰλαβε τί μετὰ ἀπερίσκεψιά εἶχε κάνει νὰ ριχτῇ σ' ἕνα ζωὸ τόσο ἐπικίνδυνον μὲ μιὰ βάρκα μοναχά.

Μὰ τώρα δὲν ἦταν καιρὸς γιὰ μετάνοια. Ἐπρεπε μὲ κάθε θυσία νὰ σωθῇ καὶ νὰ σώσῃ τὸ πλήρωμά του.

Γιατὶ ἂν πάθαιναν τίποτε, τί θὰ γινόταν τὸ καράβι, μ' ἕνα παιδί μονάχα καὶ λίγους νέγρους ποὺ δὲν ἦταν καν ναυτικοί;

Ὁ Ντίκ ὥστόσο εἶχε κατεβάσει μιὰ βάρκα ποὺ τὴν ἔδεσε μὲ τὸ καράβι μ' ἕνα μακρὸ σκοινί, ἔτσι ὥστε οἱ κυνηγοὶ ν' ἀρπάξουν καὶ ν' ἀνέδουν ἂν τυχὸν πάθαινε τίποτε ἡ δική τους βάρκα.

Ὁ καπετάνιος τὸ εἶδε καὶ χάρηκε.

— Αὐτὸ τὸ παιδί εἶναι σπουδαῖο! συλλογίστηκε.

Στὸ μεταξὺ ἡ φάλαινα καλύπτοντας τὸ μικρὸ της μὲ τὸ σῶμα της, ἑτοιμάστηκε γιὰ καινούργια ἐπίθεσιν.

Ὁ λοστρόμος δὲν μπορούσε πιά νὰ κυβερνήσῃ καλὰ τὴ βάρκα, μὲ τὸ κοντὸ κουπὶ.

Κι' ἔτσι οἱ ναῦτες ὅταν εἶδαν τὸ ἐξαγριωμένο κῆτος νὰ ρίχνεται μὲ ἀσυνήθιστη μανία κατ' ἐπάνω τους, κατὰλαβαν πὼς ἦταν χαμένοι κι' ἔμπηξαν μιὰ μεγάλη κραυγὴ ἀπελπισίας ποὺ ἴσως ν' ἀκούστηκε ἀπὸ τὸν «Προσκυνητὴ».

Τὸ τέλος πλησίαζε.

Ἡ φάλαινα μ' ἕνα χτύπημα τῆς φοβερῆς οὐρᾶς της ἔκοψε κυριολεκτικὰ τὴ βάρκα στὰ δύο, καὶ τὴν διέλυσε. Κι' ὕστερα βουτώντας ἀπὸ κάτω, πέταξε ὅλα τὰ κομμάτια στὸν ἀέρα, κι' ὅπου ἔβλεπε νὰ ξεχωρίζῃ κάτι στὴν ἐπιφάνεια, τὸ χτυποῦσε μὲ τὴν οὐρὰ της συνεχῶς.

Μερικοὶ ναῦτες, ἂν καὶ σοβαρὰ πληγωμένοι, ἀρπάχτηκαν ἀπὸ ὅτι ξύλα ἔπλεαν.

Ἡ μανιασμένη δὴμος φάλαινα, ἐξακολουθοῦσε τὸ ἔργο της. Μὲ τὴν οὐρὰ της χτυποῦσε, χτυποῦσε ἀδιάκοπα, καὶ γιὰ λίγη ὥρα δὲν ἔβλεπες σὲ ἐκεῖνο τὸ μέρος παρὰ μιὰ δίνη, ἕναν φοβερό νεροστρόφιουλα ποὺ ἀναστάνωνε τὰ νερά.

Κι' ὕστερα βούτηξε μὲ τὸ φαλαινάκι της καὶ χάθηκε.

Ὅταν ὕστερα ἀπὸ ἕνα τέταρτο ὁ Ντίκ μὲ δυὸ μαῦρους ἔφτασε μὲ τὴ βάρκα στὸν τόπο τοῦ δυστυχήματος, δὲν βρῆκε παρὰ λίγες σπινίδες νὰ πλεῖν στὰ νερά ποὺ εἶχαν διαφύγῃ κόκκινα ἀπὸ τὸ αἷμα τῆς φάλαινας.

Ἀπὸ τὸν πλοίαρχο Χάλ καὶ τὸ πλήρωμά του, οὔτε ἴχνος!

Ο ΠΛΟΙΑΡΧΟΣ ΣΑΝΤ

Τὸ χτύπημα ἦταν τρομερό.

Ὅλ' αὐτὰ εἶχαν γίνῃ τόσο γρήγορα, ποὺ ὁ Ντίκ δὲν μπορούσε νὰ τὸ πιστέψῃ...

Ἐμείνε στὸν τόπο τοῦ δυστυχήματος, ὁλόκληρη ὥρα, λὲς καὶ ἔλπιζε πὼς ὁ ὤκεανός θὰ ξέδραζε στὴν ἐπιφάνεια τὰ κορμιά ποὺ εἶχε καταπιῇ.

Ὅταν κατὰλαβε πόσο μάταιη ἦταν ἡ ἀναμονή του, μὲ κατεβασμένο τὸ κεφάλι καὶ τὰ μάτια γεμάτα δάκρυα, πρόσταξε τοὺς μαῦρους νὰ τραβήξουν κουπὶ γιὰ τὸ καράβι.

Ἡ κυρία Οὐέλντον εἶχε παρακολουθήσει τὴν τραγωδίαν ἀπὸ τὸν «Προσκυνητὴ» κι' ἔτσι ὁ Ντίκ δὲν εἶχε νὰ πῇ τίποτε στοὺς ἐπιβάτες.

Ὅταν ἀνέβηκε στὸ κατὰστρωμα τοῦ καραβιοῦ μὲ τοὺς μαῦρους, ἡ κυρία Οὐέλντον δὲν μπόρεσε νὰ κρατήσῃ τὰ δάκρυα.

— Χάθηκαν ὅλοι, Ντίκ; ψιθύρισε μὲς στοὺς λυγμούς της.

— Ὅλοι κυρία Οὐέλντον! ἀποκρίθηκε ὁ Ντίκ Σάντ μὲ φωνὴ πνιγμένη. Ὁ καλὸς μας ὁ καπετάνιος, ὁ προστάτης μου, ὁ πατέρας μου, ὁ λοστρόμος Χόουκ, ὁ Τζῶν, ὁ Μιχάλης, ὁ Τόμμι κι' ὁ Ἐρικ... Πάνε ὅλοι! Κανένας δὲν γλύτωσε!

Ἀμίλητη ἡ κυρία Οὐέλντον, ἔδωσε τὴ Σύνοψή της στὸν Ντίκ...

Γονάτισαν στὸ κατὰστρωμα ὅλοι, κι' ὁ Ντίκ διάβασε ἀργὰ τὴν νεκρώσιμην ἀκολουθία...

Τὰ λόγια του τὰ συνόδευσαν οἱ λυγμοὶ τῶν παρισταμένων.

Κι' ὅταν ἔφτασε στὰ τελευταῖα λόγια. «Γαῖαν ἃς ἔχετε ἐλαφρὰν» ὁ Ντίκ ψιθύρισε: «Ἄς εἶναι καλὸ γιὰ σᾶς τὸ κύμα τοῦ ὤκεανου ποὺ σᾶς σκεπάζει»...

Ἡ κυρία Οὐέλντον σηκώθηκε πρώτη.

— Καὶ τώρα φίλοι μου, εἶπε σιγὰ ἡ γενηαία γυναίκα, ἃς παρακαλέσωμε τὸ Θεὸ νὰ μᾶς εἶναι βοηθὸς καὶ προστάτης.

— Καὶ νὰ μᾶς δὴν κουράγιον κυρία Οὐέλντον, εἶπε μελαγχολικὰ ὁ γέρον Τόμ. Τὸ ἔχομε τόσο ἀνάγκη!

Ἡ κυρία Οὐέλντον ἔσφιξε τὸν μικρὸ της γιὸ στὴν ἀγκαλιά της.

— Δὲν θὰ μᾶς λείψῃ τὸ κουράγιο Τόμ! εἶπε. Πρέπει τώρα νὰ συλλογιστοῦμε πὼς θὰ φτάσωμε μὲ τὸ καράβι στὴ στεριά.

Καὶ γυρίζοντας στὸν Ντίκ, εἶπε:

— Ἐσὺ Ντίκ θὰ μᾶς ὁδηγήσῃς! Ὁ Ντίκ Σάντ στεκόταν ὁρθὸς, μὲ τὰ χέρια σταυρωμένα καὶ κοιτάζε τὴ θάλασσα. Ἦταν ὁ μόνος ναυτικὸς στὸ πλοῖο. Ὁ μόνος ποῦ ἔφερε ἀπὸ τιμόνι, ἀπὸ πυξίδα κι' ἀπὸ τὶς μανοῦδρες τῶν πανιῶν.

Αὐτός. Ἐνα παιδί δεκαπέντε χρόνων... — Κυρία Οὐέλντον, εἶπε σοβαρὰ, μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ θὰ κάνω ὅτι μπορῶ. Σᾶς τ' ὀρκίζομαι...

Ἐκεῖνη τὴ στιγμὴ πλησίασε ὁ Νεγκόρο. Ποῦ ἦταν ὅλη αὐτὴν τὴν ὥρα; Κανείς δὲν θάξερε νὰ πῇ.

Πάντως δὲν ἦταν μὲ τοὺς ἄλλους ὅταν ὁ Ντίκ διάβαζε τὴ νεκρώσιμην ἀκολουθία.

Ἐκανε μιὰ κοροϊδευτικὴ ὑπόκλιση

Πλησίασε τὸν Ντίκ, καὶ στάθηκε λίγα βήματα μπροστά του.

— Ἐχεῖς νὰ μοῦ πῇς τίποτε, Νεγκόρο; ρώτησε τὸ παιδί.

— Θέλω νὰ μιλήσω στὸν πλοίαρχο Χάλ ἢ στὸ λοστρόμο, εἶπε.

— Ἐρεῖς πολὺ καλὰ πὼς κι' οἱ δυὸ ἔχουν χαθῇ στὸ πέλαγος! ἀπάντησε θυμωμένα ὁ Ντίκ.

— Καὶ ποῖος κυβερνάει τώρα τὸ καράβι; ρώτησε μὲ ἀναίδεια ὁ Νεγκόρο.

— Ἐγώ! εἶπε ὁ Ντίκ.

— Ἐσὺ! Ἐνα νιάνιανρο δεκαπέντε χρόνων!

Γέλασε περιγελαστικὰ ὁ Ντίκ.

— Ἐνα παιδί δεκαπέντε χρόνων εἶτε σ' ἀρέσει εἶτε δὲν σ' ἀρέσει Νεγκόρο! ἔκανε ὁ Ντίκ βαδίζοντας πρὸς αὐτὸν ἀπειλητικὰ.

Ὁ μάγερρας ἔκανε πίσω.

— Νεγκόρο, ἀπὸ σήμερα ὁ Ντίκ Σάντ κυβερνάει τὸ καράβι, εἶπε ἡσυχὰ ἡ κυρία Οὐέλντον. Καὶ εἶναι κύριος τοῦ σκάφους ὕστερα ἀπὸ τὸ Θεό. Σὲ παρακαλῶ νὰ μὴν τὸ ξεχνᾷς.

Ὁ Νεγκόρο ἔκανε μιὰ κοροϊδευτικὴ ὑπόκλιση, κι' ἀπομακρύνθηκε γελώντας δυνατὰ...

— Σωθήκαμε! τὸν ἄκουσαν οἱ ἄλλοι νὰ ψιθυρίζῃ.

Ὡστόσο ἄρχισε νὰ σηκώνεται ἀνεμος. Ὁ Ντίκ ἔρριξε μιὰ ματιὰ στὰ πανιά, κι' ὕστερα στοὺς ἐπιβάτες καὶ τοὺς μαῦρους ποὺ ἦταν γύρω του καὶ τὸν κοιτάζαν στὰ μάτια.

Ἡ εὐθύνη του ἦταν τρομαχτικὴ. Ἦξερε πολλὰ ἀπὸ τὸ καράβι, ἀλλὰ ἦταν καὶ πάρα πολλὰ ποὺ δὲν θάξερε.

Καὶ δρισκόνταν μόνον, στὴ μέση τοῦ Εἰρηνικοῦ ὤκεανου.

Ἡ καρδιά του χτυποῦσε δυνατὰ, καὶ χλώμιασε.

Ἡ κυρία Οὐέλντον κατὰλαβε τί γινόταν μὲς στὴν ψυχὴ τοῦ παιδιοῦ.

(Ἡ συνέχεια στὸ ἄλλο φύλλο)

Τα παιδικά χρόνια

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

Καθισμένος στην έρημη ακρογιαλία μιας μαγευτικής ακτής του Σερραϊκού, αφήνω το μέγα μου να πλανηθεί στις υπεραντές υφρές εκτασεις του πελάγου.

Σκυτενιάζει. Τα βουνά της Χαλκιδικής ανυψοφύτουν μπροστά μου. Ονειροπαλνω. Η υψωμένη νουταλγική στα πρώτα μου παιδικά χρόνια, τότε που ζούσε ο μακαρίτης ο πατέρας μου. Ίσως θυμάμαι καλά κι ως λέει η μαννα μου πως ημουνά πολυ μικρός τότε. Γι' ξεχωριστή μορφή του έχει χαραχτή ζωντανή μυσία στα φυλλοκάρδια μου. Αναφέρω στη μνήμη μου την εποχή που ζούσαμε στο αγάπηνο μας ψησι, τη Δικαίο. Ο πατέρας ήταν ψαράς. Αν και του σούηκαν πολλές ευκαιρίες και τον πείσε η μαννα μου πολυ, ωστόσο δεν άλλαξε επαγγέλμα. Και έλεγε περήφανα: «Ο υγιος εταζε τον καθε ανόρθω στη σούλη του. «Εγώ ψαράς γεννηθήκα ψαράς θε να πεθανώ». Ο πατέρας αγαπούσε να βρισκείται σε παντατεινή πωλη με τη θάλασσα. Πριν ξεκινήση για το ψαρέμα εκανε την προσευχή του. «Ο υγιος κανει το σταυρο του οπολο εχει στο πλευρο του», συνηθίζε να λεη. Ήταν καλοκαρδός και απλός. Στη ζωή του τρία πράγματα αγαπήσε πολυ και αφιέρωσε τη ζωή του σ' αυτά: 1η θρησκεία, την οικογένειά του και τη θάλασσα. 2η ζωή του ήταν στενα συνοδομένη με αυτά. 3η αυτά άνταλούσε τη δυναμη εκείνη με την οποία αντιμετώπιζε γαληνιός και θυραλέος τις δυσχέρειες της ζωής. Μα δε προφτασε να χαρή τη ζωή. Ή αχαριστή μαυρη θάλασσα τον εσυρε κάτω στα σκοτεινα βασίλεια της....

Μα ξαφνου ακούω μία φωνή που με ξαναφέρει στην πραγματικότητα.

Ο φίλος μου ο ψαράς ο Γιαννακός με ρωτά παραγενημένος:

— Γιατί κλάεις;
Τώρα καταλαβαίνω ότι τα μάτια μου έχουν πλημμυρίσει δακρυά.

— Τίποτα, τίποτα, του λέω και σηκώνομαι άπτότομα και φεύγω.

ΜΑΤΘΑΙΟΣ ΙΩΣΑΦΑΤ
(Μαθητής Α' τάξ. Γυμν. Πιερίας, Κατερίνη)

Η ΔΥΝΑΜΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΕΥΧΗΣ

Βρισκόμενοι βλαστήμιες ακούγονται κάθε τόσο από τα βλαστήματα βαναύσων ανθρώπων. — Πιο γρήγορα! Πιο γρήγορα. Διαταξεί διαρκώς ο έπι κεφαλής, και το μαστιγιο διαγράφοντας κύκλο στον αέρα πέφτει αλύπητα στα εξαντλημένα πιά κορμιά. Μα άλλοι! Τ' αδυνατισμένα κορμιά δεν άντεχουν άλλο! Τα λεπτά ποδαράκια δε μπορούν να κρατήσουν τα βασιανισμένα κορμιά, τα ντυμένα με λίγα άθλια κουρέλια. Το κτύπημα του μαστιγίου δεν κάνει τίποτα πιά. Κάθε τόσο ένα νέο κορμί, λουλούδι που δεν πρόλαβε ν' άνθισή, πεφτεί στο λασπώμενο κι' άπτότομο νοπατι για νά μη σηκωθεί — άλλοι! — ποτέ πιά! Άποφασίζεται νά γίνη ένας μικρός σταθμός εκεί όπου βρίσκονται. Τα κορμιά στρώνονται τσακισμένα χάμα στο χώμα. Και σε λίγο όλο το στρατόπεδο κοιμάται βαθεία. Μόνο τα βαρεία βήματα του νυσταγμένου φρουρού ακούγονται... Ή νύχτα είναι σκοτεινή. Δυο σκιές ξεχωρίζουν σε λίγο. Ένα άγοράκι τσάκι. Είναι δυο άδελφάκια, άγνά Έλληνόπουλα, που έχουν μέσα τους βαθεία ριζωμένη την παράδοση της λατρευτής Πατρίδας. Κατανισμένες μας Μακεδονίας. Μία νύχτα σκοτεινή τ' άρπαξαν τα βάρδαρα σλαδικά χέρια από τη ζεστή μητρική άγκαλιά. Ο πατέρας έλειπε φαντάρος. Σε κάποια σκοτιά μέσα στο χιόνι, με το χέρι στο όπλο άγρυπνος, άκοιμητος φρουρός των άγιων χωμάτων της γαλάζιας και αϊώνιας Ελλάδας. Τα πήραν οι άνανδροι από τα χέρια μιάς γυναίκας, μιάς μόνας, που πάλεβε άπεγνωσμένα με όλες της τις δυνάμεις νά τή κρατήση. Μία πιστολιά κι' ή άτυχη μανούλα σωριάστηκε κάτω για νά μη ξανασηκωθεί ποτέ πιά! Οί δυο σκιές προχωρούν με μύριες προφυλάξεις. Ο φρουρός μισοκοιμάται κάτω

απ' ένα δέντρο. Ένα κλαδί τρίζει κάτω από τα ποδια του μικρού κοριτσιου κι ο φρουρός ζυπνά... Μένουν καρφωμένα στις υεσείς του τα άτυχα παιδια. Κλείνουν τα ματια τους κι' αγκαλιωμένα, με γαλήνη, περιμέναν να λυτρωτή το θάνατο. Μία προσωχή βγαίνει από μέσα απ' την καρδιά τους κι' αναλυφρα ανεοινει στον Παναγαίο υιο. Σίγα μα στασιφυ ργαίνουν τα λογία απο τα πεινυμένα τους χείλακια. Ο φρουρός πλησιάζει. Είναι ένα νεο παλληκαρι με υγριμένα ματια, μακρυα μαλλια και γενεια που εφωσαν μεχρι το στήθος. Κανως εις ετσι τα παιδικια κατεβαινε το όπλο. Τα τελευταία λογία της προσωχής φσανουν ψιθυριστα στ αυτια του. Μα γιατι δεν ελκεται λοιπον ο θάνατος; Γιατι αρρει; Τα ματιακια ανοιγουν και κοιταζουν γυρω τρομαγμένα. Ένα σκυρο κυλα στα χλωμα του αντρωπος. Ένα ασκυρο πικρης μετανοιας. Συμψηθηκε τη μανουλα του, το μικρο τους καταστρο σπιτακι, το καταστροφιστο χωριο του. Βλεπει τον εαυτο του σταν μικρο παιοακι ε- παιξε ξεγνοιαστο με τ' αλλα χωριατοπουλα στ' αμπελια του χωριου του, κι' ένας στεναγμος γλυκειας νοσταλγιας του ξεφυγω. Ισπε ήταν ένα αγνο Έλληνοπουλο, εινω τωρα... παρασυρμενος απο την ερυσθη καθοοσηση που τοσο ουπουλα με τις γλυκειες της υποσχες ειχε εισχωρησει μέσα του, εγινε ένας εχυρος της Πατρίδας, ένας περιφρονμενος και κυνηγμενος απ' ολους. Μία παλη συναισθηματων γινεται μέσα του. Και αμεσως... «Παιε, παιοια», ειπε, κι' άρπαξε τα τρομαγμένα κι' εκπληκτα παιοακια απο το χερι κι' αρχισαν να τρεχουν, παιρνοντας το δρομο της επιτροφης. Πιεπάτησαν ολη τη νυχτα. Τα ποδια τους λες κι' ειχαν φτερά. Και το πρωι έπεσαν λιποθυμοι, κοντα στο Έλληνοκο φυλακιο! Το χερι του Έλληνα φανταρου τους περιποιηθηκε στοργικα ώσπου να αναλθουν. Ο παλιος ανθρωπος ξαναγυρισε. Άπο συμμοριτης εγινε και παλι ο άγνος πατριωτης. Εμαθε πια οτι οσα έδιδασκε... δημοκρατικός στρατος δεν ήταν τίποτε άλλο απο ένα τερατώδες και καλο καμουφλαρισμένο ψέμμα. Άπο τότε παντοτε στη πρώτη γραμμη βρισκεται ο αλλοτε προδότης και με λυσσα πολεμα τους εχθρους της Ελλάδας και του Χριστου. Μία σλαυικη σφαιρα τον βρηκε μια μερα. Πεθανοντας ψιθυρισε σβυσμενα, μ' ένα χαρογέλο ετυχιας στα χείλη «Ευχαριστώ, Παναγιά μου, που μ' αξιωσες νά πεθάνω για την Πατρίδα». Αυτά ήταν τα τελευταία λογία του! Μετά ή εξαγνισμενη πιά ψυχή του πέταξε ανάλαφρα σταν ούρανω, κοντά στις ψυχες των μαρτυρων κι' ήρωων. Ή Γαλανόλευκη σαν απαλό χάδι του τύλιξε το σώμα και τον συντρόφευε στη τελευταία κατοικία. Ένα δάφνιο στεφάνι έπεσε σταν ταφο του ήρωα, δείγμα της ευγνωμοσύνης της Πατρίδας σταν ήρωα. Τίποτε άλλο! Το αιματοπότιστο χώμα της Έλληνικής γής σκέπασε άπαλά, για πάντα, το γενναίο Έλληνόπουλο!...

ΔΑΦΝΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩΤΑ
(Πολυτ. Πολυχρονάκου, μαθητ. Γυμν. Σπάρτης)

Ο ΕΠΙΣΤΑΤΗΣ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Ήταν ένα φθινοπωρινό πρωί, ήλιόλουστος, χαρούμενος, όταν μās ήρθε ψηλός, σκυφτός, κοκαλιάρης, με τ' άραια άδραπα του μαλλιά, που δεν μās έκανε καμιά έντωση, ο καινούργιος επιστάτης του σχολείου μας. Μπήκε στη ζωή μας έντελως αδόρυβα χωρίς ένδοξο σμασμού, με το γαλήνιο χαμόγελο του άβυσσίου στο γερασμένο του πρόσωπο. Ή ζωή του κοντά μās. Κι' ενώ προχωρούμε, άνεδαίνουμε, περνάμε τις τάξεις, αυτός μένει πάντα θηταί φώγουν οι παλαίοι, κινωλίες και τα κουκαρισμένοι άνάμεσα στις κιμωλίες και τα λούρια του. Τόν άφήνουμε το βρούμε στην ίδια ροή με το φθινόπωρο νά τόν βλέπουμε. Κι' άβέση σά νά μη σάλεψε καθόλου το γυρισμό στήμα που λειπαμε νά τόν βλέπουμε. Κι' είχαμε συνηθίσαμε νά τόν βλέπουμε. Κι' είχαμε πιστέψει πώς ο άνητην άκρη, της ζωής, που τόν πέταξε σ' αυτήν την άκρη, δεν θέλησε νά τόν σύρη στο δάδα του. Ω-

που ένα άνοιξιατικο δειλινό εκεί κατά το τέλος της χρονιάς, φεύγοντας κοιτάσαμε όπες συνημίες τη γνωριμή γωνία. Κι' έξαφνα μās φανηκε πώς το χαμογέλο το καλοκαγίο παπυ στο γεροντικο του προσωπο έλαμψε για μία στιγμή.

Για μια στιγμή τα γελαστά μάτια του, σά νά μās κοιτάζαν θλιμμένα. Ύστερα... τίποτε! Ή ξεθωριασμένη καρεκλα του άδειεί! Το παλιό ρολοι του, ο πιστος κι' άγαπητος σύτροφος του χτυπούσε πένδυμα κι' άπελιστικα τις ώρες.

Όλοι μαζί κοιταχτήκαμε, κι' αμέσως κατεβασμε τα ματια. Είχαμε καταλάβει. Κάθε ψιθυρος σπαταησε με μιάς! Κι' εκεί στήν άπομωρη άκρη της αυλής, πίσω από τα μισόξερα λουλουδια, εινω το σούρουπο άπλωνε τα γκρίζα πεπλα του, δώσαμε τον τελευταίο χαίρετισμό σ' εκείνον, που καθώς ήρθε συμπληρώνα χαρούμενο πρυνό, έφυγε παλι αδόρυβα ένα άνοιξιατικο βραδάκι...

ΑΧΙΛΛΕΥΣ Β. ΚΑΜΗΝΙΩΤΗΣ
(Μαθητής Στ' τάξως ν.τ. Γυμνασίου Άρρένων Καρδίτσας)

«ΑΠΟ ΤΟ ΠΑΡΑΘΥΡΟ ΜΟΥ»

Ο ήλιος εχύσωνε τα μαύρα μουτά σύννεφα του ουρανού χυες το απογνυμα σταν ανοιγόντας τις απειρες βρύσες τους — καταρρυχτες επλημμυριαν τους ορυμους της πολης. Ια... τακ. Οι χοντρες στατες της βροχής πέφτανε στα τζαμια του παραυρου εινω καυσιμενος ε- και παρατηρουσα μελαγχολικος το ξεπασημα της βροχής που μολεις ειχε αρχίσει. Κοιτωντας απο το τζαμι στο δρομο βλέπω συγκε- τρωμενους πολλους κάτω απ' τα ύποστεγα των τρωμενους διπλα στο σπιτι μου, περιμενοντας μαγαζιων διπλα στο σπιτι μου, περιμενοντας να κοπωση ή απροσδοκτη εκείνη μωρα. Ή κινηση στο δρομο έχει πια σταματησει ενώ ή βροχή πεφτει, σχηματίζει αύλακια που όλο και γίνονται μεγαλυτερα. Και ή βροχή ζωρρεί συνεχώς. Έξαφνα φωνές με κανανε να στρεψω ξανα τα βλέμματά μου, πρós το δρόμο. Βλέπω μερικους νά δειχνουν με ζωηρες χειρονομίες έ- ναν γερο πιδ μακρυά απ' αυτους νά στεκείται στη μεση του δρομου κοωνώντας το μπαστούνι που κρατεί στο χερι γύρω- γύρω λές και θέλει ναδρη κατι. Ποτε- ποτε άκουμπά στους πετυ- χους των σπιτιων νά βλέποντας πώς δεν πετυ- χαινει τίποτα γυρίζε επάνω του και ύποστε- πεφτει με το τουλούμι επάνω του και ύποστε- γα δεν υπάρχουν εκεί που νά τον προφυλάξουν από την καταίγίδα που αυτό άσφαλώς πασχί- αει τóση ώρα. Μα κοιτώντας τόν γερο Κώ- σε γυρίζω στο πρόσωπό του το δρομο του γνωρίζω στο τυφλό. Έχασε φαίνεται για νά προ- στα τον τυφλό. Έχασε φαίνεται για νά προ- στα τον τυφλό. Τρίτνια περίπου μέτρα φυλαχτή απ' τη βροχή. Τρίτνια περίπου μέτρα φυλαχτή απ' τον παρόθυρο μου έ- πιδ μακρυά απ' αυτον οι ευρισκομενοι μου έ- απ' τα ύποστεγα διπλα περι τίνος πρόκειται. Κανέναν έλοι είδηση περι τίνος πρόκειται. χουν πάρει έμως δεν τολμά νά ξεμυτίση την ώρα θέση του και οι φωνές τους εκείνη ένα κου- δεν χρησημούν σε τίποτα. Έξαφνα ένα κου- ρελιασμένο παιδι ζυπόλυτο, χωρίς ως τωρα και με σχισμένο πουκάμισο που τη μεγαλη τουρταύριζε από το κρύο παίρνει το μέρος άποφαση. Βρίσκεται με μιάς στο δρομο τρέ- χοντας μ' όλη τη δύναμη του πρós το μέρος του τυφλού. Ή βροχή φυσικά τόν δερνει παν- τού τυφλού. Μα νά σε λίγο, τόν πλησιάζει, τόν γρήγορα από το χερι και τόν οδηγεί όσο πιδ γρήγορα μπορεί άνάμεσα στους άλλους. Φωνές χαρές άνηχούν από τα στόματα όλων κοινώντας. Το φτωχό εκείνο με ένα βλέμμα θαυμασμού. Το νερό είχε εισχωρήσει μέσα στο κορμι του νέου από τις τρύπες του πουκαμισού του. Μα αυτό δεν τόν νοιάζει και πολύ βλέποντας πώς έκανε ένα μεγάλο καλό σ' έναν τυφλό. Όλοι όσοι παρευρηθηκαν εκεί δεν μπόρεσαν νά κρατήσουν τη συγκίνησή τους μετά απ' όλα αυτά και βλέποντας κατόπιν τόν γερο νά ψιθυρίζει λό- για ευγνωμοσύνης και ευχαριστίας πρós τόν ευεργέτη του. Ο μικρός έδωσε χδές σε όλους ένα σπουδαίο μάθημα πρós μίμηση με την α- τοθυσία του, κερδίζοντας τη συμπάθεια όλων.

ΦΩΤΙΟΣ Ν. ΒΟΓΙΑΤΖΗΣ
(Μαθητής Γυμνασίου Άρρένων Καρδίτσας)

'Από τή δράση τῶν Σπιτιῶν τοῦ Παιδιοῦ

(Συνέχεια ἀπό τή σελίδα 407)

μιά ἀκαλλιέργητη ἔκταση, 40 στρεμάτων, τοῦ χωριοῦ ὅπου κλάδεψαν καί μπολιάσαν 600 ἄγριες ἐλιές. Στόν 'Αραδυσσό, ἔγινε τέλος ἐπιτροπή ἀπό χωρικούς γιά τὸ «Σπίτι τοῦ Παιδιοῦ» καθὼς καί δύο κοινοτικά συμβούλια.

ΠΑΝΑΓΙΤΣΑ

Στὴν Παναγίτσα ἔγιναν 12 ἀγροτικά μαθήματα, ἐκ τῶν ὁποίων 2 ἀπὸ τὸν Διοικητὴ. Καλλιιεργήθηκε ὁ ἀνθόκηπος, μπολιάστηκαν καί κλαδεύτηκαν διάφορα ὀπωροφόρα δέντρα. Τὸ ὀρνιθοτροφεῖο τελείωσε. Τὸ ξυλουργεῖο κατεσκευάσε κουφώματα καί σκεύη ὀρνιθοτροφείου, ἐπιτραπίδια παιγνίδια, ξυλουργικά ἐργαλεῖα κ.π. καί τὸ τμήμα ραπτικής 20 φορέματα ἐκ τῶν ὁποίων 5 δόθηκαν σὲ παιδιὰ φτωγῶν οἰκογενειῶν. Στὴν Παναγίτσα γίνονται μὲ ἐπιτυχία μαθήματα οἰκοκυρικής, Πρώτων βοηθειῶν καί βρεφοκομίας, ἐπίσης ἔγιναν καί 8 ὁμιλίες ἀπ' τὸν 'Αρχηγὸ ἐκ περιεχόμενου ἱστορικό, ἐθνικό καί πρακτικό. Τὸ «Σπίτι τοῦ Παιδιοῦ» ἐπισκέφθηκαν γεωργοὶ γειτονικῶν χωριῶν καί ἐθαύμασαν ἰδιαίτερως τὸ ὀρνιθοτροφεῖο, τοῦ τὴν περίφραξή του τὴν ἔκανε μιὰ ὁλόκληρη τοῦ «Σπιτιοῦ».

ΠΟΛΥΚΑΡΠΗ

Ἔγιναν διάφορες σπορὲς στὸν 'Αγρὸ τοῦ «Σπιτιοῦ». Τὸ ξυλουργεῖο κατασκεύασε μιὰ ντουλάπα κουζίνας, μιὰ γωνιά σὲ μιὰ ντουλάπα συγκεντρώσεως καί ἐπίσης τὴν αἴθουσα ἀντικείμενα τοῦ «Σπιτιοῦ». Τὸ τμήμα ραπτικής, ἔραψε διάφορα φορέματα. Ὁργανώθηκαν ψυχαγωγικὲς συγκεντρώσεις καί ἔγιναν μαθήματα Πρώτων Βοηθειῶν.

Τὸ Γιοφύρι τῆς "Αρτας

(Συνέχεια ἀπὸ τή σελίδα 407)

Α' ΜΑΣΤΟΡΗΣ: Θέ μου, μὴ μᾶς καταστῇ τὴν ὕστερη ὥρα καί πᾶνε χαμένοι οἱ κόποί μας. Λένε πὼς ἡ κατάρα τοῦ ἐτοιμοθάνατου πιάνει.

ΛΙΓΕΡΗ (ἀπὸ μέσα):
Ὡς τρέμει τὸ καρυόφυλλο νὰ τρέμη τὸ γιοφύρι
Ὡς πέφτουν τὰ δεντρόφυλλα νὰ πέφτουν (οἱ διαβάτες.

ΓΕΡΟΣ (ἀπὸ τὴ σκηνή):
Κόρη τὸ λόγον ἄλλαξε κι' ἄλλη κατάρα (δῶσε
ποῦχεις μονάκριβο ἀδερφὸ μὴ λάχει καί (περάσει.

ΛΙΓΕΡΗ (ἀργὰ καί γαληνεμένα):
Ἄν τρέμουν τ' ἄγρια βουνὰ νὰ τρέμη τὸ γιοφύρι.
Κι' ἂν πέφτουν τ' ἄγρια πουλιὰ νὰ πέφτουν (οἱ διαβάτες,
ἢ ἔχω ἀδερφὸ στὴν ξενιτειὰ μὴ λάχει καί (περάσει.

ΜΑΣΤΟΡΟΙ (σὲ χορὸ μέσα κι' ἔξω ἀπ' τὴ σκηνὴ ξαναλένε τὴν εὐχή):
Ἄν τρέμουν τ' ἄγρια βουνὰ νὰ τρέμη τὸ γιοφύρι.
Κι' ἂν πέφτουν τ' ἄγρια πουλιὰ νὰ πέφτουν (οἱ διαβάτες.

Αὐλαία

ΚΛΕΙΩ ΝΟΤΑΡΑ

ΣΚΙΤΣΑ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ ΜΑΣ

1. Ὁ Θανάσης Μπέμπης (Πανύψ, Κοτρίδη). 2. Ὁ Γιὸς τῆς Λέσβου (Θανάση Μπέμπη). 3. Σκίτσο Γάτου τῆς 'Αγκύρας (ὁ Καπετὰν Μπλουτ). 4. Α. Ροδόπουλος (σκίτσο Διον. Χρυσουδάκη). 5. Βαρώνος Πομερὺ (γελοιογραφία Ντολφίν). 6. Τὰ φτερά τῆς δόξης (Τ. 'Αγρα). 7. Σκίτσο 'Εξάψαλμου.

ΣΗΜ. Πολλὰ σκίτσα ἐνῶ εἶναι πολὺ ἐπιτυχημένα δὲν μποροῦν δυστυχῶς νὰ δημοσιευθοῦν γιατί εἶναι φτιασμένα μὲ μολύβι ἢ πράσινο μελάνι ἢ καί με χρωματιστὰ κραγιόνια. Ὅσοι ἀπὸ τοὺς ἀναγνώστες μας ἔχουν στείλει τέτοια σκίτσα τοὺς παρακαλοῦμε νὰ τὰ ξαναφτιάξουν περνώντας τα μὲ σινική μελάνη καί νὰ μᾶς τὰ στείλουν. Ἐπίσης νὰ προσέχουν ὅσοι θέλουν νὰ βλέπουν τὰ σκίτσα τοὺς δημοσιευμένα νὰ τὰ φτιάχνουν σὲ μέγεθος μέτριο, οὔτε πολὺ μικρὰ οὔτε πολὺ μεγάλα.

Η Σελίδα των Συλλόγων

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΩΝ ΔΑΔΩΝ

Σε μερικούς «πεννομάχους», που μας άπεκαλυσαν ειρωνικά «κατηχητικό σχολείο» και «αγιοπαιδα», (ετυχώς όχι... αγιοπαιδα!) έχουμε να πούμε δυο λόγια: Δεν έχουν το δικαίωμα οι κύριοι αυτοί να κάνουν «χειρόμορ», με λέξεις και πράγματα που για τους άλλους είναι κάτι περισσότερο από σεβάστα, όσο κι' αν σ' αυτούς φαίνονται γελοία (!!).

Αυτό δείχνει παντελή έλλειψη εγνείας και σεβασμού προς τους άλλους! Και αυτόσεβασμού! Με φράσεις σαν το «θα πάτε στάν παραδείσο» η «θα επάμε στην κόλαση» δεν μπορούν να παίζουν, γιατί ούτε άστέιο είναι αυτό (άπεναντίας!) ούτε κέφι δημιουργούν! Είναι μερικά πράγματα, στα όποια άνθρωποι μεγάλοι — όπως ο Νεύτων που απέκαλυπτετο όταν ήκουε την λέξη «Θεός»! — δείχνουν τεράστιο σεβασμό και δεν είναι πηγές φτηνής «εύθυμίας»!...

Με τον Χριστιανισμό δεν μπορεί να κάνει κανείς πνεύμα τής «κακής ώρας»!...

«Σκληρόν τὸ πρὸς κέντρα λακτίζειν!...»
Συλλυπούμεθα...

Διοικητικό Συμβούλιο
Συλλόγου «ΔΑΔΕΣ»

Πρόεδρ. Ταπεινός

Υπόμνησις: Παρακαλούνται όσοι στέλνουν γράμματα άφορώντα τὸν σύλλογόν μας, να τα στέλνουν όχι διὰ μεσου τοῦ περιοδικοῦ — διότι αργούν — ἀλλὰ κατ' εὐθείαν — με τὴν πλήρη διεύθυνση τοῦ ἀποστολέως — στὴν διεύθυνση:

Νικ. Τριανταφυλλόπουλον, Βώκου 31, Χαλκίδα.
«ΔΑΔΕΣ»

ΔΙΑΓΡΑΦΗ ΠΡΟΕΔΡΟΥ

Διαγράφεται ἀπὸ τὸν σύλλογόν μας «ΑΝΙΚΗ-ΤΟΙ ΗΡΩΕΣ» ὁ πρόεδρος μας Σαϊσπρ.

Τὸ νέο διοικητικό συμβούλιο
«ΑΝΙΚΗΤΩΝ ΗΡΩΩΝ»

ΟΙ ΑΝΙΚΗΤΟΙ ΗΡΩΕΣ

Ἀναγνώσταί - ἐς τοῦ «Σ. Τ. Π.» νὰ τὸ νέο διοικητικό συμβούλιο: Πρόεδρος: Τέλλος Ἀγρας. Ἀντιπρόεδρος: Λοπώδης Φάντασμα. Γ. Γραμματεὺς: Ἰάσος τῆς Ἀγκυρας. Ταμίας: Τσακιτής. Σύμβουλος: Μυστηριώδης Σκία.

ΑΝΙΚΗΤΟΙ ΗΡΩΕΣ

Παρατείνεται ὁ διαγωνισμός μας ποῦ εἶχε προκηρυχθῇ στὸ τεῦχος 39 μέχρι τὶς 30 Αὐγούστου λόγω ὅτι λάβαμε μόνον μία συμμετοχή. Ἀναγνωσται - ἐς τοῦ «Σ. Τ. Π.» βοηθήστε τὴν μικρὴν προσπάθειά μας. Οἱ συμμετοχές: Βασίλειον Χ. Βασίλειον, Ἀμύνταιον. Δια Ἀνικήτους Ἡρώας.

ΑΝΙΚΗΤΟΙ ΗΡΩΕΣ

ΟΦΕΙΛΟΜΕΝΗ ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Χωρὶς νὰ θέλουμε νὰ δημιουργήσουμε ἀτμόσφαιρα ἐχθρότητος, ἀπαντῶμεν εἰς τὸ δημοσίευμα τῶν «Πρωτοπόρων» (φύλλον 38ον), χωρὶς «φθόνον» κλπ. Λοιπόν:

1) Γιατὶ οφείλομεν τὴν ὑπαρξίν μας στοὺς «Πρωτοπόρους»; Τοῦτο εἶναι γελοῖος κομπασμός. Ἐπειδὴ βρίσκονται στὴν Πρωτεύουσα, ἀς μὴ δι-αμφισβητοῦν τὸν τίτλον «τῶν πρωτεργατῶν τῶν πεινομαχιῶν», γιατί ὅταν ἐμεῖς ἀγκαλιάσαμε τὴν «Παιδοπολὴν» ἀπὸ τὸ πρῶτο φύλλον — ποῦ δεν εἶχε «πεινομαχίες», τότε, δηλ. πόρτα γιὰ τοὺς «Πρωτοπόρους» — ἐκεῖνοι ἠσυχολοῦντο μὲ ἄλλα περι-δικά... ἔχοντα πόρτες!

2) Ἀπὸ ποῦ συμπεραίνουν ὅτι θέλουμε νὰ πά-ρουμε μέλη τοὺς; Ἀν καὶ μᾶς ἐδόθη ἡ εὐκαιρία πρὸς τοῦτο — μὲ τὴν συγκατάθεση τῶν μελῶν τῶν — δεν τὸ κάναμε διότι τὸ θεωροῦμε ἄθλιον καὶ ὑποτιμητικόν. Ἀπλῶς ἐφιστῶμεν τὴν προσο-χὴν διότι πολλὰ στραβά εἶδαμε καὶ ΞΕΡΟΥΜΕ.

3) Θὰ εἶχαμε ὅλη τὴν καλὴ διάθεση νὰ συνε-ρασθοῦμε γιὰ τὸ κοινὸ καλὸ. Μὲ ποιὲς ὅμως βά-γεις ἐμπιστοσύνης; Κάνουν φιλολογικὰ μὲ τὴν «εὐ-γενῶς προσφερεῖσαν» «Ἀναγέννηση» (τὴν καὶ «νῆ») καὶ τὴν Φ.Ε.Ν., δημοσιεύουν κοινὲς καυμέ-νωσεις καὶ ὑστερα ἀρχίζουν μὲ διαβολὰς καὶ συ-κοφαντίες τὸν καυγά!...

4) Ὅσο γιὰ τὸν τίτλον τοῦ Χριστιανοῦ ποῦ δεν τὸν διεκδικοῦμε μόνον ἐμεῖς (!), γιὰ «φθόνους» κλπ., ὅς ρωτηθῶν οἱ «πεινομάχοι» ποῦ ἐκτιμῶν τὰ ἔργα καὶ ὄχι τὰ παχειὰ λόγια. (Ὁ νοῦν νοεῖ-ται!...)

Ἐκφράζουμε τὴν βαθεῖά μας λύπη γιὰ τὸ δη-μοσίημα τοῦς. Πιστεύουμε ὅτι θὰ τὸ ἀνακαλέσων! Ὅσο γιὰ τοὺς ΑΠΑΧΗΔΕΣ, εὐχόμαστε παρ' ὅλη μας τὴν ὀδύνη νὰ μὴ ἱκανοποιηθῶν ἀπὸ τὰ

ξυλοκέρατα τοῦ ἀσώτου. Οἱ ΔΑΔΕΣ εἶναι γι' αὐ-τούς!

Δ. Σ. Συλλόγου ΔΑΔΕΣ
Ὁ Πρόεδρος
ΤΑΠΕΙΝΟΣ

ΓΑΛΑΖΙΟ ΚΑΙ ΑΣΠΡΟ

... Εἶναι ἡ νέα μας μεγάλη προσπάθεια νὰ κα-νώμε στὰ Ἑλληνοπούλα γνωστὴ τὴ χώρα τοὺς. Σε λίγο καιρὸ θὰ κάναμε τὴν πρώτη μας έκθεση, ποῦ θὰ ἀποτελῆται ἀπο φωτογραφίες, καρτ - ποστάλ, ἀρθράκια, περιγραφές, συντομὴ ἱστορικὴ ἀνασκό-πηση, λαογραφικά, βιβλία, λίγα γιὰ τὴν πνευμα-τικὴ καὶ καλλιτεχνικὴ κίνηση καὶ λοιπὰ μίαν πό-λεως τῆς Ἑλλάδος μας... Στὴ συνέχεια, θὰ πα-ρουσιάσουμε ὅλες τὶς πόλεις τῆς Ἑλλάδος μας ὡ ρ ι σ τ ᾶ τὴν καθεμία, μὲ παρομοίους ἐκθε-σεις. Τὶς ἐκθέσεις θὰ συμπληρῶνουν εἰδικὲς διαλέ-ξεις. Καθένας λοιπὸν ποῦ θὰ εἰχῇ φωτογραφίες ἢ καρτ - ποστάλ τοπίων, ἀσכולίων τῶν κατοικίων, ἀπόψεων πόλεων κ.λ.π., καθὼς ἐπίσης μπορεῖ νὰ κἀν τὴν περιγραφὴ μίας πόλεως ἢ μίας περιοχῆς στὴν ὁποῖαν ζῇ ἢ εἶχε παεῖ, ἢ νὰ ἀντιγραφῇ ἀπὸ βιβλία διάφορα χρήσιμα στοιχεῖα ἢ μπορεῖ νὰ μᾶς στείλῃ βιβλία λαογραφικά, γεωγραφικά, περι-γραφικά κ.λ.π. καὶ γενικά νὰ μᾶς βοηθήσῃ στὴν προσπάθειά μας, ἂς μᾶς στείλῃ ὅ,τι στοιχεῖα ἔ-χει στὴ διεύθυνση: Π. Α. Παπαδόκη, Π. Τσαλδάρη 29β, Περιστέρι - Ἀθηνῶν, μαζί μὲ τὸ ὀνοματεπὶ-νυμό του, διεύθυνση καὶ ψευδώνυμο (αν ἔχῃ). Πε-ρισσότερες πληροφορίες ζητήστε ἀπὸ τὴν παρα-πάνω διεύθυνση. Ὅλοι οἱ φίλοι μας καὶ τὰ μέλη μας, πρέπει νὰ μὴ ἀμελήσουν νὰ στείλουν ὅσο τὸ δυνατό περισσότερα στοιχεῖα μποροῦν, ἐξυπρε-τώντας ἔτσι τόσο τὴν μεγάλῃ προσπάθειά τοῦ συλ-λόγου μας ὅσο καὶ τὸν τόπο τοῦς. Ἀς σημειωθῇ ὅτι οἱ ἐκθέσεις θὰ μεταφερθῶν καὶ σ' ὅσες πό-λεις ἔχουμε παραρτήματα καὶ ἀντιπροσωπείες ἢ ποῦ θὰ βρεθῶν νῆοι ποῦ θὰ ἀναλάβουν τὴν εὐθύνη τῆς ἐκθέσεως. Κανένας δεν πρέπει νὰ ἀμελήσῃ. Οἱ σύλλογοι τοῦ περιοδικοῦ μας θὰ πρέπει νὰ μᾶς βοηθήσουν. Ἡ μεγάλη μας προσπάθεια πρέπει νὰ πετύχῃ.

ΝΕΑΝΙΚΟΣ

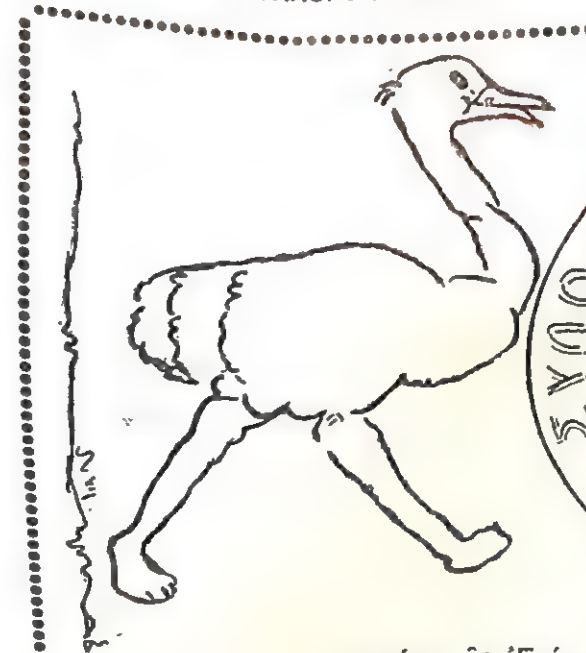
ΣΥΛΛΟΓΟΣ «ΠΡΩΤΟΠΟΡΟΙ»

ΠΑΡΑΤΑΣΗ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΩΝ

Οἱ διαγωνισμοὶ μας, Φιλολογικὸ Τρίαθλο, Δια-φημιστικὸς (28 τεῦχος), Ἀλληλογραφίας (30 τεῦ-χος), Σκίτσου Πεινομάχου (35 τεῦχος), παρατεῖ-νονται μέχρι τὶς 15 Σεπτεμβρίου — παρὰ τὴν πο-σοτικὴν ἐπιτυχία — ὑστερα ἀπὸ παράκληση φίλων μας, ποῦ λόγω τῶν διαγωνισμῶν καὶ ἄλλων ἐμποδίων δεν μπόρεσαν νὰ συμμετάσχουν. Μετὰ τὴν παράταση οἱ διαγωνισμοὶ ποῦ ἐπρόκειτο νὰ προκηρυχθῶν τὸ καλοκαίρι ἀναβάλλονται καὶ τὰ βραβεῖα τῶν παραταθέντων διαγωνισμῶν αὐτά-

ΝΕΑΝΙΚΟΣ

ΣΥΛΛΟΓΟΣ «ΠΡΩΤΟΠΟΡΟΙ»

Τσιπάκι τῆς Ἑρήμου (σκίτσος τοῦ Ἱππότη)
Σφραγὶς ΔΑΔΩΝ (Α'. Βραβεῖον Β'. Διαγωνισμοῦ ΔΑΔΩΝ)
τοῦ Εὐαγγέλου Χρυσικοπούλου

ΤΙΜΗΤΙΚΗ ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΩΝ

Τὸ Δ. Σ. τοῦ συλλόγου μας ἀποφασίζει νὰ ποιῇ πολυτελὴ διπλώματα στὰ παραρτῆ-Μρακλείου (Κρήτης) καὶ Γιαννιτῶν, γιὰ τὴν ἀ-λυπλευρὴ δημιουργικὴν τοὺς δρᾶση. Τὸς δια-τις τῶν παραρτημάτων Γιάννη Ἀγιάννη (Για-Γιαννοπούλου) καὶ Ἀγγαστο Ἡρώα (Χρήστο Ε. ραγεουργοῦδη), ὀνομαζέι τιμητικὰ εἰσιτήρια ἐπ-τικά μελῆ καὶ τοὺς συγχαίρει καθὼς καὶ τὰ τ-των παραρτημάτων τοὺς, εὐχόμενος συντήσῃ τὴν πολυπλευρὴ δημιουργικὴν δρᾶσιν των.

Τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο

Τοῦ Νεανικοῦ συλλόγου «ΠΡΩΤΟΠΟΡΟΙ»

ΤΙΜΗΤΙΚΗ ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΣΕ ΑΡΙΣΤΕΥΣΑΝΤΕΣ

Τὸ Δ. Σ. τῶν «Πρωτοπόρων» ἀποφασίζει νὰ τι-ρησῇ σ' ὅλα τὰ μελῆ τοῦ ποῦ ἀρίστευσαν τὸν σχολεῖο τοὺς στὴν περίοδο 1950 - 51 ἀπὸ ἑα-βλίο (μὲ ἀφιέρωση τοῦ προέδρου) καὶ τιμητικὸ πᾶμμα. Παρακαλεῖ λοιπὸν τοὺς διαδύντες τῶν παραρτημάτων νὰ τοῦ στείλουν τὸ ταχύτερον τὰ μα-τά των ἀριστευσάντων.

Τὸ Δ. Σ. «ΠΡΩΤΟΠΟΡΟΙ»

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ «ΝΕΑΝΙΚΗ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ»

Ἀγαπητοὶ μας φίλοι, ὁ νέος μας Σύλλογος τι-ζει πολλὰ σ' ὅσους θὰ τὸν ἀκολουθήσουν μὲ τὴν πεποίθηση ὅτι θὰ τὰ πραγματοποιήσῃ.

Σκοπὸς τοῦ Συλλόγου εἶναι ἡ πνευματικὴ καὶ σωματικὴ ἀνάπτυξη τῶν νέων.

Ὁ Σύλλογός μας θ' ἀρχίσῃ νὰ ἀσπαστῇ κα-ρρατήματα σε καθὲ χωρίο ἢ πόλη. Πρόεδρος καὶ παραρτηματος θὰ μπαῖν τὸ πρῶτο παιδί καὶ ἡ γραφτὴ μελὸς. Ἐμπρὸς λοιπὸν, ἀγαπητοὶ μας φί-λοι, προσχωρήστε καὶ θὰ κερδίσετε πολλά. Γιὰ καθὲ ἔγγραφο σας στὸν Σύλλογον θὰ στεί-νείσθε ὁδὸς Τζαβεῖλλα 20, Πειραιᾶ.

1ος ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ «ΝΕΑΝΙΚΗ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ»

Απὸ σήμερα προκηρύσσομεν Καλλιτεχνικὸν δια-γωνισμόν σκίτσου τῆς Ἑλληνικῆς ὑπαίθρου, μὲ ἡ-μα ἐλεύθερον.

Τὰ ἀποτελέσματα θὰ βγοῦν ἀπὸ εἰδικὸν καλλι-χνην τοῦ Συλλόγου μας.

Προθεσμία 3 μῆνες.
Βραβεῖα ἐξαιρετικά.

«ΝΕΑΝΙΚΗ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ»

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ

2ος ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ «ΝΕΑΝΙΚΗ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ»

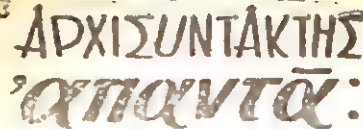
Προκηρύσσομεν Φιλοτελικὸν διαγωνισμόν. Καθ-ἕνας ποῦ θὰ λάβῃ μέρος θὰ ἀναπτύξῃ ἓνα θέμα γύρω ἀπὸ τὸν Φιλοτελισμό.

Τὸ καλλίτερον θέμα θὰ βραβευθῇ μὲ 50 γραμ-τόσημα ἀξίας. Τὰ ἀποτελέσματα θὰ τὰ βγάλῃ ἡ δικὸς φιλοτελιστῆς τοῦ Συλλόγου μας.

Προθεσμία 2 μῆνες.

«ΝΕΑΝΙΚΗ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ»

ΦΙΛΟΤΕΛΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ

• Εὐχαριστῶ πολὺ γιὰ τὰ καλὰ σου λόγια

μου να μη με ρωτᾶν τέτοια πράγματα.

Α. Ἐν πρώτοις, φίλε μου **ΓΙΑΝΝΑΚΗ ΠΑΝΑ-**
ΓΙΩΤΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ

856) 'Αποχωρώ από τους πρωτοπόρους ελευ-
κάδος διότι γίνομαι πλέον κάτοικος 'Αθηνών.
Μένω όμως πρωτοπόρος.
Γλάρος του 'Ιονίου πρωτοπόρων

857) Μυρσίνη, θερμά εύχαριστώ (δέχεσαι άλλη-
λογραφία; αν ναι, πρωτογραφέ, μέσω περιοδικού).
Γλάρος του 'Ιονίου πρωτοπόρων

858) Μετά από διάφορες δουλειές που με παρέ-
σαν μακριά από την στήλη μας, ξανάρχομαι,
χαιρετώντας το 'Αγνό Χωριάτοπουλο, Γυιό της
Λευκάδος και όλους τους πρωτοπόρους.
Γλάρος του 'Ιονίου πρωτοπόρων

859) Πρωτομπαίνοντας στην κίνηση, χαιρετώ
όλους. 'Ιδίως τα πατριόπουλα - ες.
Ντίκ Σάντ

860) Προσοχή, προσοχή!!!
Ζήτω ή ΑΕΚ.
Ντίκ Σάντ

861) Δέχομαι άλληλογραφία μέσω περιοδικού.
Ντίκ Σάντ

862) 'Αλληλογραφώ μ' όσους αγαπούν τη θά-
λασσα.
Ντίκ Σάντ

863) Τώνη Γιούλη γράψε πρώτος εάν θέλεις μέ-
σω περιοδικού και συ Σταυρατέ Χαλκιδάος εί-
σαι; 'Αλλη Ροδόπουλε είσαι από τη Χαλκίδα;
Ρουκέττα

864) Τώνη Γιούλη (705) έκανε λάθος μεγάλο
30 Δ. Μαγκλιδέρας — το ξειαιρετικό αυτό παιδί —
γπού σε δέχτηκε στη Φ.Ε.Ν.! Δυστυχώς!
"Όσο για τα 'αγιοπαιδα' καλά θα έκανες να
πδης στο 'Ελληνόπουλο' παλιές αγγελίες της Φ.
Ε.Ν. Σύμφωνοι;
Χριστιανόπουλο, (692) εύπρόδεκτη ή συμπαρα-
στάσή σου.
Δροσοπηγή, Δίκαιε, Σ. Σμπυράκη, απήντησα.
Ταπεινός (Πρόεδρ. ΔΑΔΩΝ)

865) Τώνη Γιούλη δεν σε τιμά ή (705). Κρίμα
έπιού ανήκεις στη Φ.Ε.Ν.
Κατεπάνω (ΔΑΔΩΝ)

866) Είναι άσχημο το άστείο σου Τ. Γιούλη
(705). Λίγο φιλότιμο;... Δεν έπρεπε...
Ρεμής (ΔΑΔΩΝ)

867) Πολύ ύποτιμητική για σένα ή (705) Τ.
Γιούλη! Κρίμα...
'Αγγελος Φωτός (ΔΑΔΩΝ)

868) Χαιρετώ: Φάρο 'Αρετής, 'Εξάφαλο.
Τας - τό.
Μπούλης ('Ανεξάρτητος)

869) Εύάγγελε Παναθηναϊκέ, σου έρεσε το 2—1;
Μπούλης (ΑΕΚ)

870) Εύχαρίστως, 'Αετιδέα. Πρωτογράψε. Φεγ-
γαρόλουστη, προτιμώ τους «ΔΑΔΕΣ». 'Αντιχαιρε-
τώ 'Αφρολουσμένο Θερμαϊκό. Είμαστε συμπολίτες.
Ρούντης

871) Μπαίνω στην κίνηση του Περιοδικού και
χαιρετώ φίλες και φίλους. 'Αλληλογραφώ με όλες
ους. Γράψτε: Ρίρικα Ν. Σουργα, Δαμάστα (158)
Μαλεβυζίου.

872) "Ελσα, σάς έγραψα γράμμα μέσω περιο-
δικού και περιμένω απάντηση άμέσως.
Μικρός Πλοίαρχος

873) 'Αγαπητές: Γκρέτα, Ντολορές, άλληλο-
γραφούμε; "Αν δέχετε γράψτε μέσω περιοδικού.
Ρόδινο Μπουμπούκι

874) Θεάματα: 'Αετιδούς το Σπουργιτάκι, Μαν-
ώ Μαυρογένους ή 'Απένταρος.

875) Μπαίνοντας στην κίνηση χαιρετώ όλους - ες.
'Ιδιαίτερως τους Πειρατές και Κουρσάρους.
Μαύρος Πειρατής

876) Κάπταιν Μπλούντ συμμαχούμε;
Δέν μου λές Φ. Δόξης το στεφάνι το κάνεις
με λουλούδια απ' τόν σκουπιδοτενεκέ;
Μαύρος Πειρατής

877) Το 1—0 Ε. Παναθηναϊκέ σε διαφεύδει.
(610) Β. Μυνχάουζεν ή όμως το θρύλου σου
(ΑΕΚ) ήττήθη με 4—2 χά χά...
Θανάσης Μπέμπης

878) Κεφαλλονίτικο Διαβολάκι αν δεν συμφιλίω-
θής με το Σκαλιστήρι θα σε προδώσω. Μού είπε
τα αρχικά σου (Ν. Μ.). Πρόσεξε.
Θανάσης Μπέμπης

879) Σας παρουσιάζω το ΠΕΙΡΑΧΤΗΡΙ.
'Αναστημά: Λιλλιπούτιον. Προσωπόν: 'Οχρόν.
Κεφαλή: Ελαφρύς φαλακρά. Μυαλό: Λίαν βλα-
κώδες.
Πανώφελος Κοτρίδης

880) Θεωρώ καθήκον να είπω ακόμη ότι όνα-
λαμβάνω να άλληλογραφώ με όσους επισυνουν και
να γίνουμε φίλοι.
Γραψε: 'Ελ. Χριστουλάκη. Νίηπος 'Αποχω-
νου, Χανιά - Κρήτης.
Ρομπεν τών δασών

881) 'Εγώ ή 'Αόρατος Τοξότης του 36ου τευ-
χους έρχομαι τώρα με το ψευδώνυμο
'Αόρατος

882) Γεώργιε Μακρή άκομα δεν βρήκες ψευδών-
υμο; Πάρε και άλληλογραφούμε μέσω περιοδικού.
'Αόρατος

883) Μπαίνοντας στην κίνηση χαιρετώ όλους -
ες. 'Ιδιαίτερως το Κεφαλλονίτικο Διαβολάκι και
όλους τους Βολιώτες.
'Αποκληρωμένος 'Ιπποτης

884) ΑΓΓΕΛΙΑ: 'Ασθενεί βαρύνει ή Β. Πομεραν.
Ζητείται πεπειραμένος κτηνίατρος.
'Αποκληρωμένος 'Ιπποτης

885) Εύριπε... ποιός νίκησε στη μάχη
ας το πουν οι... απεννομαχοί.
Αλκης Ροδόπουλος

886) Μελισσα, Δροσοπηγή και Μαλι μου Διγενή
ή δική σας καλωσύνη, ή βράχεια με συγκι-
νεί!
Αλκης Ροδόπουλος

887) Πρωτομπαίνοντας στην πεννομαχόστηλή
μας, χαιρετώ όλους - ες. Δέχομαι άλληλογραφία
μέσω περιοδικού με όλους - ες.
Λουκάς Νησιώτης

888) "Όλα τα μέλη του συλλόγου πρέπει να
λάβουν μέρος στο διαγωνισμό μας «Γιατί είμαι
πρωτοπόρος».
Α. 'Ηρωας

889) Το παράρτημα μας έχει να παρουσιάσει
τη μεγαλύτερη οραση: Μουσική, διαλέξεις, λογο-
τεχνικές συγκεντρώσεις, έκδρομες, μορφωτικοί πε-
ρίπατοι κλπ.
Πρωτοποροι Γιαννιτών, την 1η του 'Οκτώβρη
ή 3η Λογοτεχνική συγκεντρώση. Μη λείψη κανείς.
Προσχωρώντας στους πρωτοπόρους κάνετε ένα
βήμα στον πολιτισμό.
'Αγνωστος 'Ηρωας
(Πρ. Πρωτοπόρων Γιαννιτών)

890) 'Απάχηδες, ή στάση σας μάς γέμισε
λύπη...
Φοινίξ με χαρά δακτός στις «ΔΑΔΕΣ» (472).
Μελισσα (761) εύχαριστούμε θερμά! Δίκαιε (767)
αντιχαιρετώ. Φοινίκα (Γρεβνα) έλαβα γράμμα
σας. Στέγε 'Αστεγε, για τους επαίνους (794)
εύχαριστούμε. Βαρώνε Μυνχάουζεν, Βοιωτέ, Σ.
'Αστεγε, Φοινίξ, Μελισσα κλπ. γνωστοποιησάτε
μας διευθύνσεις σας ή γράψτε στην γνωστή διεύ-
θυνση των «ΔΑΔΩΝ» (Στήλη συλλόγων, τεύχος
38ον).
Ταπεινός
(Πρόεδρ. «ΔΑΔΩΝ»)

891) 'Απάχηδες, ή αποστασία σας προσενεί
θλίψη...
Κατεπάνω («ΔΑΔΩΝ»)

892) 'Η απόσχισή σας, 'Απάχηδες, είναι ένα
σίγμα! Ντροπή...
'Αντιχαιρετώ Αύγερινόν. Ρεμής («ΔΑΔΩΝ»)

893) Εύχόμεθα να γίνετε και... δεκανείς όταν...
φορέσετε το χαλί (1).
'Απάχηδες. Συλλυπούμεθα για την αποστασία.
'Αγγελος Φωτός («ΔΑΔΩΝ»)

894) 'Αξιοθρήνητοι (672) είσατε Κεφαλλα-
Είλικρινά σάς λυπάμαι. Μας Ικανοποιεί Κεφαλλα-
νήτικο Διαβολάκι (684). Της, Θρύλο, Αετζί,
γρήμες: — 'Αντιχαιρετώ (744), Ταπεινέ. —
Γαυλιέμο Τέλλο. — Δηλαδή; 'Αλλη Ροδό-
Γιατί ή προσπάθεια δυσφήμισης, ό,τι ύπεσχεθήκαν
πυλές (752); Οι «Πρωτοπόροι» — 'Αετέ Βάλτου
το έκαναν και με το παραπάνω. — 'Αετέ Βάλτου

Εστάλησαν. — Πάρε Μαλεβέ, γιατί έι γράμ-
Τόσο γρήγορα μάς έχασες;
Φάρος 'Αρετής
(Πρόεδρος «Πρωτοπόρων» και της 'Επιτρ. Κριμ

895) Τ. Γιούλη, ένθουσιασμένος από τη γρά-
μα μας.
Επιστολές

896) Όσοι είναι Παναθηναϊκοί να σηκώσουν
χέρια τους. Έρε παιοία, σίγα, τί γίνεται έ-
Όλοι έρε; Και συ ο μικρός στο βάθος; Π-
Πω! Καίσομαι στους 'Ολυμπιακοακτίζες.
Επιστολές
(ΠΑΥ)

897) Όλοι οι πεννομάχοι με ένα σταυρό ή
χειρί να έκοιώξουμε από τις πεννομαχίες το
διαβολάκι.
'Επιστολές

898) «Πεννομαχικές φυσιογνωμίες»
3. ΜΑΞΙΜΩ
Δυο κοτσισακία
μυτούλα... στραβή
γατίσια... ματακία
και γλωσσα... κολοβή!
(Συνεχίζεται) Νίκος Ιαλωνίης

899) Ο θρυλικός εαυτούλης μου άρχισε τις
εκπλήξεις του με τα ΔΙΩΡΑ που θα μοιρα-
Εξοφάλες

900) Όλοι θα λένε: «Τι όδρο θα μου δώ-
άραγε, ή Λεσφαλμός;» Μην αγωνιάτε! Όλοι θα
παρετε.
Εξοφάλες

901) 'Αναγνώστες της «Παιδοπόλεως» ε-
ως όλους - ες σε συναγερμο! Έγγραψτε στον Σύ-
λογο της δράσεως και της χώρας.
Φαίδων
(«Νεανικής Προσπάθεας»)

902) Α. Τοξότη, Π. Καρπαθοπούλα, είμαστε
πατριώτες. Κ. Διαβολάκι (603) δύο αρνήσεις =
καταφασίς. Δυο απαχηδες = δυο παραστρε-
τημένοι.
'Υπερ

903) Ζ. Ρενουάρ, άλληλογραφούμε; 'Αναγνώ-
ση, στείλατε καταστατικό μέσω περιοδικού.
'Υπερ

904) 'Ιπρώτη φορά μπαίνω στην πεννομαχο-
κίνηση, χαιρετισμένους ένομαι.
Α. Ροιοπούλε, μεγάλο - μεγάλο κεφάλι έρε-
μπέ! 'Ιμπραίβο παινιτ μου!
Καραμπέν

905) Παροιμίες: Δυό 'Απάχηδες:
«Να είχαν οι κουρουνες γνώση
να σας δίνανε καμψόση».
Κεφ. Διαβολάκι:
«Λίγα λόγια και δεμένα
για να είναι κερδισμένα».
'Αλκίνοης

906) Μπαίνω στην κίνηση με φούρια. Για χαρά
σε όλους - ες. Θέλω άλληλογραφία. Χαιρετώ 'Ιδιαν
τέρως την Περήφανη Καρπαθοπούλα.
'Ολύμπιος

907) Πρωτομπαίνοντας στην κίνηση του περιο-
δικού χαιρετώ όλους - ες. Προσχωρώ εις τόν υπερ-
σύλλογον ΔΑΔΕΣ.
Δαίδαλος (ΔΑΔΩΝ)

908) 'Απάχηδες, προσοχή στον Σ. Κραταϊό-
ψαφά για αξιώματα. "Αν θέλετε να μη τόν χάσετε
δώσατέ του το αξίωμα του... κολασού!
Δαίδαλος (ΔΑΔΩΝ)

909) Σ. Κραταϊός = μπαρουτοκαπνισμένο ά-
τόκι.
Δαίδαλος (ΔΑΔΩΝ)

910) 'Εθεάθη Μίς ΔΗΜΑΡΧΟΥ ΝΤΟΛΟΡΕΣ
καμαρώνουσα πλησίον τών επάθλων τών Γ' Παμ-
βοιωτικών αγώνων σάν γύφτικο (...)
Βοιωτός

911) Χαιρετώ Χόλλυγουντ, 'Υπερο. Καζανόβας
= 'Ομορφόπαιδο, Κορίτσι Νάυλον να φοδύσει
την φλόγα μου μην πάρης φωτιά.
Βοιωτός

412) Βρίσκομαι στην Κεφαλλονία και δεν μπο-
ρώ να άπαντήσω άμέσως στους πεννομάχους. 'Α-
κάμουν μικρή ύπομονή... Θά... πάρω λίγη κ-
φαλλονίτικη διαβολιά και θα σας συγυρίσω όλους
όσοι τολμάτε να τα βάλετε μαζί μου.
Κεφ. Διαβολάκι

41921

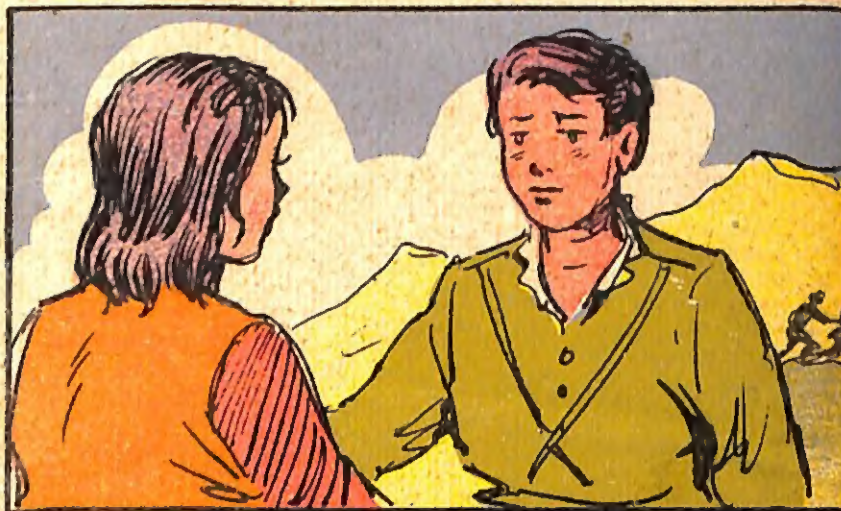
Ὁ Ἀπὸς τοῦ Βάλτου

217) Ἡ καρδιά τοῦ Βασίλη ραγίστηκε ὅταν εἶδε ἔτσι τὸν ἀρχηγό του. Ρίχτηκε χάμω, ἀνάμεσα στὶς φτέρες κι' ἄρχισε νὰ κλαίει μ' ἀναφυλλητά.
— Οἱ ἄντρες δὲ κλαίει, εἶπε ὁ Μιχάλης. Παίρνουν ἐκδίκηση.
Ἦρθαν πολλοὶ ἀπὸ τὰ χωριά, ἔφεραν ζῶα κι' ἡ πομπὴ ξεκίνησε...
Στὸ φτωχὸ νεκροταφεῖο τοῦ Βλάδοβου ἔθαψαν ἀνώνυμα τὸν ἥρωα.
«Τέλος Ἀγρας», ἔγραφε ὁ ξύλινος σταυρός. Τὸ πραγματικὸ ὄνομα δὲν ἔπρεπε νὰ γνωστῇ. Κρυφὴ, ἀνώνυμη κι' ἀνελέπη ἦταν ἡ πάλη... Κανένας ἐπίσημος δὲν παρευρέθηκε στὴν κηδεία... Μὰ ἡ καρδιά τοῦ Ἐθνοῦ ματώθηκε. Χάθηκε ὁ μεγαλύτερος ἥρωας, ἡ ἀγιότερη καρδιά τοῦ Ἀγῶνα. Χάθηκε ἓνας ἀπ' τοὺς καλλίτερους Ἀρχηγούς...

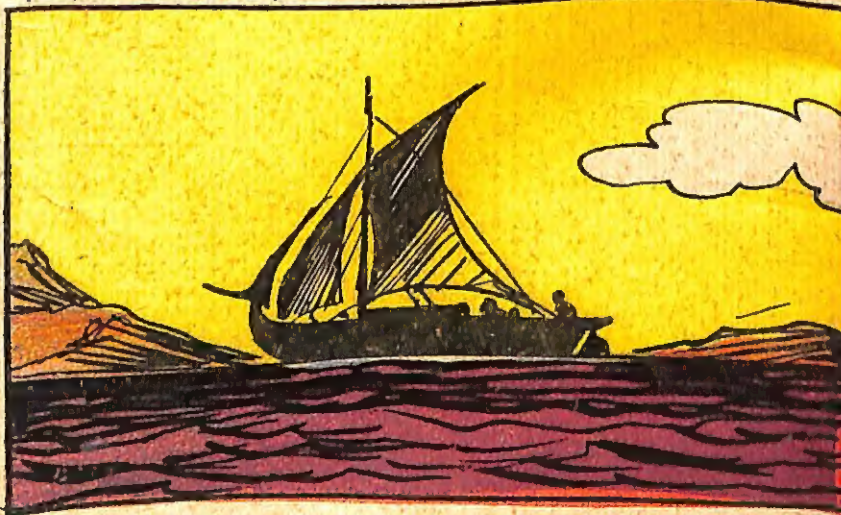
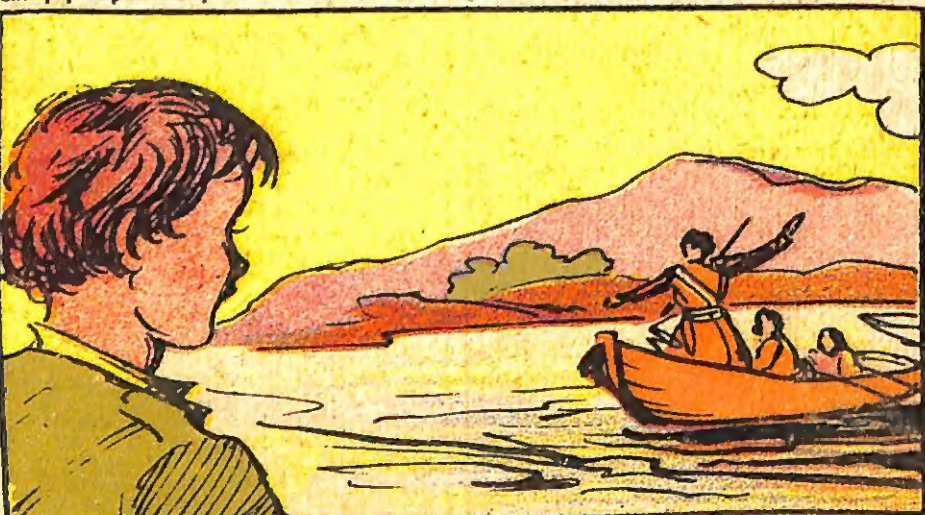

218) Ἡ Μακεδονία σηκώθηκε σύσσωμη νὰ τὸν ἐκδικήσῃ. Τὸ κέντρο κινήτοίησε ὅλα τ' ἀνταρτικὰ σώματα, μ' ἐπικεφαλῇς τὸ Νικηφόρο.
Σκότωσαν τὸ Κασάπτσε, κι' ὅλους τοὺς ἄλλους ποὺ εἶχαν ὑφάνει τὸν αἰτιμο δόλο... Ὁ Ζλατάν ὅμως εἶχε εξαφανισθῇ. Μὰ τὸ λαγωϊκό, ὁ Βασίλης, τὸν ἀνακάλυψε κρυμμένο στὸ Βάλτο. Κι' αὐτὴν τὴν μέρα ὁ Μιχάλης βγῆκε μπροστὰ του, μέσα ἀπὸ πυκνὲς καλαμιές. Τὸν γονάτισε ἐκεῖ, στὸ βούρκο ρίχνοντάς του ἀπὸ τὴν πλάδα.
Ἀπελπισμένα τινάχτηκε ὁ Βούλγαρος, μὰ τὸ πρωτοπαλλήκαρο τοῦ Ἀγρας, τοῦ βύθισε στὸ λαιμὸ τὸ μαχαίρι. Τὰ νερὰ κοκκίνισαν ἀπ' τὸ αἷμα του. Ὁ δολοφόνος τοῦ Ἀγρας εἶχε πληρώσει τὴν ἀτιμία του.

219) Ἐνα καλοκαιρινὸ βραδάκι μιὰ σειρὰ ἀπὸ ἄντρες, κατέβαιναν κατὰ τὴν ἀκρογιαλιά στὴν Κάτω Λίμνη.
Ἦταν ἄρρωστοι, ἰσχυροί, κίτρινοι ἀπ' τοὺς πυρετούς, καὶ τὸ Κέντρο εἶχε προστάξῃ ν' ἀφήσουν γιὰ λίγο τὸν Ἀγῶνα... Ἐνα νέο ἀγόρι τοὺς ὀδηγοῦσε, ἔχοντας δίπλα του ἓνα κοριτσάκι.
Ἦταν ὁ Βασίλης κι' ἡ μικρὴ Ράϊκα, ἡ Ρηνούλα.
Ὁ θεὸς τῆς εἶχε παντρευτῇ μὲ τὴν κ. Γαλάτεια κι', ἔτσι τ' ὄρφανό, θάχε τώρα μιὰ στοργικὴ μητέρα... Κατέβαιναν στὴν Ἑλλάδα γιὰ λίγο — διαταγὴ ἀπαράβατη τοῦ «Δεσπότη» — γιὰτὶ ἡ πληγὴ τοῦ Μιχάλη δὲν εἶχε ἀκόμη θεραπευτῇ κι' οἱ ταλαιπωρίες τὴν εἶχαν ἀνοίξει ξανά.

220) — Μὲ τὸν Ἀγρας, πέθανε κι' ὁ Ἀγῶνας, εἶπε ἡ Γαλάτεια, ποὺ ἄφηνε μὲ βαρεῖα καρδιά τὴ Μακεδονία.
— Τὸ παράδειγμά του θὰ τὸν φουντώσῃ ξανά, εἶπε τὸ ἴδιο θλιμμένο στὴ θυμῶση τοῦ ἀξέχαστου ἀρχηγοῦ κι' ὁ Μιχάλης...
— Θὰ γυρίσουμε γρήγορα Μιχάλη; ρώτησε ἡ δασκάλα.
— Ποιὸς ξέρει; Μπορεῖ... Μὴν ξεχνᾷς πὼς τώρα ἔχουμε καὶ μιὰ κόρη.
Ἡ ἴδια κουβέντα γινόταν κι' ἀνάμεσα στὸ Βασίλη καὶ στὴ Ρηνούλα.
— Ἐλα μαζί μας, Βασίλη.
— Δὲ μπορῶ, Ράϊκα. Εἶμαι Μακεδόνας ἐγώ, κι' ἡ Μακεδονία δὲ λω-
τερώθηκε. Ἐχω ὀρκιστῇ.

221) Ἐνας, ἓνας, ἔμπαιναν οἱ ἄντρες στὶς βάρκες. Ὁ Βασίλης βοήθησε τὴν κ. Γαλάτεια ν' ἀνεβῇ. Ὑστερα τῆς ἔβαλε στὰ γόνατα τὴ Ρηνούλα.
— Πῆδα γρήγορα κι' ἐσύ, Βασίλη, τοῦ εἶπε ὁ Μιχάλης.
— Δὲ θάρρω, εἶπε τ' ἀγόρι.
— Σοὺ δίνω τὸ λόγο μου, πὼς θάρρωμε πίσω μαζί, εἶπε ὁ φίλος του.
Ἐλα τώρα. Ἐχεις ἀνάγκη ἀπὸ ξεκούραση.
Ὁ Ἀγῶνας δὲν περιμένει, Μιχάλη. Ἐνα καίκι ἔρχεται ἀπόψε μὲ καινούργιους ἀντάρτες. Θὰ τοὺς προσμένω ἐδῶ.
Δὲν πέθανε ἡ ψυχὴ τοῦ Ἀγρας! εἶπε συγκινημένη ἡ κ. Γαλάτεια.

222) Ἡ Ρηνούλα κρεμάστηκε στὸ λαιμὸ του.
— Θάρρω πίσω κι' ἐγώ, Βασίλη. Θὰ σπουδάξω δασκάλα, σὰν τὴν κ. Γαλάτεια, γιὰ νὰ μοδαίνω στὰ σκλαβωμένα παιδιὰ τῆς Μακεδονίας πῶς εἶν' Ἑλληνόπουλα.
— Ναί, μικρούλα μου, Ράϊκα, θὰ σὲ περιμένω, εἶπε τ' ἀγόρι.
Οἱ βάρκες ξεκίνησαν μὲς' στὴ νύχτα...
Σὲ λίγο, ἀκούστηκε ἓνα σφύριγμα μακρινό.
— Τὸ καίκι μὲ τοὺς καινούργιους ἀγωνιστές, εἶπε ὁ Μιχάλης.
Ὁ Ἀγῶνας δὲ σταματοῦσε.